

Beslutsinstans: Kommunfullmäktige

Datum och tid: onsdag 9 oktober 2019 Kl. 18:00

Plats: Furåsen, Stigsvägen 2, Färgelanda

- 1 **Upprop**
- 2 **Val av två personer att justera dagens protokoll. Justeringen äger rum på kommunkontoret 2019-10-17 kl 17.00**
- 3 **Godkännande av kungörelsen**
- 4 **Kommunstyrelsens ordförande informerar**
- 5 **Allmänhetens frågestund**
- 6 **Revisionen informerar om sin gransking av IT säkerheten i kommunen och ValbohemAB (inget beslutsärende)** 2019/238 3 - 36
- 7 **Nya interpellationer**
- 8 **Nya enkla frågor**
- 9 **Nya motioner**
- 10 **Godkännande av Risk och sårbarhetsanalys 2019 för Färgelanda kommun enligt Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära åtgärder** 2019/274 37 - 54
Ärende omfattas av sekretess enligt Offentlighet och sekretesslagen Kap 18, 13 § och kommer att behandlas inom lyckta dörrar.
- 11 **Svar på Motion "Orange day - manifestation för att uppmärksamma mäns våld mot kvinnor", Inger Bäcker (V)** 2019/129 55 - 58
- 12 **Svar på Motion "Frukost och mellanmål i skolverksamheten. Önskemål om att införa frukost och mellanmål under skoldagen", Tommy Larsson (S)** 2019/152 59 - 69
- 13 **Delårsrapport juli 2019 inklusive årsprognos (revisionsrapporten distribueras senare)** 2019/5 70 - 149
- 14 **Alkohol- och drogpolicy Färgelanda kommun, revidering** 2019/262 150 - 159
- 15 **Förändring av taxa 2019 enligt tobakslagen och liknande produkter** 2019/275 160 - 166
- 16 **Sammanträdesdagar 2020 för kommunfullmäktige** 2019/268 167 - 168
- 17 **VALÄRENDEN**
- 18 **KS 2019/270 Fyllnadsval till uppdraget som ersättare i Valnämnden i stället för Lars Karlsson (V)**

19	KS 2019/270 Fyllnadsval till uppdraget som ledamot i Val och arvodesberedningen i stället för Lars Karlsson (V)		
20	Övriga valärenden		
21	Rapport över ej verkställda gynnande beslut enligt socialtjänstlagen och LSS kvartal 2	2019/26	169 - 170

Thor-Björn Jakobsson
Kommunfullmäktiges ordf

Marianne Martinsson
Sekreterare

Granskning av IT-säkerhet

Färgelanda kommun och Valbohem AB

Robin Karlsson
Vilhelm Kokko

Juni 2019

Innehåll

1. Sammanfattning
2. Inledning
3. Resultat av granskningen

Appendix: Sammanställning avvikelser

1. Sammanfattning

De förtroendevalda revisorerna i Färgelanda kommun, har gett PwC i uppdrag att genomföra en granskning av IT-säkerhet för att besvara revisionsfrågan:

Har kommunstyrelsen och Valbohem AB ändamålsenliga policys, rutiner och beskrivningar gällande IT-säkerhet, med fokus på design av rutiner för skydd mot obehörig åtkomst av data och information?

Efter genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen och Valbohem AB delvis har ändamålsenliga policys, rutiner och beskrivningar gällande IT-säkerhet, med fokus på design av rutiner för skydd mot obehörig åtkomst av data och information. Vi har dock observerat ett antal områden där kommunstyrelsen och Valbohem AB inte har ett ändamålsenligt IT-säkerhetsarbete.

Våra huvudsakliga observationer är att roller och ansvar bör förtydligas inom IT-enheten, samt säkerställa att enheten är ändamålsenligt bemannad. Det är väsentligt att kommunen definierar, bibehåller samt kommunicerar de informationssäkerhetskrav som kommunen fastställer. Vidare saknas i flera fall formaliserade processer vilket lett till att rutiner till hög grad blir informella och personberoende.

Baserat på våra iakttagelser lämnar vi följande rekommendationer:

- PwC rekommenderar kommunstyrelsen att definiera och kommunicera roller och ansvar avseende IT- och informationssäkerhet.
- PwC rekommenderar kommunstyrelsen att se över styrande dokument inom informations- och IT-säkerhet och säkerställa att dessa regelbundet följs upp och vid behov revideras.
- PwC rekommenderar kommunstyrelsen och Valbohem AB att regelbundet genomföra risk- och sårbarhetsanalys för att identifiera väsentliga risker och hot relaterade till IT- och informationssäkerhet.
- Vi rekommenderar kommunstyrelsen att tydligt definiera IT-enhetens uppdrag samt att utreda behovet av ytterligare personal inom IT-enheten.

2. Inledning

2.1 Bakgrund

Kommunerna blir alltmer beroende av sina system för informationshantering och drift. Ny teknik innebär nya möjligheter men introducerar även nya risker.

Kommunikationen med omvärlden ökar i omfattning och systemen blir mer integrerade, såväl inom kommunen som med andra intressenter. Detta ställer krav på ett balanserat risktagande och ett väl fungerande säkerhetsarbete. Den globala hotbilden med risker för intrång förändras kontinuerligt. Informationen måste skyddas mot obehörig åtkomst, såväl externt som internt samtidigt som den skall finnas tillgänglig och dessutom vara tillförlitlig - rätt information i rätt tid och för rätt personer.

Mot bakgrund av detta har de förtroendevalda revisorerna i sin riskbedömning för 2019 bedömt att en granskning av informations- och IT-säkerheten behöver genomföras. I detta dokument används termen IT-säkerhet för såväl informationssäkerhet som IT-säkerhet. Granskningen genomförs enligt revisionsplan 2019 som baseras på revisorernas riskanalys.

2.2. Syfte och revisionsfråga

Granskningen syftar till att besvara följande övergripande revisionsfråga:

Har kommunstyrelsen och Valbohem AB ändamålsenliga policys, rutiner och beskrivningar gällande IT-säkerhet, med fokus på design av rutiner för skydd mot obehörig åtkomst av data och information?

2.3. Revisionskriterier

Revisionskriterierna för denna granskning har hämtats ur följande:

- Kommunallagen
- Internationella standarder enligt ISO (International Organization for Standardization) avseende Informationsteknik, Säkerhetstekniker och Ledningssystem för informationssäkerhet (ISO 27001:2013)
- Internationella standarder enligt COBIT (Control Objective for Information and Related Technology Standards) avseende informationssäkerhet.

2. Inledning

2.4 Kontrollmål

Kontrollmålen och bedömningen av dessa möjliggör att revisionsfrågan kan besvaras. Några av kontrollmålen redovisas under samma avsnitt eftersom de har gemensamma iakttagelser. Följande kontrollmål har bedömts som viktiga för granskningen:

1. Finns det en adekvat övergripande styrning av informations- och IT-säkerheten?
2. Finns det styrande dokument, såsom policy och riktlinjer för informations- och IT-säkerhet, och täcker detta in samtliga informations- och driftsystem samt underliggande infrastruktur?
3. Finns formellt beskrivna rutiner för att identifiera och hanteras nya risker och hot?
4. Finns formellt beskrivna rutiner för att upptäcka och hantera icke önskvärda incidenter både internt och externt på ett ändamålsenligt sätt?
5. Finns formellt beskrivna rutiner framtagna för hantering av tilldelning och övervakning av behörigheter, både kommunens användare men även konsulters aktiviteter i systemen?
6. Finns formellt beskrivna rutiner framtagna för att hantera ändring av systemens informationsbearbetning (exempelvis ändringar av rapporter och automatiska flöden)?
7. Finns formellt beskrivna rutiner framtagna för fysiskt och logiskt skydd av data och information (exempelvis lösenordsskydd och inpasseringsskydd)?
8. Finns formellt beskrivna rutiner för hantering av outsourcing till externa leverantörer, exempelvis former för kravställande och kommunikation, avtal och uppdatering av dessa, samt uppföljning av efterlevnad avtal?
9. Finns rutiner för att säkerställa att nämnders styrande dokument adresserar områden kring IT- och informationssäkerhet där ej kommunstyrelsens styrande dokument är applicerbara?
10. Har kommunen tydliggjort vem som får beställa applikationer och mjukvara och hur det ska gå till?
11. Har kommunen fastställt en prioriteringsordning, i händelse av att flera behov uppstår samtidigt, för vilka system och vilka användare som ska hanteras först?
12. Vilka kompetenser vill kommunen ha inom IT-avdelningen och vilka kompetenser vill kommunen köpa externt?
13. Är IT-avdelningen resurssättning ändamålsenlig?

2. Inledning

2.5 Metod och avgränsningar

Granskningen har utförts enligt god revisionssed med utgångspunkt i "Vägledning för verksamhetsrevision i kommuner och landsting" från Sveriges kommunala yrkesrevisorer (SKYREV). Granskningen av processer inom IT-säkerhet utförs genom intervjuer med berörda personer samt granskning av relevant dokumentation. PwC har inte genomfört någon självständig testning eller verifiering av att erhållen information är med verkligheten överensstämmande, utan förlitar sig på att tillhandahållen information är korrekt.

Följande personer har varit intervjuade i granskningen:

Färgelanda kommun:

- Jonas Berggren (IT chef)
- Henrik Röste (Strateg och Dataskyddsbud)
- Anna Olofsson (Systemförvaltare/Systemansvarig)

Valbohem AB:

- Hans Sprung (VD)
- Veronica Abrahamsson (GDPR-ansvarig)

Granskningen har genomförts under maj 2019 av Robin Karlsson (projektledare) och Vilhelm Kokko, samt Johan Osbeck (uppdragsledare), samtliga från PwC. Rapporten är faktaavstämd med berörd personal.

3. Resultat av granskningen

3.1 Finns det en adekvat övergripande styrning av informations- och IT-säkerheten?

Iakttagelser

Färgelanda kommun har en central organisation för IT med en avdelning ansvarig för IT inom kommunen och delar av det kommunala bolaget Valbohem AB:s IT. Därtill finns systemförvaltare och systemägare i verksamheterna på kommunen.

Det noterades att kommunen har ett stort beroende av nyckelpersoner och att rollerna inom IT-enheten inte är tydligt definierade. Därtill saknas det en utsedd informationssäkerhetsansvarig.

Kommunens IT-policy inkluderar rollbeskrivningar för både systemägare och systemansvariga. Dessa rollbeskrivningar är dock ej uppdaterade och aktuella samt att de per intervju inte är tydligt kommunicerade inom kommunen.

Vidare noterades det att kommunen inte upprättat någon fullständig systemöversikt för IT-miljön.

Färgelanda kommun och Valbohem AB saknar rutiner för regelbundna utbildningar avseende informations- och IT-säkerhet för att säkerställa kompetensbehovet inom kommunen och bolaget.

Se appendix för ytterligare information om avvikelserna för kontrollmål 1.

PwC

Bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen och Valbohem AB inte har en tillräcklig styrning av informations- och IT-säkerhet. Kommunens organisation har en tydlig IT-funktion men det finns utrymme för förbättringar.

PwC rekommenderar kommunstyrelsen att definiera roller och ansvar avseende IT och kommunicera dessa inom verksamheten samt att utse en formellt ansvarig för informationssäkerhet.

PwC rekommenderar kommunstyrelsen att se över och uppdatera de befintliga rollbeskrivningarna avseende systemägare och systemförvaltare för att säkerställa att dessa återspeglar arbetet inom nämnderna.

PwC rekommenderar kommunstyrelsen att efter en genomgång av hela IT-miljön upprätta en fullständig systemöversikt.

PwC rekommenderar kommunstyrelsen och Valbohem AB att genomföra regelbundna utbildningar för att säkerställa att det finns uppdaterad kompetens avseende IT- och informationssäkerhet.

3. Resultat av granskningen

3.2 Finns det styrande dokument, såsom policy och riktlinjer för informations- och IT-säkerhet, och täcker detta in samtliga informations- och driftsystem samt underliggande infrastruktur?

Iakttagelser

Färgelanda kommun har ett antal styrande dokument på plats relaterat till IT, såsom användarinstruktion för hantering av IT och en IT-policy som utvecklades gemensamt mellan IT-enheterna på kommunerna i Dalsland. IT-enheten har även utvecklat dokumentation som beskriver IT-enhetens stöd till organisationens verksamheter.

Policys och instruktioner är däremot föråldrade och inte anpassats efter de förändringar som skett under de senaste åren. Det finns likaså inte några rutiner för att regelbundet följa upp och vid behov revidera dokumentation. Vidare saknar Färgelanda kommun ett kontrollramverk för IT.

Under intervju med Valbohem AB framkom att bolaget förhåller sig till kommunövergripande dokumentation avseende informations- och IT-säkerhet.

Se appendix för ytterligare information om avvikelserna för kontrollmål 2.

Bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen och Valbohem AB i nuläget ej har en ändamålsenlig nivå gällande styrande dokument då flertalet policys och rutinbeskrivningar inte är aktuella och formellt antagna.

PwC rekommenderar kommunstyrelsen att regelbundet följa upp och vid behov revidera styrande dokument avseende informations- och IT-säkerhet. Vikt bör läggas på att kommunicera och förankra innehållet, att hålla dokumenten levande över tid samt att följa upp efterlevnad.

PwC rekommenderar kommunstyrelsen att arbeta fram och implementera ett kontrollramverk för relevanta kontroller som utförs i organisationen kopplat till IT. Inom ramen för detta bör det även inkluderas rutiner gällande uppföljning av dessa kontroller.

3. Resultat av granskningen

3.3 Finns formellt beskrivna rutiner för att identifiera och hanteras nya risker och hot?

Iakttagelser

Vid granskningen noterades det att varken Färgelanda kommun eller Valbohem AB har genomfört riskanalyser med avsikt att identifiera risker och sårbarheter avseende informations- och IT-säkerhet.

Färgelanda kommun och Valbohem AB saknar kontinuitetsplan, som på en företagsövergripande nivå används för att säkerställa att verksamheten har effektiva processer, system och stöd för att motverka avbrott i verksamheten.

Vidare noterades en avsaknad av avbrottsplan för IT-enheten på Färgelanda kommun, som beskriver hur allvarliga avbrottssituationer ska hanteras. Gällande avbrottsplanering har Färgelanda kommun en dokumenterad prioriteringslista för hur IT-enheten ska arbeta med att prioritera återställning av system om samtliga IT-system och infrastruktur slagits ut. Prioriteringslistan är däremot föråldrad och inte avstämd med verksamhetens behov (se ytterligare under kontrollmål 3.11).

Se appendix för ytterligare information om avvikelserna för kontrollmål 3.

Bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen och Valbohem AB i nuläget ej har ändamålsenliga rutiner för att identifiera och hantera risker och hot. Detta då en formell riskanalys saknas samt avsaknad av kontinuitets- och avbrottsplan.

PwC rekommenderar kommunstyrelsen och Valbohem AB att regelbundet genomföra risk- och sårbarhetsanalys för att identifiera väsentliga risker och hot relaterat till IT- och informationssäkerhet.

PwC rekommenderar kommunstyrelsen och Valbohem AB att utveckla en övergripande kontinuitetsplan för att säkerställa att verksamheten har effektiva processer, system och stöd för att motverka långvariga avbrott i verksamheten. Kontinuitetsplan kan användas som kravställare till IT-enheten vid utformning av avbrottsplan.

PwC rekommenderar kommunstyrelsen att säkerställa att IT-enheten har en avbrottsplan som innefattar hur allvarliga avbrottssituationer ska hanteras och nödvändiga åtgärder för att få tillbaka IT-stödet enligt kommunens och bolagets verksamhetskrav, samt testa planen regelbundet.

3. Resultat av granskningen

3.4 Finns formellt beskrivna rutiner för att upptäcka och hantera icke önskvärda incidenter både internt och externt på ett ändamålsenligt sätt?

Iakttagelser

Incidenter inom Färgelanda kommun rapporteras till kommunens IT-enhet, antingen via ärendehanteringssystem (Request Tracker) eller att ärenden läggs upp manuellt av IT-enheten efter att ärende inkommer muntligen. Det händer dock att incidenter som rapporteras utanför ärendehanteringssystemet inte läggs in i systemet. För Valbohem AB rapporteras incidenter till IT-enheten när det berör drift som IT-enheten sköter.

Det noterades dock att Färgelanda kommun och Valbohem AB saknar dokumenterade rutiner kring incidenthanteringsprocessen samt att det inte sker någon uppföljning kring lösta/olösta incidenter.

Vid incidenter kan det uppstå behov av återläsa säkerhetskopior för att återställa funktionalitet i system. Färgelanda kommun har i nuläget rutiner för säkerhetskopiering, som däremot är föråldrade och inte dokumenterade. Vidare är de inte överensstämda med verksamhetens krav på säkerhetskopiering av kritiska system.

Se appendix för ytterligare information om avvikelserna för kontrollmål 4.

Bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen och Valbohem AB delvis har en ändamålsenlig nivå gällande incidenthantering då det finns en informell process för hur kommunen arbetar med incidenter som fungerar väl. Däremot saknas formella och dokumenterade rutiner.

PwC rekommenderar kommunstyrelsen att upprätta riktlinjer för säkerhetskopiering som säkerställer verksamhetens och Valbohem ABs behov av tillgänglighet.

PwC rekommenderar kommunstyrelsen och Valbohem AB att upprätta rutin för hantering av informationssäkerhetsincidenter.

PwC rekommenderar kommunstyrelsen att se över rutinerna kring hur inkommande ärenden för IT-enheten registreras i ärendehanteringssystemet.

3. Resultat av granskningen

3.5 Finns formellt beskrivna rutiner framtagna för hantering av tilldelning och övervakning av behörigheter, både kommunens användare men även konsulters aktiviteter i systemen?

Iakttagelser

Under granskningen noterades det att både Färgelanda kommun och Valbohem AB har rutiner för behörighetsadministration (vilka främst innefattar rutiner kring tillägg av behörigheter) men att dessa är bristfälliga då de ej inkluderar instruktioner kring ändring och borttag utav behörigheter.

Vi noterade även att det saknas rutiner för regelbunden uppföljning av tilldelade behörigheter. IT-enheten gör en form av uppföljning av behörigheter i samband med att de följer upp antalet licenser. Detta görs genom en avstämning med den anställdes respektive chef som måste bekräfta att kontot ska förbli aktivt. Det utförs dock inte någon kontroll för att säkerställa att användarnas behörighetsnivåer till system är anpassade efter deras arbetsuppgifter.

Se appendix för ytterligare information om avvikelserna för kontrollmål 5.

Bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen och Valbohem AB delvis har en ändamålsenlig nivå gällande behörighetshantering för sina IT-system, eftersom det saknas definierade rutiner.

PwC rekommenderar att kommunstyrelsen och Valbohem AB uppdaterar rutinerna kring behörighetsadministration för att innefatta process för nybeställning, förändring och borttag av behörigheter.

PwC rekommenderar därtill att en rutin utformas för att regelbundet granska behörigheter för att säkerställa att användare i applikationerna och underliggande system har behörigheter som motsvarar arbetsuppgifter.

3. Resultat av granskningen

3.6 Finns formellt beskrivna rutiner framtagna för att hantera ändring av systemens informationsbearbetning (exempelvis ändringar av rapporter och automatiska flöden)?

Iakttagelser

Färgelanda kommun använder sig av standardsystem och genomför inga större förändringar till standardfunktionalitet. De har avvecklat all egen programutveckling då de ej ansåg sig ha resurser för att hantera utvecklingen själva.

I samband med installation av förändringar som tillhandahålls av systemleverantörer används en testmiljö, där förändringens funktionalitet testas innan införande i produktionsmiljön. Inom verksamheten är det systemförvaltare/systemansvarig som sköter den processen.

Under intervju framkom att Färgelanda kommun saknar dokumenterade rutiner för hur förändringar som utförs i produktionsmiljön avseende versionsuppdateringar av system. Mer specifikt avseende testning, godkännande och dokumentation.

Valbohem AB använder endast standardprogram som uppdateras regelbundet per automatik när nya uppdateringar kommer från leverantör.

Det saknas rutiner för att erhålla uppdaterad systemdokumentation för verksamhetssystem inom Färgelanda kommun och Valbohem AB. Enligt IT-policy ska systemansvarig ansvara för att dokumentation finns för drift av verksamhetssystem.

Se appendix för ytterligare information om avvikelserna för kontrollmål 6.

Bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen delvis har en ändamålsenlig nivå gällande att hantera förändring av systemens informationsbearbetning.

PwC rekommenderar kommunstyrelsen att införa en formell rutin för ändringshantering och kommunicera denna med eventuella berörda leverantörer.

PwC rekommenderar kommunstyrelsen och Valbohem AB att säkerställa att systemdokumentation finns för samtliga verksamhetskritiska system, samt att rutiner införs för att uppdatera dokumentation regelbundet, framförallt i samband med förändringar.

3. Resultat av granskningen

3.7 Finns formellt beskrivna rutiner framtagna för fysiskt och logiskt skydd av data och information (exempelvis lösenordsskydd och inpasseringsskydd)?

Iakttagelser

I kommunhuset finns en serverhall vilken IT-enheten ansvarar för. Inpassering till serverrummet begränsas med nyckel och kod på dörr. IT-enheten kan således vid behov följa upp vem som nyttjat tillträde.

Både Färgelanda kommun och Valbohem har inbrottslarm till sina kontorslokaler, inklusive datorutrymmen, samt avtal med larmcentral.

Avseende elförsörjning finns det skydd i form av UPS-enheter som säkerställer elförsörjning till serverrum vid elbortfall.

Vid granskningen noterades att hårdvara inte är skyddad mot vattenskador samt att det inte finns någon släckningsutrustning i anslutning till serverhallen.

Avseende logiskt skydd finns lösenordsskydd för samtliga system inom Färgelanda kommun och Valbohem AB.

Se appendix för ytterligare information om avvikelserna för kontrollmål 7.

Bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen och Valbohem AB har en ändamålsenlig nivå gällande fysisk säkerhet och logiskt skydd då tillträdesskydd och skydd mot bortfall i elförsörjning finns till lokalen, men däremot kan skyddsåtgärder mot vatten och brand förbättras.

PwC rekommenderar kommunstyrelsen att se över möjligheten att införskaffa fullgod släckningsutrustning i anslutning till serverrummet samt skydd mot vatten.

3. Resultat av granskningen

3.8 Finns formellt beskrivna rutiner för hantering av outsourcing till externa leverantörer, exempelvis former för kravställande och kommunikation, avtal och uppdatering av dessa, samt uppföljning av efterlevnad avtal?

Iakttagelser

I Färgelanda kommun är det verksamheten som driver upphandlingar av nya system. Baserat på intervju med systemförvaltare/systemansvarig inom förvaltning finns avtal för kritiska system som levereras av extern leverantör, men att dessa inte uppdaterats eller utvärderats på flera år. Man litar i regel på att krav som ställs i upphandling följs och regelbunden uppföljning sker inte avseende leverantörens leverans.

Baserat på intervju med IT-enheten ser de gärna att rutiner upprättas och processen formaliseras för avtal med IT-tjänster, där IT-enheten involveras i ett tidigt skede samt att avtalen finns samlade på ett ställe.

IT-enheten hanterar ofta driften av system och i nuläget finns flertalet SLA (service level agreement) upprättade mot verksamheten som tydliggör kvalitetsnivå i leverans, men flertalet behöver följas upp för att eventuellt uppdateras. Det pågår även ett arbete inom IT-enheten med att utveckla mall för nya SLA.

Hos Valbohem är det VD som beslutar om upphandlingar av IT-system. Driften sker därefter av kommunen om det inte är ett webbaserat system.

PwC

Bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen och Valbohem AB har en delvis ändamålsenlig nivå gällande rutiner för hantering av outsourcing till externa leverantörer.

PwC rekommenderar kommunstyrelsen och Valbohem AB att upprätta rutiner för att formalisera upphandlingsprocessen av IT-tjänster, där IT-enheten involveras i processen.

Kommunstyrelsen och Valbohem AB bör även tydliggöra krav gentemot leverantörer avseende förväntad leverans inom olika områden såsom drift, avbrottsplanering och infrastruktur. Uppfyllande av krav ska även kunna bekräftas från leverantörens sida, exempelvis i rapportform.

3. Resultat av granskningen

3.9 Finns rutiner för att säkerställa att nämnders styrande dokument adresserar områden kring IT- och informationssäkerhet där ej kommunstyrelsens styrande dokument är applicerbara?

Iakttagelser

Färgelanda kommun har flertalet styrande dokument avseende informations- och IT-säkerhet som är kommunövergripande (se avsnitt 3.2).

Baserat på intervjusvar och granskning av styrande dokumentation framkom att det inte finns några rutiner eller riktlinjer för att säkerställa att nämnders styrande dokumentation adresserar områden kring IT- och informationssäkerhet.

Se appendix för ytterligare information om avvikelserna för kontrollmål 9.

Bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen ej har en ändamålsenlig nivå avseende säkerställande att nämnders styrande dokument adresserar områden kring IT- och informationssäkerhet. Detta då det saknas rutiner för ändamålet.

PwC rekommenderar kommunstyrelsen att upprätta rutiner för att säkerställa att nämndspecifika styrande dokument adresserar områden kring IT- och informationssäkerhet.

3. Resultat av granskningen

3.10 Har kommunen tydliggjort vem som får beställa applikationer och mjukvara och hur det ska gå till?

Iakttagelser

Färgelanda kommun har ett system (Appnode) som anställda i kommunen använder för beställning av applikationer/system. Där finns godkända system paketerade som användaren kan ladda ner och installera.

Vid behov av nya system ska detta godkännas av IT-enheten samt att avdelningschefen godkänner kostnaden av system. Baserat på intervjuer framgår däremot att dokumenterade rutiner saknas för införskaffande av nya system. Detta har bland annat resulterat i att personal i verksamheten köpt system på eget initiativ utan att ha stämt av med IT-enheten, som bör vara en naturlig part för att bland annat bedöma informations- och IT-säkerhetskrav.

Vid upphandling av nya system är det verksamheten som driver processen där även IT-enheten involveras i processen (se ytterligare under avsnitt 3.8).

Se appendix för ytterligare information om avvikelserna för kontrollmål 10.

Bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen har en delvis ändamålsenlig nivå gällande vem som får beställa applikationer och mjukvara samt hur detta ska gå till. Kommunen har arbetat med att förbättra den här processen vilket gett resultat, samtidigt saknas fortfarande formaliserade rutiner som tydliggör process för införande av nya system.

PwC rekommenderar kommunstyrelsen att upprätta en dokumenterad rutin för införskaffande av nya system, som även innefattar hantering av licensfria och licensbaserade system.

3. Resultat av granskningen

3.11 Har kommunen fastställt en prioritetsordning, i händelse av att flera behov uppstår samtidigt, för vilka system och vilka användare som ska hanteras först?

Iakttagelser

Färgelanda kommun har tagit fram en lista för att prioritera uppstart av system vid avbrott. Listan är däremot föråldrad och inte uppdaterad utifrån dagens förutsättningar. Baserat på intervju med IT-enheten framgår att det går relativt snabbt att få igång alla system så fort servern är återställd.

Baserat på intervju med systemförvaltare/systemansvarig i verksamheten inom kommunen har de inte varit delaktiga i upprättande av någon prioriteringslista. De har däremot hört talats om att det ska finnas en.

Avseende Valbohem AB känner de inte till en prioriteringsordning av system.

Se appendix för ytterligare information om avvikelserna för kontrollmål 11.

Bedömning

Vår bedömning är att kommunstyrelsen ej har en ändamålsenlig nivå gällande prioriteringsordning av system, i händelse av att flera behov uppstår samtidigt.

PwC rekommenderar kommunstyrelsen att utvärdera behovet av att uppdatera befintlig prioriteringsordning av kritiska system. Prioriteringen bör baseras på krav på tillgänglighet av system inom verksamheten och Valbohem AB.

3. Resultat av granskningen

3.12 Vilka kompetenser vill kommunen ha inom IT-avdelningen och vilka kompetenser vill kommunen köpa externt?

Iakttagelser

För iakttagelser och bedömningar, se kontrollmål 3.13.

Bedömning

För iakttagelser och bedömningar, se kontrollmål 3.13.

3. Resultat av granskningen

3.13 Är IT-avdelningens resurssättning ändamålsenlig?

Iakttagelser

IT-enheten inom Färgelanda kommun består av fem personer vilka tillsammans är ansvariga för driften av IT inom kommunen och dess bolag. Under granskningen framkom att det saknas en samsyn över IT-enhetens uppdrag och att det inte är tydligt vilka förväntningar som finns på IT. IT-enheten anser inte att verksamheten har full förståelse för deras ansvarsområde och ber om hjälp med ärenden utanför IT-enhetens uppdrag.

Brist på personal noterades även då det i dagsläget inte finns någon deidikerad person som arbetar med servicedesk på IT-enheten. Detta resulterar i att övriga inom IT-enheten får bistå i service desk-funktionen, vilket leder till svårigheter att utföra sina ordinarie arbetsuppgifter.

Baserat på intervjusvar framkom även att IT-enheten anser att det finns ett behov av att tillfälligt, exempelvis i samband med utvecklingsprojekt, ta in extern kompetens under begränsad tid. I samband med granskningstillfället fanns det inget specifikt uttalat behov.

Se appendix för ytterligare information om avvikelserna för kontrollmål 13.

Bedömning

Vår bedömning är att IT-enheten i nuläget ej har en ändamålsenlig resurssättning då anställda på IT-enheten inte effektivt kan arbeta efter de roller som finns definierade samt att det saknas viktiga funktioner, som exempelvis en ansvarig för servicedesk.

För att stärka IT-enhetens resurshantering rekommenderar PwC att kommunstyrelsen fastställer IT-enhetens uppdrag och undersöker behovet av att anställa ytterligare personal samt möjligheten att anlita externa konsulter vid behov.

Vidare rekommenderar PwC kommunstyrelsen att tydliggöra ansvarsområdet inom IT och kommunicera detta till verksamheten. Detta kan med fördel dokumenteras i samband med upprättandet av övriga styrande dokument för organisationen.

Datum:

Robin Karlsson
Projektledare

Johan Osbeck
Uppdragsledare

Vilhelm Kokko
Projektmedlem

Appendix: Sammanställning avvikelser

På följande sidor redogör vi mer i detalj för de avvikelser och risker som vi har sett i vår granskning, kopplat till respektive kontrollmål. Vi ger även rekommendationer för noterade avvikelser.

Vi har gjort en prioritering av avvikelserna där L står för låg prioritet, M för medel och H för hög. Definitionen av denna klassificering visas nedan:

Prioritet	Förklaring till prioritet
Hög	Syftar på en svaghet som har stor inverkan på system, processer och relaterade kontroller och som kan utsätta enheten för större förluster, ineffektivitet och/eller kan resultera i en väsentlig felaktighet i räkenskaperna.
Medel	Syftar på en situation eller arbetssätt som skiljer sig från vad PwC anser vara god praxis och som vi bedömer har en negativ inverkan på den interna kontrollen över den finansiella rapporteringen.
Låg	Syftar på en situation eller arbetssätt som enbart har en begränsad effekt på den interna kontrollen.

Sammanställning avvikelser

Om-råde	Prio	Avvikelse	Risk	Rekommendation
3.1	H 	Roller och ansvar inte är tydligt definierat och kommunicerat avseende IT och informationssäkerhet, både inom kommunen och Valbohem AB. Bl.a. saknas en formellt utsedd informationssäkerhetsansvarig.	Utan tydligt definierade och formaliserade roller avseende informationssäkerhetsarbetet så finns det en risk att viktiga uppgifter inte genomförs. Detta kan få konsekvenser för sekretess, tillgängligheten och integriteten för känslig information.	PwC rekommenderar kommunstyrelsen att definiera och kommunicera roller och ansvar avseende IT och informationssäkerhet.
3.1	M 	Vid granskningen noterades det att kommunens dokumenterade rollbeskrivningar för systemägare respektive systemförvaltare ej är uppdaterade och likaså inte tydligt kommunicerade inom verksamheten.	Avsaknad av uppdaterade och tydligt kommunicerade rollbeskrivningar för ansvarandet av IT-systemen medför en risk att systemförvaltning inte sköts på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. Exempelvis ökar risken att väsentliga beslut fattas av ej behöriga personer eller att informationssäkerhetsfrågor inte hanteras i den utsträckning som krävs.	PwC rekommenderar kommunstyrelsen att se över och uppdatera de befintliga rollbeskrivningarna för att säkerställa att dessa återspeglar arbetet inom nämnderna. Detta arbete kan med fördel genomföras i samband med upprättandet av övriga styrande dokument för organisationen.

Sammanställning avvikelser

Om-råde	Prio	Avvikelse	Risk	Rekommendation
3.1	M 	Vid granskningen noterades det en avsaknad av övergripande systemkarta/samlingsplan inom IT-enheten.	En svagt dokumenterad IT-miljö innebär en ökad risk vid personalomsättning samt kan innebära onödiga extrakostnader vid inköp av nya system och applikationer. Vidare kan en bristfällig förståelse för IT-miljöns sammansättning öka risken för störningar i IT-systemen då uppgraderingar ska genomföras.	PwC rekommenderar att kommunstyrelsen säkerställer att IT-enheten tar fram en fullständig systemöversikt. Systemöversikten bör beskriva nätverk, hårdvara, mjukvara, systemberoenden samt övrig relevant information som krävs för att få en god förståelse för befintlig struktur. Vidare kan drifrutiner etc. med fördel kopplas ihop med denna information.
3.1	M 	Det noterades vid granskningen att Färgelanda kommun och Valbohem AB saknar regelbundna utbildningar avseende IT-säkerhet.	Utan regelbundna utbildningar och uppföljning av dessa ökar risken för att anställda saknar kunskap över befintliga krav kopplat till IT och informationssäkerhet.	PwC rekommenderar kommunstyrelsen och Valbohem AB att implementera regelbundna utbildningar för att säkerställa att det finns uppdaterad kompetens avseende IT- och informationssäkerhet.

Sammanställning avvikelser

Om-råde	Prio	Avvikelse	Risk	Rekommendation
3.2	H 	Det noterades vid granskning att samtliga policys och användarriktlinjer gällande IT inom kommunen är föråldrade och inte har uppdaterats efter förändringar som skett över de senaste åren. Vidare kunde det även noteras en avsaknad av rutiner för att uppdatera styrande dokument, kommunicera dessa inom verksamheterna/bolaget samt att följa upp dess efterlevnad.	En avsaknad av aktuella styrande dokument försvårar styrningen av verksamheten vilket kan leda till onödiga kostnader genom sämre grundade beslut av IT-investeringar och resursallokering.	PwC rekommenderar kommunstyrelsen att regelbundet följa upp och vid behov revidera styrande dokument avseende informations- och IT-säkerhet. Vikt bör läggas på att kommunicera och förankra innehållet, att hålla dokumenten levande över tid samt att följa upp efterlevnad.
3.2	M 	Vid granskningen noterades det en avsaknad av ramverk för intern kontroll avseende IT.	Utan ett formellt ramverk för intern kontroll ökar risken att implementerade rutiner inte lever upp till kommunens behov (exempelvis informationssäkerhetskrav).	Vi rekommenderar kommunstyrelsen att arbeta fram och implementera ett kontrollramverk för relevanta kontroller som utförs i organisationen kopplat till IT. Inom ramen för detta bör det även inkluderas rutiner gällande uppföljning av dessa kontroller.

Sammanställning avvikelser

Om-råde	Prio	Avvikelse	Risk	Rekommendation
3.3	H 	Avsaknad av risk- och sårbarhetsanalys avseende informations- och IT-säkerhet inom Färgelanda kommun och Valbohem AB.	Att inte regelbundet genomföra riskanalyser, i syfte att identifiera relaterade risker och hot, kan medföra att risker förbises som kan medföra skada för verksamheten.	<p>PwC rekommenderar kommunstyrelsen och Valbohem AB att regelbundet genomföra risk- och sårbarhetsanalys för att identifiera väsentliga risker och hot relaterat till IT- och informationssäkerhet.</p> <p>En riskanalys som täcker in flertalet IT-relaterade risker gör kommunen bättre förberedd vid en eventuell incident och kan ge indikationer på var åtgärder för att stärka kontroller och rutiner kan behövas. Resultatet kan utgöra underlag för framtagande av kontinuitetsplan.</p>

Sammanställning avvikelser

Om-råde	Prio	Avvikelse	Risk	Rekommendation
3.3	M 	Vid granskningen noterades att varken Färgelanda kommun eller Valbohem AB har en kontinuitetsplan, som på en företagsövergripande nivå används för att säkerställa att verksamheten har effektiva processer, system och stöd för att motverka avbrott i verksamheten.	Avsaknad av dokumenterade kontinuitetsplaner medför som regel att en katastrof eller ett längre avbrott får allvarigare konsekvenser än vad som skulle ha varit fallet om en existerande och testad plan funnits.	PwC rekommenderar kommunstyrelsen och Valbohem AB att utveckla övergripande kontinuitetsplaner för att säkerställa att verksamheten har effektiva processer, system och stöd för att motverka långvariga avbrott i verksamheten. Kontinuitetsplan kan användas som kravställare till IT-enheten vid utformning av avbrottsplan.
3.3	M 	Vid granskningstillfället noterades det att Färgelanda kommun inte har en dokumenterad avbrottsplan inom IT-enheten.	Avsaknad av dokumenterad avbrottsplan medför som regel att en katastrof eller ett längre avbrott får allvarigare konsekvenser än vad som skulle ha varit fallet om en existerande och testad plan funnits.	PwC rekommenderar kommunstyrelsen att utveckla en avbrottsplan som innefattar hur allvarliga avbrottssituationer ska hanteras och vilka nödvändiga åtgärder som ska utföras för att få tillbaka IT-stödet enligt kommunens och bolagets verksamhetskrav. Planen bör dessutom testas regelbundet. Test av plan innefattar återläsning av säkerhetskopior. Avbrottsplan bör utgå från verksamhetens kontinuitetsplan.

Sammanställning avvikelser

Om-råde	Prio	Avvikelse	Risk	Rekommendation
3.4	M 	<p>Det noterades att Färgelanda kommun och Valbohem AB har vissa rutiner för säkerhetskopiering men att dessa ej är formellt dokumenterade och inte uppdaterade på länge.</p> <p>Vidare saknas det rutiner för att regelbundet genomföra återläsningstest för att säkerställa att säkerhetskopior går att återläsa vid behov.</p>	<p>Utan dokumenterade rutiner finns ökad risk för att verksamhetens krav på backup inte uppfylls av leverantören.</p> <p>Utan fungerande säkerhetskopior från systemen kan återstartstiden för verksamheten bli orimligt lång vilket kan få konsekvenser för verksamheten.</p>	<p>PwC rekommenderar kommunstyrelsen att upprätta riktlinjer för säkerhetskopiering. Information bör hämtas från verksamheterna (ink. Valbohem AB) avseende systemens mål kring säkerhet och kontinuitetsplanering för att säkerställa att verksamhetens krav på tillgänglighet av data uppnås.</p> <p>Dokumentationen bör innefatta vilka system som omfattas av säkerhetskopiering och frekvens för dessa, samt att återläsning sker av kritiska system baserad på en genomförd riskanalys (verksamhetens krav). Krav på återläsning bör dokumenteras för att säkerställa att genomförande och kvalitet stämmer överens med kraven på tillgänglighet av data.</p> <p>Regelbundna återläsningstest bör genomföras för att säkerställa att data går att återskapa när behov uppstår.</p>

Sammanställning avvikelser

Om- råde	Prio	Avvikelse	Risk	Rekommendation
3.4	M 	Avsaknad av rutin för incidenthantering samt rutiner kring uppföljning och mätning utav lösta/olösta problem	Inträffade incidenter bör identifieras, rapporteras och hanteras så snart som möjligt för att minimera risken för att verksamheten skadas samt undvika kostsamma åtgärder. Utan uppföljning av incidenter finns ökad risk för att grundorsaker till en grupp av incidenter inte identifieras och resurser för att lösa återkommande incidenter felprioriteras	PwC rekommenderar kommunstyrelsen att upprätta rutin för hantering av informationssäkerhetsincidenter. Rutinen bör innefatta roller och ansvar, arbetssätt, eskaleringsrutiner och uppföljning av incidenter.
3.4	L 	Ärenden som kommer in muntligen eller via telefon skall manuellt läggas in i ärendehanteringssystemet (Request Tracker), detta sker dock inte alltid.	Att ärenden missas att läggas in i ärendehanteringssystemet kan medföra att resurser inte avsätts till att lösa problem och dessa felprioriteras. Detta kan i sin tur leda till omotiverade kostnader eller oväntade störningar.	PwC rekommenderar kommunstyrelsen att se över rutinerna kring hur inkommande ärenden registreras i ärendehanteringssystemet.

Sammanställning avvikelser

Om-råde	Prio	Avvikelse	Risk	Rekommendation
3.5	M 	<p>Under granskningen noterades det att både Färgelanda kommun och Valbohem AB har rutiner för behörighetsadministration (vilka främst innefattar rutiner kring tillägg av behörigheter) men att dessa är bristfälliga då de ej inkluderar instruktioner kring ändring och borttag utav behörigheter.</p> <p>Vi noterade även att det saknas rutiner för regelbunden uppföljning av tilldelade behörigheter, även om man för vissa system ser över licenserna regelbundet för att säkerställa att man betalar licensavgifter för rätt antal användare, vilket leder till att man tar bort konton som inte är aktiva.</p>	<p>Att inte ha en uppdaterad och komplett rutin för hantering av behörigheter kan medföra att behörigheter tilldelas till personal som inte ska ha tillgång till en specifik resurs eller tjänst. Det kan även innebära att eventuella förändringar av behörigheter blir felaktiga samt att behörigheter som ska tas bort ligger kvar onödigt länge. Detta kan äventyra säkerheten för IT-system och information.</p> <p>Utan en regelbunden granskning av aktuella behörighetsnivåer ökar risken att användare har behörigheter som inte är aktuella för nuvarande arbetsuppgifter, eller att personen slutat vid företaget. Därmed ökar risken för otillbörlig åtkomst och användning av applikationen eller systemet.</p>	<p>PwC rekommenderar att kommunstyrelsen och Valbohem AB uppdaterar rutinerna kring behörighetsadministration. Alla steg i behörighetsadministrationen (dvs. nybeställning, förändring och borttag av behörigheter) bör ingå i rutinen.</p> <p>PwC rekommenderar därtill att en rutin utformas för att regelbundet granska behörigheter för att säkerställa att användare i applikationerna har behörigheter som motsvarar arbetsuppgifter. Genomgången bör dokumenteras och sparas.</p>

Sammanställning avvikelser

Om-råde	Prio	Avvikelse	Risk	Rekommendation
3.6	M 	Färgelanda kommun saknar rutin för förändringshantering av system (programförändringar) och det finns inte några kommunicerade krav på kontrollpunkter som bör inkluderas i förändringshantering.	Genom att inte ha en formell och gemensam ändringsrutin för infrastruktur och applikationer ökar risken för felaktiga förändringar i produktionsmiljön som kan påverka hela IT-miljön. Detta kan i slutändan påverka system och applikationers riktighet, konfidentialitet och tillgänglighet.	<p>PwC rekommenderar kommunstyrelsen att införa en formell ändringsrutin och kommunicera denna med eventuella berörda leverantörer. Ändringsrutinen bör innehålla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Formellt godkännande av förändringen • Definierade testkrav • Formellt godkännande innan driftsättning • Reservrutin om ändringen misslyckas • Dokumentationskrav <p>Rutinen bör hantera alla typer av förändringar dvs. normala och akuta för både mjuk- och hårdvara.</p>

Sammanställning avvikelser

Om-råde	Prio	Avvikelse	Risk	Rekommendation
3.6	L 	Under granskningen noterades en avsaknad av rutiner kring att uppdatera systemdokumentation för verksamhetssystem. Enligt IT-policy ska systemansvarig ansvara för att dokumentation finns för drift av verksamhetssystem.	Brist på uppdaterad och tillförlitlig systemdokumentation för kritiska system kan medföra att systemet blir otillgängligt under en alltför lång tid om något går fel. Detaljerad information och kunskap kring hur fel skall korrigeras kanske inte finns tillgänglig vid behov. Detta kan resultera i kostsamma konsekvenser samt ett ökat personberoende.	PwC rekommenderar kommunstyrelsen och Valbohem AB att säkerställa att systemdokumentation finns för samtliga verksamhetskritiska system, samt att rutiner införs för att uppdatera dokumentation regelbundet, framförallt i samband med förändringar. Systemförvaltare/systemansvarig för respektive system bör ansvara för dokument och se till att det hålls uppdaterat. Dokumenten bör förvaras på ett säkert ställe skyddat mot brand och stöld.
3.7	L 	Tillgång till kommunens serverutrymme är begränsat, dock noterades brister i serverutrymmets skydd mot vatten och brand.	Utan en fullgod fysisk säkerhet i de rum där dator- och kommunikationsutrustning förvaras riskeras att utrustningen eller personal skadas vid t.ex. brand eller vattenläckor.	PwC rekommenderar kommunstyrelsen att se över möjligheten att införskaffa fullgod släckningsutrustning samt skydd mot vatten i serverutrymmet.

Sammanställning avvikelser

Om- råde	Prio	Avvikelse	Risk	Rekommendation
3.8	M 	Färgelanda kommun och Valbohem AB saknar dokumenterade rutiner för upphandling av IT-tjänster, där IT-enheten involveras i upphandlingsprocessen. Vidare saknas rutiner för kravställande och uppföljning av leverantörens tjänster.	Om det inte genomförs återkoppling på att ställda krav uppfylls gentemot leverantör av drift och infrastruktur finns risk att verksamheten inte har den leverans som antas samt att leverantören inte levererar det som bolaget betalar för.	PwC rekommenderar kommunstyrelsen och Valbohem AB att upprätta rutiner för att formalisera upphandlingsprocessen av IT-system, där IT-enheten involveras i processen. Kommunstyrelsen och Valbohem AB bör även tydliggöra krav gentemot leverantören avseende förväntad leverans inom olika områden gällande drift, avbrottsplanering och infrastruktur. Uppfyllande av krav ska även kunna bekräftas från leverantörens sida, exempelvis i rapportform.
3.9	M 	Baserat på intervjusvar och granskning av styrande dokumentation framkom att det inte finns några rutiner eller riktlinjer för att säkerställa att nämnders styrande dokumentation adresserar områden kring IT- och informationssäkerhet.	Utan formellt definierade krav på nämndernas implementering av policys och rutiner, och godkännande av avsteg från dessa, finns risk att förväntad nivå på IT- och informationssäkerhet inte finns implementerad.	PwC rekommenderar kommunstyrelsen att upprätta rutiner i styrande dokument för att säkerställa att nämndspecifika styrande dokument adresserar områden kring informations- och IT-säkerhet. Detta genom att tydliggöra vilka krav avseende informations- och IT-säkerhet som gäller för nämnderna.

Sammanställning avvikelser

Om-råde	Prio	Avvikelse	Risk	Rekommendation
3.10	L 	Dokumenterade rutiner saknas för införskaffande av nya system. Detta har bland annat resulterat i att personal i verksamheten köpt system på eget initiativ utan att ha stämt av med IT-enheten, som bör vara en naturlig part för att bedöma IT- och informationssäkerhetskrav.	Utan dokumenterade rutiner för införande av ny programvara finns risk att system används som inte möter kommunens krav avseende IT- och informationssäkerhet, samt att det kan medföra omotiverade kostnader om exempelvis flera system köps in med liknande funktionalitet.	PwC rekommenderar kommunstyrelsen, inkl. Valbohem AB, att upprätta en dokumenterad rutin för införskaffande av nya system, som även innefattar hantering av befintliga licensfria och licensbaserade system.
3.11	M 	PwC noterade i samband med granskningen att Färgelanda kommun har en dokumenterad prioriteringsordning av system, med syfte att användas för att prioritera system vid bortfall av flera system. Listan är däremot inte aktuell och inte avstämd med verksamhetens behov.	Bristen på prioriteringsordning medför en risk att särskilt kritiska system inte prioriteras då eventuella problem uppstår.	PwC rekommenderar kommunstyrelsen att utvärdera behovet av att uppdatera prioriteringsordning av kritiska system. Prioriteringen bör baseras på krav på tillgänglighet av system inom verksamheten och Valbohem AB.

Sammanställning avvikelser

Om- råde	Prio	Avvikelse	Risk	Rekommendation
3.13	M 	<p>Det noterades vid granskningen att det saknas en samsyn över vad IT-organisationens uppdrag är och förväntningarna på vad IT skall göra är inte klargjort.</p> <p>PwC noterade en brist på personal på IT-enheten. IT-enheten anser sig underbemannade och i dagsläget saknas dedikerad personal till Service Desk. Roller och ansvar finns inom IT, dock ej klart definierade. Dessa efterlevs inte då medarbetare täcker upp för varandra på grund av personalbristen.</p>	<p>Otydliga krav från kommunen ger en oklar målbild för vad IT ska leva upp till. Det finns då en risk att IT gör felprioriteringar samt att ITs målbild inte är överensstämmande med kommunens och bolagets förväntningar på IT-leveransen vilket leder till sämre upplevd kvalitet.</p> <p>Brist på personal inom IT-organisationen och avsaknad av tydligt definierade roller och ansvar ökar risken att IT inte styrs på ett effektivt sätt vilket exempelvis kan medföra att väsentliga beslut ej tas.</p>	<p>PwC rekommenderar kommunstyrelsen att tydligt definiera enhetens uppdrag samt att utreda behovet av ytterligare personal inom IT.</p> <p>Vidare rekommenderar vi kommunstyrelsen att fastställa ansvarsområdet för IT-enheten och kommunicera det till verksamheten. Detta kan med fördel dokumenteras i samband med upprättandet av övriga styrande dokument för organisationen.</p>

KS § 202**Dnr KS 2019/274****Godkännande av Risk och sårbarhetsanalys 2019 för Färgelanda kommun enligt Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära åtgärder****Kommunstyrelsens förslag**

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna upprättat förslag till Risk- och sårbarhetsanalys 2019 för Färgelanda kommun enligt lagen Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

Ärendebeskrivning

Enligt Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, har kommunen att göra en risk- och sårbarhetsanalys över identifierade risker inom kommunens geografiska område. I risk- och sårbarhetsanalysen redovisas ett antal händelser som kan innebära allvarliga störningar i viktiga samhällsfunktioner.

Analysens mål är att utgöra underlag för utveckling, förebyggande åtgärder planering och att i övrigt bidra till arbetet med att öka krisberedskapsförmågan.

Nuvarande risk- och sårbarhetsanalys godkändes av kommunfullmäktige 18 november 2015 § 138.

Beslutsunderlag

Arbetsutskottets beslut 17 september 2019 § 187.
Stabens tjänsteskrivelse daterad 6 september 2019.
Risk- och sårbarhetsanalys Färgelanda kommun.

Säkerhetssamordnaren informerar.

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige
Diariet

Stab
Säkerhetsamordnare
Elisabet Lisa Niklasson
0528 56 72 12
0766 35 27 71
elisabet.niklasson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Godkännande av Risk- och sårbarhetsanalys 2019 för Färgelanda kommun enligt Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära åtgärder

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna upprättat förslag till Risk- och sårbarhetsanalys 2019 för Färgelanda kommun enligt lagen Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

Ärendebeskrivning

Enligt lagen Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap har kommunen att göra en risk- och sårbarhetsanalys, över identifierade risker inom kommunens geografiska område. I risk- och sårbarhetsanalysen redovisas ett antal händelser som kan innebära allvarliga störningar i viktiga samhällsfunktioner.

Analysens mål är att utgöra underlag för utveckling, förebyggande åtgärder planering och att i övrigt bidra till arbetet med att öka krisberedskapsförmågan.

Susanne Korduner
Kommunchef

Elisabet Lisa Niklasson
Säkerhetssamordnare

Beslutet skickas till:
Säkerhetssamordnare f v b till berörda

2019

Risk- och sårbarhetsanalys

Färgelanda kommun

Antagen av kommunfullmäktige 2019-XX-XX § XX

Dnr KS 2019/274

Delar av analysen är sekretessmarkerad enligt OSL 18 kap 13 §

Elisabet Niklasson
Färgelanda Kommun
2019-09-05

Sammanfattning

Enligt lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap är kommunen skyldig att analysera vilka extraordinära händelser i fredstid som kan inträffa i kommunen och hur dessa kan påverka den egna verksamheten. Resultatet av arbetet ska sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys.

Risk- och sårbarhetsanalysen ska bland annat vara ett underlag för planering av och genomförande av åtgärder för att öka förmågan hos kommunen att bedriva samhällsviktig verksamhet.

Målet för risk- och sårbarhetsanalyser är att den ska:

- ge underlag för planering och genomförande av åtgärder för att öka förmågan att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet,
- ge beslutsstöd för beslutsfattare och verksamhetsansvariga,
- ge underlag för information om samhällets risker och sårbarheter till allmänheten samt
- bidra till att ge en bild över de risker och sårbarheter som finns i samhället i stort som kan påverka kommunens verksamhet och samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område

Kommunen driver många samhällsviktiga verksamheter som måste fungera även under kris till exempel vattenförsörjning, räddningstjänst, äldreomsorg, och skola. Krisberedskap handlar om vår förmåga att före, under och efter en kris, förebygga, motstå och hantera extraordinära händelser. Genom en rad olika åtgärder stärker kommunen sin förmåga att kunna hantera olika störningar i sina verksamheter.

Det går naturligtvis inte att vara helt beredd på en kris eftersom vi inte vet vad den kommer att bestå av och när den uppstår. Men det går att öva på förmågan att hantera oväntade händelser. Det handlar alltså om att vara förberedd på oväntade händelser som påverkar många människor och stora delar av samhället.

”Det är sannolikt att något osannolikt inträffar” Aristoteles (384-322 f Kr)

Innehåll

Sammanfattning	1
Beskrivning av kommunens och dess geografiska område	3
Samhällets krisberedskap och kommunens ansvar	5
Identifierad samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område	7
Identifierade kritiska beroenden för kommunens samhällsviktiga verksamhet	10
Identifierade och analyserade risker för kommunen och kommunens geografiska område	10
Identifierade sårbarheter och brister inom krisberedskap inom kommunen och det geografiska området (sekretessmarkerad enligt OSL 18 kap 13 §)	15
Behov av åtgärder med anledning av risk och sårbarhetens resultat (sekretessmarkerad enligt OSL 18 kap 13 §)	16

Beskrivning av kommunens och dess geografiska område

Övergripande beskrivning av Färgelanda kommun

Färgelanda kommun tillhör Västra Götalands län och ligger i landskapet Dalslands sydvästra del. Kommunen är cirka 593 km² och gränsar till Dals Ed, Bengtsfors, Mellerud Vänersborg, Uddevalla, och Munkedals kommuner. Färgelanda kommun är en landsbygdskommun med goda möjligheter för jordbruk.

Kommunen kännetecknas av jordbruksbygd längs Valboåns dalgång, skog i väster och Kroppefjälls högplatå i öster. Över hälften av kommunens yta består av skogslandskap med sjöar. Resten består av jordbruksmark med både stora sammanhängande arealer och små partier odlingsmark mellan skogar och myrar. I kommunen finns flera områden med stort värde för det rörliga friluftslivet. Kommunens många sjöar och vattendrag ger goda förutsättningar för ett rikt friluftsliv.

Antalet invånare 2018- 12 -31 var 6 602. De fyra största tätorterna är huvudorten Färgelanda, Högsäter, Ödeborg och Stigen.

Inom kommunen brukar varje år arrangeras ett större evenemang i form av en populär ungdomsturnering i fotboll - Färgelanda Cup (årligen i vecka 32).

Deltar gör ungdomar i åldern 10 – 16 år med drygt 140 deltagande lag. Uppskattningsvis gästas kommunen av cirka 2500 personer under detta evenemang vilket ska jämföras med kommunens invånarantal på drygt 6000.

Befolkningsstruktur

Färgelanda har en något högre andel invånare över 65 år i jämförelse med riket. I Färgelanda kommun är 25 % av befolkningen över 65 år, motsvarande i riket är 20 %. I åldersgrupperna 0-19 år samt 20-64 år är skillnaden mellan kommunen och riket lägre.

Färgelanda kommun har procentuellt sett betydligt färre invånare med eftergymnasial utbildning än rikssnittet. Jämför man denna variabel med övriga kommuner i Dalsland har Färgelanda en något lägre procentuell andel men skillnaden är liten. Dock ligger kommunen i snitt med riket gällande procentuell andel arbetslösa.

In- och utflyttning i kommunen kan komma att påverka befolkningsstrukturen.

Företag i kommunen

Färgelanda kommun är en utpräglad småföretagarkommun med cirka 814 aktiva företag. Mer än hälften, 69% av företagen är enskilda firmor och 22% utgörs av aktiebolag. Flest företag är registrerade inom branschen jordbruk, skogsbruk och fiske (ca 283) och därefter byggverksamhet (145). Handeln har cirka 70 registrerade företag och inom tillverkningsindustrin finns cirka 49 företag. Kommunen har av tradition en stark anknytning till jord- och skogsbruk vilket haft stor betydelse för bygden, Vi har även framgångsrika företag inom industrisektorn. Tyngdpunkten ligger inom polymerområdet, dvs. plast i olika varianter, och många av företagen har fordonsindustrin som kunder, I och med vår rika kulturbygd och närhet till orörd vildmark med skog och sjöar, spelar också turistnäringen en allt större roll för vår kommun.

Färgelanda kommun är den största arbetsgivaren i kommunen.

Infrastruktur

Kommunen genomkorsas i nord sydlig- riktning av länsväg 172 från Värmland genom Dalsland ner till Uddevalla. Väg 172 är utpekad som primär transportled för farligt gods. Vägen passerar skyddsområden för vattentäkter vid Färgelanda och Högsäter. Åt öster finns vägförbindelser via väg 173 mot Vänersborg och Trollhättan. Vagnätet berörs alltså av mycket trafik, både kollektiv, privat och godstransporter. Arbetspendlingen, framför allt mot Uddevalla, men även mot Vänersborg och Trollhättan är relativt

omfattande. Nästan varannan förvärvsarbetande i kommunen har sin arbetsplats i annan kommun. Samtidigt pendlar cirka 500 personer bosatta i andra kommuner in till sina arbetsplatser i Färgelanda kommun. Eftersom kommunens verksamheter finns över hela det geografiska ansvarsområdet ställer detta i sin tur krav på infrastrukturen genom behov av transporter, skolskjutsar, livsmedelsförsörjning, IT m.m.

Skolor och utbildning

Barn och utbildningssektorns ansvarsområde omfattar verksamheter som riktar sig till barn, unga och vuxna i ett livslångt lärande såsom:

- Elevhälsa
- Förskola
- Familjedaghem
- Fritidshem
- Grundskola
- Grundsärskola
- Gymnasieskola
- Vuxenutbildning

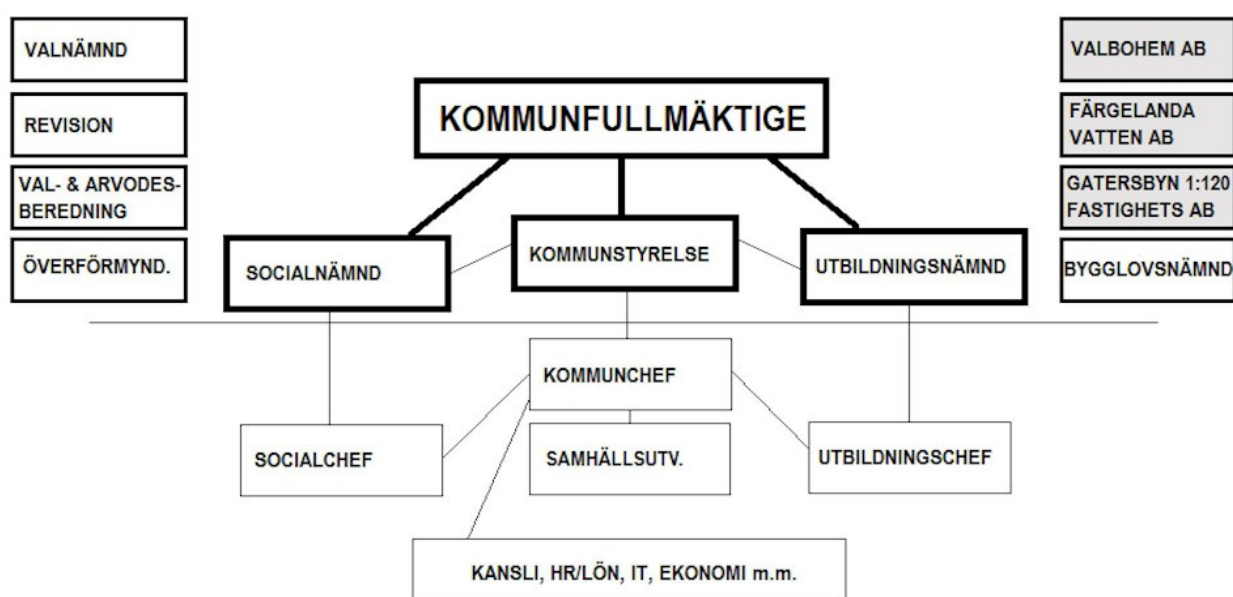
Gymnasieskola erbjuds inom ramen för Fyrbodalsgymnasium.

Kommunen bedriver även vuxenutbildning via Färgelanda Lärcenter, där utbildning erbjuds i både grundläggande och gymnasienivå samt svenska för invandrare, SFI.

Dalslands folkhögskola är belägen i Färgelanda och är en av sju folkhögskolor som har Västra Götalands Regionen som huvudman. Skolan erbjuder internat och har cirka 60 elever.

I kommunen finns friskolor i Järbo och Stigen. Verksamheten i Järbo består av förskola, förskoleklass, grundskola upp till åk 6 och fritids. I Stigen bedriver man förskola, förskoleklass, grundskola åk 1- 6 samt fritidshem.

Kommunens organisation

Kommunhuset och den centrala kommunala organisationen är placerad i tätorten Färgelanda. Kommunal verksamhet finns i kommunens alla delar. I händelse av en svår påfrestning eller extraordinär händelse ställs därför krav på information och samverkan samt en fungerande infrastruktur och beredskap för att kunna nå ut till alla verksamheter som berörs.

Bolag och kommunalförbund

- Valbohem – kommunalt bostadsbolag
- Gatersbyn 1:120 Fastighets AB
- NÄRF - Norra Älvsborgs räddningstjänst
- Västvatten – Färgelanda Vatten AB
- Dalslands Miljö- och energiförbund

Samhällets krisberedskap och kommunens ansvar

Målen för samhällets säkerhet och krisberedskap

Att identifiera samhällsviktig verksamhet och kritiska beroenden är en grundläggande del av arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser vilka görs på central, regional och kommunal nivå. Utgångspunkten för hela samhällets arbete med krisberedskap är de av regeringen fastställda nationella målen för Sveriges säkerhet och krisberedskap. De övergripande målen för samhällets säkerhet är att:

- Värna befolkningens liv och hälsa
- Värna samhällets funktionalitet
- Värna förmågan att upprätthålla grundläggande värden som demokrati, rättsäkerhet samt mänskliga fri- och rättigheter.

Det svenska krishanteringssystemet bygger på tre vägledande principer:

- Ansvarsprincipen; den som har ansvar för en verksamhet under normala omständigheter har det även i händelse av kris.
- Likhetsprincipen; en verksamhets organisation och lokalisering ska se likadan ut i fred som under kris och vid krig i den mån som det är möjligt. Förändringar i struktur ska inte vara större än vad som krävs för att hantera den aktuella situationen.
- Närhetsprincipen; en kris ska hanteras där den inträffar och av de som är närmast ansvariga och berörda.

Kommunens ansvar

Risk- och sårbarhetsanalysen ska fungera som grund för allt säkerhets- och trygghetsarbete i Färgelanda kommun. Genom att identifiera risker och sårbarheter kan lämpliga planer tas fram och åtgärder vidtas. Riskbilden och åtgärdsplaner kommer att följas upp fortlöpande och resultatet av risk- och sårbarhetsanalysen ska sammanställas och rapporteras till länsstyrelsen i enlighet med gällande föreskrifter.

Geografiskt områdesansvar

Kommunen har ett geografiskt områdesansvar för krisberedskapen inom Färgelanda kommuns geografiska område. Områdesansvaret innebär att kommunen så långt det är möjligt ska vara sammanhållande före, under och efter en samhällsstörning inom den geografiska ytan. Kommunen ska verka för samordning och gemensam inriktning av de åtgärder som behöver vidtas. Om en allvarlig samhällsstörning uppstår inom det geografiska området ska kommunen verka för att:

- Berörda aktörer samverkar och uppnår samordning i planering och förberedelser.

- Berörda aktörers åtgärder under samhällsstörningen samordnas.
- Information till allmänhet och media samordnas.

Övergripande beskrivning av arbetsprocessen

Risk- och sårbarhetsanalysen ska fungera som grund för allt krisberedskapsarbete i Färgelanda kommun. Genom att identifiera risker och sårbarheter kan lämpliga planer tas fram och åtgärder vidtas. Riskbilden och åtgärdsplaner kommer att följas upp fortlöpande och resultatet av risk- och sårbarhetsanalysen ska sammanställas och rapporteras till länsstyrelsen i enlighet med Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter. Analysen har gjorts med utgångspunkt från, dels Lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap(2006:544) och dels utifrån Lagen om skydd mot olyckor(2003:788).

Underlag till RSA

Färgelanda kommuns RSA bygger bland annat på följande källor:

- Tidigare RSA (2015-09-21), sammanställningar och planer i kommunen
- Underlag från kommunens verksamheter med specifik kunskap inom olika områden
- Workshop med berörda verksamheter och bolag i kommunen
- Underlag från externa källor på lokal, regional samt nationell nivå
- Utvärderingar från genomförda övningar.
- Erfarenheter från inträffade händelser

Analysen av den här typen är alltid behäftade med osäkerheter då de bygger på bedömningar av olika slag. För att minska osäkerheterna i den här analysen har ett brett deltagande från kommunens olika verksamheter varit avgörande. Den samlade bedömningen bygger på de bedömningar som respektive förvaltning, bolag och förbund gjort om sina egna verksamheter och bygger därmed på den goda kunskap och kännedom som delaktiga tjänstemän har om sina verksamheter.

Disposition av RSA

Dispositionen i Färgelanda kommuns RSA följer de sju rubriker som anges av MSB i föreskrifterna MSBFS 2015:5. Efter den inledande beskrivningen av kommunen och det geografiska området och beskrivning av arbetsprocess redovisas i följande avsnitt:

- Identifiering av samhällsviktig verksamhet
- Identifiering av kritiska beroenden för samhällsviktiga verksamheter
- Identifierade och analyserade risker för kommunen och det geografiska området
- Identifierade sårbarheter och brister i krisberedskap
- Behov av åtgärder med anledning av resultatet av RSA

Sekretess

Länsstyrelsen förordar att övergripande bedömningar och analyser är öppna handlingar, medan detaljerade riskanalyser för en enskild verksamhet eller anläggning kan innehålla sådan information att de bör beläggas med sekretess. Även sammanställningar av riskobjekt och skyddsvärda anläggningar kan behöva omfattas av sekretess.

Identifierad samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område

Den nationella strategin för skydd av samhällsviktig verksamhet har identifierat 11 samhällssektorer där olika funktioner och verksamheter kan identifieras som samhällsviktiga. Sammanställningen och analysen följer uppdelningen i 11 sektorer. Samhällsviktiga verksamheter är sådana som uppfyller minst ett av följande två villkor:

- Ett bortfall eller svår störning i verksamheten som ensamt eller tillsammans med motsvarande händelser i andra verksamheter på kort tid kan leda till att en allvarlig kris inträffar i samhället.

- Verksamheten är nödvändig eller mycket väsentlig för att en redan inträffad kris i samhället ska kunna hanteras så att skadeverkningarna blir så små som möjligt.

Här följer exempel på viktiga samhällsfunktioner samt samhällsviktig verksamhet inom olika samhällssektorer.

ENERGIFÖRSÖRJNING

Exempel enligt MSB: Produktion av el, distribution av el, produktion och distribution av fjärrvärme, produktion och distribution av bränslen och drivmedel med mera.

Tillgång till el är en av grundförutsättningarna för att dagens samhälle ska fungera. Det starka beroendeförhållandet mellan el och andra samhällsviktiga funktioner, så som IT, vatten- och avloppssystem, fjärrvärme, med mera gör det till en hög prioritet att säkerställa tillgången till el. Övriga komponenter som måste fungera är elnät (stam-, region och lokalnät) och transformatorstationer. I Färgelanda kommun är Vattenfall Eldistribution AB nätägare. Övrig viktig verksamhet är fjärrvärme. I kommunen finns tankstationer och dessa bedöms om samhällsviktig verksamhet.

FINANSIELLA TJÄNSTER

Exempel enligt MSB: Betalningar, tillgång till kontanter, centrala betalningssystemet, värdepappershandel med mera.

Den finansiella infrastrukturen har en central roll och är en förutsättning för att det centrala betalningssystemet ska fungera. Samhällsviktig verksamhet är banker samt bankomater, värdetransporter samt kommunens system för utbetalning för anställda och kommuninvånare.

HANDEL OCH INDUSTRI

Exempel enligt MSB: Bygg- och entreprenadverksamhet, detaljhandel, tillverkningsindustri med mera.

Inom samhällssektorn handel och industri återfinns exempelvis företag inom som arbetar inom byggbranschen, polymerområdet, livsmedelskluster med mera.

Trots att sektorn innefattar många verksamheter görs bedömningen att ingen utav de verksamheter som bedrivs i kommunen kan/bör klassas som samhällsviktig verksamhet. Det finns dock större industrier och företag inom handel som bidrar till många arbetsmöjligheter och skatteintäkter för kommunen. På så vis har många av verksamheterna inom kommunen ett mycket stort värde för kommunens välfärd och dess invånare.

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD SAMT OMSORG

Exempel enligt MSB: Akutsjukvård, läkemedels- och materieförsörjning, omsorg om barn, funktionshindrade och äldre, primärvård, psykiatri, socialtjänst, smittskydd för djur och människor med mera.

Västra Götalandsregionen driver hälso- och sjukvård i länet. I Färgelanda kommun finns vårdcentral och folktandvård. Närmste sjukhus finns i Uddevalla. Apotek finns i Färgelanda.

Kommunen har tillgång till "Single responder", delar av dygnet.

I kommunen finns IVPA, I Väntan På Ambulans, vilket innebär att räddningstjänstens personal kan komma att larmas ut på olycksfall och akuta sjukdomsfall för att påbörja livräddning i väntan på ambulans. Hemsjukvården inom Färgelanda kommun åker också på vissa IVPA-larm.

Kommunen ansvarar för vård och omsorg. Kommunen ansvarar även för hälso och sjukvård till äldre och funktionsnedsatta med behov av stöd. Exempel på verksamheter inom denna samhällssektor är särskilda boenden, gruppboendestäder, hemsjukvård, hemtjänst och boendestöd till de som bor i eget boende.

Samhällsviktig verksamhet i övrigt är socialtjänst med tillhörande verksamheter såsom hemsjukvård och hemtjänst, psykiatrivård, medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) samt POSOM.

INFORMATION OCH KOMMUNIKATION

Exempel enligt MSB: Telefoni (mobil och fast), internet, radiokommunikation, distribution av post, produktion och distribution av dagstidningar, webbaserad information, sociala medier med mera.

Samhällsviktig verksamhet är fast och mobil telefoni, infrastruktur för internet, radio och TV, distribution av post och tidningar, Rakel (Radio Kommunikation för Effektiv Ledning), WIS (nationellt webbaserat informationssystem), officiella informationskanaler som kommunens webbplats och sociala media. För utomhusalarmering kan anläggningar för Viktigt Meddelande till Allmänheten (VMA) användas. VMA-tyfoner finns i Färgelanda, Högsäter och Stigen. Utöver internet utgör fortfarande TV och lokalradio primära kanaler för informationsspridning till allmänheten. Även tryckt media utgör informationskanaler i händelse av kris, framförallt kan lantbrevbärarna sprida viktig information till de som inte har tillgång till ovan nämnda kanaler.

När det gäller telekommunikation har många av kommunens invånare tillgång till internet via de äldre systemen med mobilt bredband (4G) och ADSL (kopparnät). En utbyggnad av bredbandsnätet med markförlagd fiber pågår. I kommunen finns ett antal telekommunikationsmaster som drivs av olika operatörer. Täckningsgraden är inte fullt kartlagd, särskilt inte i de mest glesbyggda områdena i kommunen.

KOMMUNALTEKNISK FÖRSÖRJNING

Exempel enligt MSB: dricksvattenförsörjning, avloppshantering, renhållning, väghållning med mera.

Samhällsviktig verksamhet i Färgelanda kommun är vattenverk, kommunens grundvattentäkter, kommunens vattenskyddsområden, infrastruktur för dricksvattenförsörjning, avloppshantering, renhållning och snöröjning

Det kommunala bolaget Västvatten har hand om kommunens dricksvatten- och avloppsförsörjning. För att dricksvattnet ska vara av god kvalitet krävs det att alla steg i produktions- och distributionskedjan fungerar, vilket bland annat inkluderar vattentäkter, vattenverk, vattenreservoarer, ledningsnät och tryckstegringsstationer.

Att avloppsförsörjningen fungerar är väsentligt främst för att hindra att näringsrikt och förorenat avloppsvatten kommer ut i naturen. Ett stopp i avfallshanteringen orsakar relativt snabbt olägenheter.

Framkomlighet på våra vägar är en förutsättning för att människor ska kunna ta sig till sina jobb och för att varor ska färdas från producent till konsument. Det är också en förutsättning för att utryckningsverksamheten i kommunen. Detta förutsätter bland annat att halkbekämpning, snöröjning samt röjning av stormfällad träd är funktioner som kan aktiveras vid behov. Kommunen ansvarar för snöröjning på enskilda vägar och vägföreningarna i samhällena. Snöröjningen utförs av olika privata entreprenörer. Trafikverket svarar för vinterväghållning/snöröjning/halkbekämpning på väg 172 och 173. Den samlade skötseln av vägnätet bedöms som samhällsviktig verksamhet.

LIVSMEDEL

Exempel enligt MSB: Distribution av livsmedel, primärproduktion av livsmedel, kontroll av livsmedel, tillverkning av livsmedel med mera.

Samhällsviktiga verksamheter inom Färgelanda kommuns geografiska område är livsmedelsbutiker, produktion och distribution av livsmedel. Även den produktion av livsmedel som sker i jordbruksföretagen i kommunen är viktig och beroende av till exempel tillgång till el samt vatten för sin produktion. Kommunens måltidsservice är ytterligare ett exempel på samhällsviktig verksamhet.

För att säkerställa en säker hantering av livsmedel utövar Dalslands Miljö- och energiförbund kontroll av registrerade livsmedelsanläggningar så som butiker, restauranger, tillagningskök med mera. Vid akuta händelser såsom utbrott av objektburen smitta kan förvaltningen vara behjälplig vid provtagningar som syftar till att hitta smittkällan. Objektburen smitta är smitta mellan människa och objekt såsom djur, livsmedel, ventilationsanläggningar med mera. Denna del av miljökontorets verksamhet utgör en samhällsviktig verksamhet.

OFFENTLIG FÖRVALTNING

Exempel enligt MSB: Lokal ledning, nationell ledning, begravningsverksamhet, diplomatisk och konsulär verksamhet med mera.

Kommunens krisorganisation är en samhällsviktig verksamhet. Anledningen till detta är att en kommunal ledning alltid måste upprätthållas. Vid alla tidpunkter måste det finnas personer som kan hantera de händelser som kan uppstå, som kan fatta beslut, fördela personal och resurser, med mera. Vid extraordinära händelser ska kommunens krisledningsnämnd kunna träda in. I Färgelanda kommun utgörs krisledningsnämnden av kommunens arbetsutskott och dess ersättare.

Inom Färgelanda kommuns geografiska område finns ett flertal begravningsverksamheter.

SKYDD och SÄKERHET

Exempel enligt MSB: domstolsväsendet, åklagarverksamhet, militärt försvar, kriminalvård, kustbevakning, polis, räddningstjänst, alarmeringstjänst, tullkontroll, gränsskydd och immigrationskontroll, bevaknings- och säkerhetsverksamhet med mera.

Färgelanda kommun ligger inom Polismyndigheten region Väst, polisområde Västra Fyrbodalen. Polisen och kommunen samverkar med hjälp av kommunpolisen för att öka brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder. Färgelanda kommun har tillsammans med polisen har tecknat ett samverkansavtal och medborgarlöfte. En gång i veckan finns ett mobilt poliskontor stationerat i Färgelanda.

Räddningstjänsten bedrivs i ett kommunalförbund- NÄRF – Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund mellan de fyra kommunerna Färgelanda, Mellerud, Trollhättan och Vänersborg. Förbundet bildades 1997 och ansvarar för räddningstjänst, tillsynsverksamhet och brandförebyggande verksamhet enligt Lagen om skydd mot olyckor i de fyra medlemskommunerna. Operativt består förbundet av två heltidsstationer – Vänersborg och Trollhättan- samt 7 deltidstationer varav 2 finns i kommunen, i Högsäter och Färgelanda. Från och med april 2019 samverkar Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän och Norra Älvsborg om en gemensam Räddningschef i beredskap (RCB). Från maj 2019 utökas denna verksamhet till att också omfatta ledningsstöd för Räddningstjänstförbundet Mitt Bohuslän i ledningscentralen.

Ett flertal bevakningsföretag verkar inom kommunen, dessa tillhandahåller väktarinsatser varpå deras verksamheter bedöms vara samhällsviktiga.

SOCIALFÖRSÄKRINGAR

Exempel enligt MSB: Allmänna pensionssystemet, sjuk- och arbetslöshetsförsäkringen med mera.

Samhällsviktig verksamhet i Färgelanda kommun är till exempel utbetalning av försörjningsstöd.

TRANSPORTER

Exempel enligt MSB: Flygtransport, järnvägstransport, sjötransport, vägtransport, kollektivtrafik med mera.

Samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område är kollektivtrafiken som samordnas av Västtrafik. Vidare färdtjänst, skolskjutsar samt vägföreningar. Inom kommunal verksamhet är det framförallt hemtjänst, boendestöd, personlig assistans, kommunal hälso- och sjukvård, räddningstjänst och tekniska enheten som är beroende av fordon och transporter.

Identifierade kritiska beroenden för kommunens samhällsviktiga verksamhet

Genom att identifiera samhällsviktiga verksamheter får vi kunskap om vilken verksamhet som är viktig samt bör prioriteras och skyddas. Detta är en förutsättning och ingång till arbetet med kontinuitetshantering.

Kritiska beroenden är beroenden som är avgörande för att samhällsviktiga funktioner ska fungera. Kritiska beroenden är sårbarheter som varje verksamhet bör känna till och kunna hantera inom sitt respektive verksamhetsområde.

Identifierade kritiska beroenden på övergripande nivå som berör flera verksamheters förutsättningar:

- Elförsörjning
- Vattenförsörjning och avloppssystem
- Telekommunikation såväl fast som mobil, inkluderar även tele beroende larm- och övervakningssystem
- IT system inklusive elförsörjning, backup och kommunikation
- Värmeförsörjning
- Personal med specialkompetens
- Drivmedel
- Information och kommunikation
- Vägnät
- Beslutsprocesser och samverkan mellan aktörer

Identifierade och analyserade risker för kommunen och kommunens geografiska område

Här identifieras risker som kan få negativa konsekvenser för samhällsviktiga verksamheter. Det kan leda till allvarliga konsekvenser för människor, miljö, egendom och samhällets funktionalitet. Riskerna kategoriseras och beskrivs i övergripande riskområden.

NATUR OCH VÄDERRELATERADE HÄNDELSE

Klimatförändringar

Ett förändrat klimat är den största utmaning som samhället känner långsiktigt. Klimatförändringarna innebär att extrema väderhändelser, exempelvis intensiva skyfall, snöoväder och värmeböljor, kommer att inträffa oftare och förändras både i intensitet och i geografisk spridning. Ökningen av extrema väderhändelser kommer i sin tur att öka påfrestningen på samhällsfunktioner såsom el- och vattendistribution, avloppssystem, kommunikationer och omsorg. För en mer detaljerad information hänvisas till kommunens klimatanpassningsplan (2019).

Storm

Påverkar framkomligheten. Elavbrott kan ytterligare försvåra situationen.

Värmebölja

SMHI ut med varningar för värmebölja, det vill säga när prognoserna visar på maximal dygnstemperatur på 30 grader eller mer tre dagar i följd. Långvarig hög värme kan påverka hälsan. Särskilt farligt kan det vara för känsliga personer såsom sjuka, äldre och små barn.

Snöoväder

Påverkar framkomligheten, det blir svårt att ta sig fram vilket i sin tur kan påverka människors liv och hälsa och samhällets funktionalitet. Personal kanske inte kan ta sig till och från arbetet och transporter av viktiga varor försvåras. Tillkommer ett elavbrott kan det ytterligare försvåra situationen. Stäng kyla kan påverka händelsen ytterligare.

Skred

Vid ras och skred påverkas till exempel framkomligheten, infrastruktur och fastigheter. I statens översiktliga kartläggning av stabilitetsförhållanden för mark som är bebyggd, har områden som är känsliga, identifierats i Färgelanda kommun.

Skogsbrand

Det finns stora skogsområden i kommunen med risker för omfattande skogsbränder. Under den torra sommaren 2018 drabbades också Färgelanda kommun av skogsbränder. Ett generellt varmare klimat medför att säsongen för skogsbrand och vegetationsbrand förlängs i Sverige i framtiden. Såväl ytan som skogsbrändernas antal kan komma att öka. Antalet högriskdagar då skogsbränder kan inträffa förväntas öka i södra Sverige.

OLYCKOR OCH SAMHÄLLSSTÖRNINGAR

Bränder

Omfattande bränder i exempelvis äldreboende eller skola/förskola kan leda till skador på liv och hälsa. Det kan vara svårt att snabbt hitta ersättningslokaler eftersom ordinarie lokaler sannolikt har viktig utrustning och kan bli oanvändbara under längre tid. Årstid och tidpunkt kommer att påverka konsekvenserna. En omfattande brand ställer stora krav på snabb och säker utrymning. Antalet äldre personer ökar och många äldre kommer att bo kvar hemma allt längre vilket medför ökade risker vid exempel brand.

Trafikolyckor

På väg 172 transporteras farligt gods som vid en olycka kan få mycket stora konsekvenser för hälsa, miljö och egendom. Det kan vara ämnen som kan orsaka förgiftning, brand eller explosion. Ämnena kan även orsaka förorening av grund- eller ytvatten samt skada miljön.

En stor olycka med många fordon eller buss inblandad och med många skadade och/eller döda, ställer stora krav på räddningstjänsten och på kommunens krishanteringsförmåga samt att ge psykosocialt stöd.

INFRASTRUKTUR OCH FÖRSÖRJNINGSSYSTEM

Störningar eller avbrott i kommunalteknisk försörjning kan exempelvis uppstå i fjärrvärme-, varmvatten- och dricksvattenförsörjningen samt avlopp och renhållning. Både individer och samhällsviktiga verksamheter är beroende av kommunalteknisk försörjning.

En förorening eller smitta i den kommunala vattendistributionen kan få konsekvenser inte bara för kommunens verksamheter utan även för kommuninvånarna. Hur stora konsekvenserna blir beror på typ av händelse. De kommunala verksamheterna kommer att drabbas i mycket varierande grad. Vissa verksamheter kan fungera normalt under förutsättning att dricksvatten kan distribueras t ex via tankbilar. Andra har mycket stora behov av rent vatten för att kunna upprätthålla normal drift. Inom omsorgen kan det krävas planering och eventuellt extra resurser om större mängder vatten behöver kokas. Det samma gäller för barnomsorg och skola samt för kostenheten. Kommunens växel kommer att bli hårt belastad och kan behöva extra resurser. Allmänheten måste få ordentlig information om begränsningarna i vattenkvalitet och hur det kan användas.

Störningar i livsmedelsförsörjningen

Livsmedelsförsörjningens system är komplexa. Många aktörer är inblandade i hela distributionskedjan från producent till konsument och kedjan av samhällsviktiga funktioner som transporter, el, teleteknik och betalningssystem. De stora matbutikskedjorna bygger mycket av verksamheten på leveranser "Just in time". Det finns inget hållbart beredskapsprogram för livsmedelsdistributionen, varken offentligt eller privat.

Störningar i drivmedelsförsörjningen

Drivmedelsbrist kan slå hårt mot samhället. Det finns ingen nationell beredskapsplan för drivmedelsförsörjning. Bensinstationerna är beroende av el för att få pumpar och kassor att fungera. De flesta samhällsviktiga verksamheter har drivmedel för några dagars verksamhet men problemen kommer snabbt.

Drivmedelsförsörjningen är viktig för säkerställande av transporter, både till vardags och vid en kris, för att trygga exempelvis hemsjukvård och utryckningsverksamhet, samt till reservkraftverk i händelse av att ordinarie system inte fungerar.

Störningar i elförsörjningen

Tillgång till el är en av grundförutsättningarna för att dagens samhälle ska fungera. Elen är väsentlig för att andra samhällsviktiga verksamheter såsom IT, VA-system, fjärrvärme med mera ska fungera. Utan el blir det stora problem för kommunens verksamheter men även för flertalet av kommunens invånare.

Störningar i finansiella system

Inom sektorn finansiella tjänster ingår det centrala betalningssystemet vilket möjliggör att människor kan handla mat, mediciner och olika nödvändiga tjänster. De flesta människor idag hanterar kontanter i begränsad omfattning och är helt beroende av att de kan använda sina kontokort eller internetbanker. Att dessa finansiella tjänster fungerar är avgörande för hela samhällets funktionalitet.

STÖRNINGAR I IT OCH KOMMUNIKATIONSSYSTEM

Alla kommunal verksamhet är idag så pass beroende av IT- och kommunikationssystem att längre avbrott i dessa snabbt får konsekvenser för samhällsviktiga verksamheter. De risker som identifierats inom IT- och kommunikationssystem är:

- Långvariga avbrott i data- och/eller teletrafik
- Belastningsattacker mot kommunens IT-system
- Längre avbrott i driften av verksamhetskritiska IT-system

INFORMATIONSSÄKERHET

Vi lever i ett informationssamhälle och information är en av kommunens mest strategiska resurser. Avbrott i tillgången till information kan vara kritiskt, och felaktig information kan ge allvarliga konsekvenser. Under de senaste åren har hotbilden, kopplad till informationssäkerhet, kraftigt ökat i samhället. Verksamheten hos olika samhällsaktörer har påverkats eller slagits ut till följd av olika incidenter som till exempel it-angrepp och skadlig kod, och de ekonomiska konsekvenserna av incidenterna ökar. En verksamhets förmåga att hantera och skydda information på ett ändamålsenligt sätt behöver ständigt utvecklas i takt med omvärlden.

I ett tillstånd av kris är det viktigt att kommunen kan nå ut med korrekt information både internt och externt. Det är också viktigt att nu ut med krisinformation på andra språk än svenska.

ANTAGONISTISKA HOT OCH SOCIAL ORO

Med **antagonistiska hot** menas avsiktliga handlingar och illegala hot om exempelvis terrorism, sabotage och stöld. Agerandet sker medvetet och av ondo, i syfte att åstadkomma exempelvis politisk eller ekonomisk vinning.

Social oro

Social oro kan ta sig uttryck i allt ifrån spontana protester och demonstrationer till regelrätta upplöpp. Inte minst näthat, bland annat genom användandet av sociala medier, kan vara exempel på hur social oro visar sig i det moderna samhället. Ett exempel på det är Instagramhändelsen på en skola i Göteborg, år 2013.

Det senaste året har våldsbejakande extremism uppmärksamrats mer. Våldsbejakande extremism är ett samlingsbegrepp för rörelser, ideologier, eller miljöer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning och som främjar våld för att uppnå ett ideologiskt mål. För att förhindra att våldsbejakande extremistmiljöer får fäste i samhället samt att individer lockas till att delta i dem är det angeläget att ett långsiktigt och förebyggande arbete äger rum.(www.samordnarenmotextremism.se).

HOT OCH VÅLD

Inom vissa kommunala verksamheter finns risk för våld och hot om våld. Hot mot tjänstemän och politiker för att påverka beslut är ett hot mot demokratin.

SJUKDOMAR

Pandemi/epidemi

En pandemi är en världsomfattande smittsam sjukdom som sprider sig i befolkningsgrupper över ett stort område, till exempel en stor kontinent eller hela världen. En epidemi är en smittsam sjukdom som snabbt sprider sig mellan människor i ett mer geografiskt område. Begreppet epidemi innebär att det inom en begränsad tid uppträder flera fall av en sjukdom än vad man har anledning att förvänta sig. En pandemi/epidemi kan få stor påverkan på samhället då ett stort antal människor kan insjukna. Hälso- och sjukvården samt den kommunala organisationen kan utsättas för stor påfrestning under lång tid.

En av de främsta konsekvenserna vid smittspridning är omfattande personalbrist under flera månader med en intensivare period på några veckor. Stort personalbortfall till följd av sjukdomsfall påverkar kommunen generellt men framför allt påverkas personalkrävande verksamheter inom vård och omsorg. Det kan även bli brist på medicin och utrustning.

Ett epidemiskt utbrott bland djur kallas med en medicinsk term för epizooti. Zoonos är en sjukdom som kan spridas mellan människa och djur.

KÄRNERGIOLYCKA MED LOKALT NEDFALL

Nedfallet går inte att påverka. Allmänhetens reaktion är svårbedömd. En olycka med utsläpp av radioaktiva ämnen till omgivningen kommer att ha stor påverkan på samhället även om utsläppet är litet. Beredskapsplan finns endast på nationell nivå.

ÄNNU EJ KÄNDA RISKER ELLER HOT

Det finns också risker och hot som ännu inte är kända. Den stora flyktingkrisen hösten 2015 eller flodvågskatastrofen i Sydostasien 2004 var nog otänkbara för de flesta innan de inträffade.

Identifierade sårbarheter och brister inom krisberedskap inom kommunen och det geografiska området (sekretessmarkerad enligt OSL 18 kap 13 §)

Följande utvecklingsområden har identifierats, som ytterligare kan stärka förmågan att hantera samhällsstörningar inom kommunen och dess geografiska område. Som underlag har använts:

- Identifierade kritiska beroenden och risker
- Genomförda övningar, 2015 - 2018
- Erfarenheter från inträffade händelser

Resterande uppgifter sekretessbelagda med stöd av OSL 18 kap 13 §

Behov av åtgärder med anledning av risk och sårbarhetens resultat (sekretessmarkerad enligt OSL 18 kap 13 §)

Inför kommande mandatperiod behöver följande förstärkningar genomföras:

Resterande uppgifter sekretessbelagda med stöd av OSL 18 kap 13 §

KS § 191

Dnr KS 2019/129

Svar på Motion "Orange day – manifestation för att uppmärksamma mäns våld mot kvinnor", Michael Holster (V) och Inger Bäcker (V)

Kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen. Det finns ett stort antal dagar under året utpekade mot specifika ändamål och var ska kommunen sätta gränsen för vilka av dessa som ska uppmärksammas i samhället.

Yrkanden

Jörgen Andersson (SD), Kenneth Carlsson (L), Linda Jansson (M) och Birgitta Mehamedi Örn (C) yrkar att kommunstyrelsen beslutar enligt arbetsutskottets förslag, det vill säga att avslå motionen. Det finns ett stort antal dagar under året utpekade mot specifika ändamål och var ska kommunen sätta gränsen för vilka av dessa som ska uppmärksammas i samhället.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på Jörgen Anderssons (SD), Kenneth Carlssons (L), Linda Janssons (M) och Birgitta Mehamedi Örn (C) yrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt yrkandet.

Ärendebeskrivning

Michael Holster (V) och Inger Bäcker (V) har i motion föreslaget följande:

"Orange Day som är en manifestation som görs för att uppmärksamma mäns våld mot kvinnor. Den påbörjas 25 november och pågår fram till 10 december. Under denna tidperiod belyser man olika betydande byggnader över hela värden med orange ljus.

Vänsterpartiet yrkar för att även Färgelanda kommun gör detta. Förslaget är att tornet på medborgarhuset görs om till en fyr med orange sken alternativt att det sätts upp en julbelysning med orange sken."

Förvaltningen har tittat på de två förslagen och bedömer att förslaget med julbelysning är det lämpligaste och minst kostsamma alternativet. Förslaget är att sätta upp en julgransbelysning med orange belysning i kommande julgran på torget. Uppskattad kostnad för detta är cirka 5 000 kr.

Forts

Kommunstyrelsen

Forts KS § 191

Alternativet med en fyr med orange sken på centrumhuset bedöms kosta cirka tre till fyra gånger så mycket.

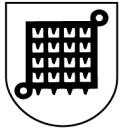
Beslutsunderlag

Arbetsutskottets beslut 17 september 2019 § 184.

Avdelning Samhällsutvecklings tjänsteskrivelse daterad 4 september 2019.

Motion ”Orange day – manifestation för att uppmärksamma mäns våld mot kvinnor”.

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige
Diariet

Avdelning Samhällsutveckling
Avdelningschef
Maria Wagerland
Telefon 0528-56 71 63
E-post maria.wagerland@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Svar på Motion om "Orange Day" – manifestation för att uppmärksamma mäns våld mot kvinnor (Michael Holster (V) och Inger Bäcker (V))

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att avslå motionen avseende förslag om att tornet på medborgarhuset görs om till en fyr med orange sken.

Kommunfullmäktige beslutar att bifalla motionen avseende förslag om julbelysning med orange sken. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att verkställa beslutet utifrån förvaltningens förslag om orange belysning i kommande julgran på torget.

Finansiering sker inom befintlig ram.

Ärendebeskrivning

Michael Holster (V) och Inger Bäcker (V) har i en motion föreslaget följande:

"Orange Day som är en manifestation som görs för att uppmärksamma mäns våld mot kvinnor. Den påbörjas 25 november och pågår fram till 10 december. Under denna tidperiod belyser man olika betydande byggnader över hela världen med orange ljus.

Vänsterpartiet yrkar för att även Färgelanda kommun gör detta. Förslaget är att tornet på medborgarhuset görs om till en fyr med orange sken alternativt att det sätts upp en julbelysning med orange sken."

Förvaltningen har tittat på de två förslagen och bedömer att förslaget med julbelysning är det lämpligaste och minst kostsamma alternativet. Förslaget är att sätta upp en julgransbelysning med orange belysning i kommande julgran på torget. Uppskattad kostnad för detta är cirka 5 000 kr.

Alternativet med en fyr med orange sken på centrumhuset bedöms kosta cirka tre till fyra gånger så mycket.

Susanne Korduner
Kommunchef

Maria Wagerland
Avdelningschef Samhällsutveckling

Bilaga: motion

MOTION

Orange day

Orange Day är en manifestation som görs för att uppmärksamma mäns våld mot kvinnor. Den påbörjas 25 november som FN har utsett till den internationella dagen för avskaffandet av mäns våld mot kvinnor. Syftet är att öka allmänhetens medvetenhet om problemet och öka den politiska viljan och resurser för att förebygga och få ett slut på alla former av våld av den här typen i alla delar av världen.

Manifestationen pågår fram till 10 december i och med att det då är FN-dagen för mänskliga rättigheter. Under denna tidsperiod belyser man på olika betydande byggnader över hela världen med orange ljus.

Vi i Vänsterpartiet yrkar för att även Färgelanda kommun gör detta. I brist på lämplig byggnad föreslår vi att tornet på Medborgarhuset görs om till en fyr med orange sken. Att sätta upp en alternativ julbelysning med orangea ljus är också ett förslag.

Michael Holster

Inger Bäcker

Färgelanda partiförening *Vänsterpartiet*

KS § 192

Dnr KS 2019/152

Svar på Motion "Frukost och mellanmål i skolverksamheten. Önskemål om att införa frukost och mellanmål under skoldagen, Tommy Larsson (S)

Kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktige beslutar att bifalla motionen avseende införande av frukt som mellanmål under skoldagen när ekonomiska förutsättningar för detta finns. Utbildningsnämnden har att beakta detta i framtida budgetarbete.

Kommunfullmäktige beslutar att avslå den delen av motionen som avser införande av frukost under skoldagen.

Yrkanden

Linda Jansson (M) och Jörgen Andersson (SD) yrkar att kommunstyrelsen beslutar enligt arbetsutskottets förslag, det vill säga att föreslå kommunfullmäktige besluta att bifalla motionen avseende införande av frukt som mellanmål under skoldagen när ekonomiska förutsättningar för detta finns. Utbildningsnämnden har att beakta detta i framtida budgetarbeten. Kommunfullmäktige föreslås besluta att avslå den delen av motionen som avser införande av frukost under skoldagen.

Ulla Börjesson (S) yrkar att kommunstyrelsen beslutar att bifalla motionen i sin helhet, det vill säga att även införa frukost under skoldagen. Finansiering av införandet kommer att presenteras i socialdemokraternas kommande budgetförslag för 2020.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på Linda Janssons (M) och Jörgen Anderssons (SD) yrkande respektive Ulla Börjessons (S) yrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar att föreslå kommunfullmäktige besluta att bifalla motionen avseende införande av frukt som mellanmål under skoldagen när ekonomiska förutsättningar för detta finns. Utbildningsnämnden har att beakta detta i framtida budgetarbeten. Kommunfullmäktige föreslås besluta att avslå den delen av motionen som avser införande av frukost under skoldagen.

Forts

Forts KS § 192

Ärendebeskrivning

Tommy Larsson (S) har i en motion föreslagit att man inför frukost och ett mellanmål under skoldagen. Utbildningsnämnden (UN) har handlagt ärendet och beslutar 9 maj (§ 47), att föreslå kommunfullmäktige att uppdra till kommunstyrelsen att behandla frågan om att utöka skolans ram för 2020 med tillräckliga medel för att kunna servera mellanmål (frukt) till eleverna under skoldagen. Motionen är med detta bifallen.

Kommunstyrelsens arbetsutskott skickar tillbaka ärenden 5 juni (§ 141) till UN för ställningstagande om nämnden vill prioritera införandet i befintlig budgetram.

I samband med att UN beslutar om yttrande avseende konsekvensbeskrivning av förslag till ekonomiska ramar för nämndens verksamheter 2020 samt synpunkter på mål i mål- och resursplanen, 11 juni (§ 53), uttalar nämnden avseende svaret på motionen att man vill införa frukt som mellanmål när det finns ekonomiska förutsättningar.

Föreligger därmed UN:s yttrande samt förslag till beslut avseende svar på motionen.

Beslutsunderlag

Arbetsutskottets beslut 17 september 2019 § 185.

Kanslienhetens tjänsteskrivelse daterad 2 september 2019.

UN:s beslut 11 juni § 53.

Arbetsutskottets beslut 5 juni 1029, § 141, avseende återremittering.

UN:s beslut 9 maj, § 47.

Sektor Utbildnings tjänsteskrivelse daterad 23 april 2019.

Motion om "Frukost och mellanmål i skolverksamheten, önskemål om att införa frukost och mellanmål under skoldagen".

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige
Diariet

Kanslienheten
Nämndsekreterare
Barbro Isaksson
0528-567145
0766-35 29 65
barbro.isaksson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

**Svar på motion om Frukost och mellanmål i skolverksamheten,
önskemål om att införa frukost och mellanmål under skoldagen,
återremitterat (Tommy Larsson (S))**

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att bifalla motionen avseende införande av frukt som mellanmål under skoldagen när ekonomiska förutsättningar för detta finns. Utbildningsnämnden har att beakta detta i framtida budgetarbete.

Kommunfullmäktige beslutar att avslå den delen av motionen som avser införande av frukost under skoldagen.

Ärendebeskrivning:

Tommy Larsson (S) har i en motion föreslagit att man inför frukost och ett mellanmål under skoldagen. Utbildningsnämnden (UN) har handlagt ärendet och beslutar 9 maj (§ 47), att föreslå kommunfullmäktige att uppdra till kommunstyrelsen att behandla frågan om att utöka skolans ram för 2020 med tillräckliga medel för att kunna servera mellanmål (frukt) till eleverna under skoldagen. Motionen är med detta bifallen.

Kommunstyrelsens arbetsutskott skickar tillbaka ärenden 5 juni (§ 141) till UN för ställningstagande om nämnden vill prioritera införandet i befintlig budgetram.

I samband med att UN beslutar om yttrande avseende konsekvensbeskrivning av förslag till ekonomiska ramar för nämndens verksamheter 2020 samt synpunkter på mål i mål- och resursplanen, 11 juni (§ 53), uttalar nämnden avseende svaret på motionen att man vill införa frukt som mellanmål när det finns ekonomiska förutsättningar.

Föreligger därmed UN:s yttrande samt förslag till beslut avseende svar på motionen.

Beslutsunderlag

UN:s beslut 11 juni § 53.

Arbetsutskottets beslut 5 juni 1029, § 141, avseende återremittering.

UN:s beslut 9 maj, § 47.

Sektor Utbildnings tjänsteskrivelse daterad 23 april 2019.

Motion om "Frukost och mellanmål i skolverksamheten, önskemål om att införa frukost och mellanmål under skoldagen".

Susanne Korduner
Kommunchef

Beslutet skickas till:

T Larsson

Utbildningsnämnden

Utbildningschef

Ekonomichef

Diariet

Utbildningsnämnden

UN § 53

Dnr UN 2019/29

Konsekvensbeskrivning av förslaget till ramar för utbildningsnämnden under 2020 -samt synpunkter på målen i mål och resursplanen

Utbildningsnämndens beslut

Utbildningsnämnden avger följande yttrande över förslaget till ramar

Förslag på sparkravet är att lägga det på 3 år (2020 - 2022) och att nämnden utformar det tillsammans med skolchefen.

Förslag läggs då vi haft kort tid på oss för att sätta oss in i siffrorna som har kommit till oss väldigt sent eller inte fått alls.

Detta gör att vi skulle ha större möjlighet att göra besparingar som inte påverkar kvaliteten på våra skolor och sänker skolresultaten mer.

Beträffande arbetsutskottets fråga avseende nämndens förslag till svar på motionen om mellanmål i skolan uttalar nämnden att man vill införa frukt som mellanmål när det finns ekonomiska förutsättningar.

Reservation

Hans Johansson (SD) reserverar sig mot beslutet.

Deltar inte i beslutet

Tommy Larsson (S) deltar inte i beslutet och meddelar att socialdemokraterna avser att komma med synpunkter senare under budgetprocessen.

Yrkande

Hans Göran Palmquist (M) yrkar att nämnden avger följande yttrande över förslaget till ekonomiska ramar.

Förslag på sparkravet är att lägga det på 3 år (2020 - 2022) och att nämnden utformar det tillsammans med skolchefen.

Förslag läggs då vi haft kort tid på oss för att sätta oss in i siffrorna som har kommit till oss väldigt sent eller inte fått alls.

Detta gör att vi skulle ha större möjlighet att göra besparingar som inte påverkar kvaliteten på våra skolor och sänker skolresultaten mer.

Utbildningsnämnden

Forts UN § 53

Efter ställd proposition finner ordföranden att utbildningsnämnden beslutar i enlighet med Hans-Göran Palmquists förslag.

Ärendebeskrivning

Arbetsutskottet har 2019-04-17 beslutat att uppdraga åt nämnderna att inkomma med en plan och konsekvenser av föreslagna ekonomiska ramar 2020 senast den 26 juni 2019. I arbetet ingår även att diskutera mål för 2020.

Beslutsunderlag

Sektor utbildnings konsekvensanalys 2019-05-29 varav bland annat framgår följande:

Analysen gäller besparingskravet 2020 eftersom det bör innebära budget i balans även 2021-2022.

Indexuppräknings kan vi bortse ifrån eftersom det innebär indexuppräknings också på våra kostnader.

Sektor utbildning har bara två stora påverkbara poster, personal och lokaler.

Övriga kostnader har verksamheterna sparat på i flera år så där finns inget ytterligare att hämta in.

För varje år ökar andelen barn med stora behov av stöd, såväl inlärningssvårigheter som beteendeproblematik inkl. trauma och Neuropsykiatrisk funktionsnedsättning (NPF).

Avgående skolchefen informerar.

Skickas till kommunstyrelsen

Justering

SH | TL

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsens arbetsutskott

KSAU § 141

Dnr KS 2019-152

**Svar på motion om "Frukost och mellanmål i skolverksamheten;
Önskemål om att införa frukost och mellanmål under skoldagen"**

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut

Arbetsutskottet beslutar att återremittera ärendet till utbildningsnämnden för ställningstagande till om nämnden vill prioritera införandet i befintlig budgetram.

Protokollsanteckning

Ulla Börjesson (S) anmäler att hon inte deltar i dagens beslut.

Yrkande

Tobias Bernhardsson (C) yrkar att arbetsutskottet beslutar att återremittera ärendet till utbildningsnämnden för ställningstagande till om nämnden vill prioritera införandet i befintlig budgetram.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på Tobias Bernhardssons (C) yrkande och finner att arbetsutskottet beslutar att återremittera ärendet.

Ärendebeskrivning

Alla elever år F-3 som efter skoldagen går vidare till fritidshem får ett mellanmål där. Valboskolan år 7-9 har de elever som har flest långa dagar 7.50-15.00/ 14.30 alla dagar. Eleverna har tillgång till kafeteria för inköp.

Eleverna har långa dagar enligt följande:

- Bruksskolan, Ödeborg och Högsäters skola
- År 3 går en dag till 14:50
- År 4-6 går en dag till 15:20 och två till 14:50.

I förskolan får barnen tre mål, frukost, lunch och mellanmål beroende på vistelsetid.

Man har i alla kommunens skolor på olika sätt undersökt elevernas önskemål om mellanmål och varje gång önskar eleverna mellanmål på eftermiddagen i första hand. En del elever önskar också mellanmål på förmiddagen.

Forts

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Forts KSAU § 141 2/4

Det är många elever som äter frukost tidigt hemma inför resa till skolan och de hinner bli ordentligt hungriga innan de får lunch i skolan.

Enkätresultat från 2015 på frågan "Hur många önskar mellanmål på skolan då de går en lång dag?"

Skola	antal elever	antal som önskar mellanmål
Valbo 1-6	167	104
Valbo 7-9	218	213
Bruksskolan 3-6	76	61
Högsäter 3-6	61	51

Redovisning av vad forskning och/eller beprövad erfarenhet säger om mellanmålets eventuella påverkan på elevernas studieresultat:

- Måltidsordningen har betydelse för hälsan. Enligt de nordiska näringsrekommendationerna bör vi äta regelbundet och varierat över dagen (frukost, lunch, middag och ett par mellanmål) för att tillföra alla näringsämnen och den energi vi behöver.

Bland barn och ungdomar finns ett konstaterat samband mellan sämre studieresultat och de som inte äter frukost och som senare utvecklar övervikt och fetma. (*Folkhälsomyndigheten 2013-12-03*)

I Livsmedelsverkets skrift "Vad säger forskningen om matvanornas betydelse för elevernas skolprestation" (2014-11-21) står följande:

"Hunger och törst är starka drivkrafter och känslor. När kroppens biokemi är i obalans prioriteras överlevnad före andra uppgifter. Det innebär att en hungrig elev blir en trött eller rastlös elev med fokus på viktigare saker som att äta, dricka eller vila snarare än att jobba med övningsuppgifter för att få bra resultat på matteprovet. En hungrig elev får lätt ökad aptit på energitäta produkter som läsk och chokladboll. Det ökar risken för övervikt och för lite näring. Kroppen behöver ständig påfyllnad av viktiga byggstenar för tillväxt och till hjärnans signalämnen. Det är proteinets aminosyror som bland annat påverkar känslor, motivation, planeringsförmåga, minne, inläring, uppmärksamhet, psykisk stress och ilska. Det vill säga faktorer som märkbart påverkar elevens beteende i klassrummet."

Näringsrekommendationer

De svenska näringsrekommendationerna (SNR) anger rekommenderat dagligt intag av näringsämnen och referensvärden för energi för olika kön och åldersgrupper.

Rekommendationerna är till för att ge förutsättningar för god hälsa och minska risken för kostrelaterade sjukdomar.

Forts

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Forts KSAU § 141 3/4

SNR baseras på de nordiska näringsrekommendationerna (NNR) som uppdateras vart åttonde år.

Det finns inga skillnader mellan näringsriktig mat för barn och vuxna, men matens näringsinnehåll är särskilt viktigt för de unga som växer och utvecklas. En lämplig fördelning av det totala dagliga intaget är på tre huvudmål- frukost, lunch och middag- och några mellanmål. Frukosten bör ge 20-30% av dagens energiintag, lunchen 25-35% och middagen 25-35%. Resten kan komma från ett till tre mellanmål

Måltidsordning NNR 2004 rekommenderar 3 huvudmål och två-3 mellanmål.

Regelbunden måltidsordning har flera fördelar:

Jämnare blodsocker minskar risken för sug

Magen jobbar bättre med jämn tillförsel

Barn orkar med skolan bättre om de "fyller på bränsle" med jämna mellanrum

Tänderna mår bra av att man inte småäter. (*Livsmedelsverkets rekommendationer "Bra mat i skolan"*)

En frukt eller en smörgås med vatten eller mjölk är exempel på bra mellanmål som lätt kan anpassas till hur hungrigt barnet/eleven är.

Är det många timmar mellan huvudmålen kan det vara bra med ett mellanmål, medan det kan vara bättre att hoppa över mellanmålet om det är mindre än 4 timmar mellan huvudmålen.

Mellanmålen bör således anpassas individuellt utifrån hur lång tid det är mellan huvudmålen samt hur aktivt barnet/eleven är. (*VG-region, Riktlinjer vid kostbehandling av övervikt och fetma hos barn och unga*)

"Tanken med mellanmålen är att ett jämnare ätande gör att patienten inte blir lika hungrig mellan måltiderna, men det är lätt hänt att mellanmålen blir mer kaloririka än det var tänkt. Avhandlingen visar också att patienter med fetma äter fler mellanmål än andra.

-Ju fler mellanmål vi äter desto mer kalorier får vi i oss och mer av kaloriintaget kommer då från söta och energirika livsmedel. Detta är extra tydligt hos män och kvinnor med fetma" säger *Heléne Bertéus Forslund, forskar och dietist vid Gbg universitet.*

Forts

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Forts KSAU 141 4/4

Kostnader för mellanmål på helårsbasis:

	Antal elever /timkostnad	Kostnad mellanmål	Antal dagar	Summa kr.
Valboskolan år 7-9	206	6.16 kr	178	225 776
Valboskolan år 4-6	86	6.16 kr	72	38 143
Höjdensskolan år 3	38	6.16 kr	36	8 427
Högsäters skola år 3	15	6.16 kr	36	3 326
Högsäters skola år 4-6	45	6.16 kr	108	29 937
Bruksskolan år 3	10	6.16 kr	36	2 220
Bruksskolan år 4-6	48	6.16 kr	108	31 933
Medarbetare	1,25tim x 432 dgr 2,25 tim 178 dgr	250 kr/tim		135 000 100 125
Summa			55 172	542 954 kr

Kostnader för mellanmålsfrukt på helårsbasis:

Kostnaden för olika frukter ändrar sig under året då säsongen ändras. I upphandlingen har vi procent på en riktad lista för prissättning av frukt och grönsaker. Vikten en frukt har är olika beroende på sort t.ex. äpple, för att ha en medelvikt används livsmedelsverkets vikttabell.

	Pris/kg	Pris/frukt snittkostnad	Antal elever/dagar per år	Summa
Frukt enligt avtal	Varierar beroende på frukt och säsong	2.60 kr	55 172	143 447 kr

I det fall man beslutar att alla elever ska få ett mellanmål långa skoldagar, bör det också tillföras medel då utrymmet inte finns i 2019 eller förslag budget 2020-2022 års ram.

Beslutsunderlag

Sektor Utbildnings tjänsteskrivelse daterad 23 april 2019.
Utbildningsnämndens protokoll 9 maj 2019 § 47.

Beslutet expedieras till:

Utbildningsnämnden
Diariet

MOTION

Frukost och mellanmål i skolverksamheten

I dagens samhälle har även våra barn en lång arbetsdag, många börjar sin dag redan kl sex för att hinna med morgonbestyren och hinna till bussen för att ta sig till skolan. Sedan följer en lång dag med undervisning som oftast avslutas först kl 15 därefter tar resan hem vid som i vissa fall innebär ytterligare en timme. Man kan alltså konstatera att barnen har en arbetsdag som liknar den vi vuxna har.

En arbetsdag för oss vuxna är oftast konstruerade så att vi har tre raster under dagen där vi ofta intar någon form av mat för att orka med dagen och prestera de som förväntas av oss.

Våra barn däremot har bara en rast på dagen där de får någon form av mat. Detta tycker inte jag är acceptabelt för att barnen skall kunna prestera och orka med sin arbetsdag.

Jag yrkar

att man inför frukost och ett mellanmål under skoldagen

Tommy Larsson

Kommunfullmäktigeledamot (S)

Antagen av Socialdemokratiska kommunfullmäktigegruppen 2018-12-10

KS § 203 Dnr KS 2019/5
Delårsrapport per juli 2019 inklusive årsprognos

Kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktige godkänner kommunstyrelsens och nämndernas delårsrapporter för perioden 2019-01-01—2019-07-31 och lägger dem till handlingarna.

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar för egen del att godkänna Färgelanda kommuns delårsrapport för perioden 2019-01-01--2019-07-31 och överlämna den till revisionen för granskning.

Ärendebeskrivning

Förvaltningen har utarbetat en delårsrapport till och med juli månad 2019. Resultatet är -7,4 mnkr, vilket är belastat med kostnader av engångskaraktär på 1,2 mnkr som härrör från fastighetsförsäljning. Periodens resultat är 10 mnkr sämre än motsvarande period föregående år. Prognosen visar ett årsresultat på -12,4 mnkr, vilket är 16,3 mnkr sämre än budget, och skulle innebära att balanskravet inte kommer att uppfyllas för 2019.

Socialnämnden prognostiserar ett underskott jämfört med budget på -9,5 mnkr. Jämfört med kvartalsrapporten per mars innebär det en försämring med 2,2 mnkr. Socialnämnden behandlade sektor Omsorgs delårsrapport inklusive åtgärdsplan den 4 september 2019 § 62 (dnr SN 2019/5) och föreslår kommunstyrelsen att godkänna socialnämndens rapport, med notering om att Projekt Ung Omsorg skall återupptas när det finns ekonomiska förutsättningar.

Utbildningsnämnden prognostiserar ett underskott jämfört med budget på -7,0 mnkr. Jämfört med kvartalsrapporten per mars innebär det en försämring med 7,0 mnkr. Utbildningsnämnden beslutade den 5 september 2019 § 72 (dnr UN 2019/5), att godkänna upprättat förslag till delårsrapport för sektor Utbildning och överlämna densamma till kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen prognostiserar ett underskott jämfört med budget på -1,5 mnkr, varav avdelning Samhällsutveckling prognostiserar ett överskott

Forts

Forts KS § 203

jämfört med budget på 1,0 mnkr. Det innebär med andra ord en negativ avvikelse med -2,5 mnkr för kommunstyrelsens övriga verksamheter.

Jämfört med kvartalsrapporten per mars innebär det totalt sett en förbättring med 1,7 mnkr för kommunstyrelsen, inklusive avdelning Samhällsutveckling.

Periodens investeringar uppgår till 10,9 mnkr, vilket är 10,7 mnkr lägre än samma period föregående år. Helårsprognosen gällande investeringar visar 20,9 mnkr. Det innebär ytterligare investeringar på 10 mnkr under resterande del av 2019.

I den totala delårsrapporten för Färgelanda kommun ingår socialnämndens delårsrapport varför den inte bifogas som separat handling. I samband med sammanställningen av kommunstyrelsens totala delårsrapport har det visat sig att framtagna prognoser har behövts justeras mellan utbildningsnämndens verksamhetsområden, vilket medför att siffror och delvis text inte överensstämmer helt mellan den rapport som utbildningsnämnden fattade beslut om och kommunstyrelsens delårsrapport. Den totala prognosen för utbildningsnämnden har inte förändrats. Utbildningsnämndens delårsrapport som beslutats bifogas.

Beslutsunderlag

Arbetsutskottets beslut 17 september 2019 § 178.

Ekonomienhetens tjänsteskrivelse daterad 9 september 2019 inklusive delårsrapport januari-juli.

Socialnämndens beslut 4 september 2019 § 62.

Utbildningsnämndens beslut 5 september 2019 § 72 inklusive utbildningsnämndens delårsrapport januari-juli 2019.

Ekonomichefen, socialchefen och utbildningschefen informerar.

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige
Kommunens revisorer
Ekonomichefen
Diariet

Ekonomienheten
Ekonomichef
Kristina Olsson
0528-567 107
kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Delårsbokslut juli 2019 inklusive årsprognos

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige godkänner kommunstyrelsens och nämndernas delårsrapporter för perioden 2019-01-01—2019-07-31 och lägger dem till handlingarna.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del att godkänna Färgelanda kommuns delårsrapport för perioden 2019-01-01--2019-07-31 och överlämna den till revisionen för granskning.

Ärendebeskrivning

Förvaltningen har utarbetat en delårsrapport till och med juli månad 2019. Resultatet är -7,4 mnkr, vilket är belastat med kostnader av engångskaraktär på 1,2 mnkr som härrör från fastighetsförsäljning. Periodens resultat är 10 mnkr sämre än motsvarande period föregående år. Prognosen visar ett årsresultat på -12,4 mnkr, vilket är 16,3 mnkr sämre än budget, och skulle innebära att balanskravet inte kommer att uppfyllas för 2019.

Socialnämnden prognostiserar ett underskott jämfört med budget på -9,5 mnkr. Jämfört med kvartalsrapporten per mars innebär det en försämring med 2,2 mnkr. Socialnämnden behandlade sektor Omsorgs delårsrapport inklusive åtgärdsplan den 4 september 2019 § 62 (dnr SN 2019/5) och föreslår kommunstyrelsen att godkänna socialnämndens rapport, med notering om att Projekt Ung Omsorg skall återupptas när det finns ekonomiska förutsättningar.

Utbildningsnämnden prognostiserar ett underskott jämfört med budget på -7,0 mnkr. Jämfört med kvartalsrapporten per mars innebär det en försämring med 7,0 mnkr. Utbildningsnämnden beslutade den 5 september 2019 § 72 (dnr UN 2019/5), att godkänna upprättat förslag till delårsrapport för sektor Utbildning och överlämna densamma till kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen prognostiserar ett underskott jämfört med budget på

-1,5 mnkr, varav avdelning Samhällsutveckling prognostiserar ett överskott jämfört med budget på 1,0 mnkr. Det innebär med andra ord en negativ avvikelse med -2,5 mnkr för kommunstyrelsens övriga verksamheter. Jämfört med kvartalsrapporten per mars innebär det totalt sett en förbättring med 1,7 mnkr för kommunstyrelsen, inkl. avdelning Samhällsutveckling.

Periodens investeringar uppgår till 10,9 mnkr, vilket är 10,7 mnkr lägre än samma period föregående år. Helårsprognosen gällande investeringar visar 20,9 mnkr. Det innebär ytterligare investeringar på 10 mnkr under resterande del av 2019.

I den totala delårsrapporten för Färgelanda kommun ingår socialnämndens delårsrapport varför den inte bifogas som separat handling. I samband med sammanställningen av kommunstyrelsens totala delårsrapport har det visat sig att framtagna prognoser har behövts justeras mellan utbildningsnämndens verksamhetsområden, vilket medför att siffror och delvis text inte överensstämmer helt mellan den rapport som utbildningsnämnden fattade beslut om och kommunstyrelsens delårsrapport. Den totala prognosen för utbildningsnämnden har inte förändrats. Utbildningsnämndens delårsrapport som beslutats bifogas.

Facklig samverkan

Facklig samverkan har ägt rum den 5 september 2019.

Beslutsunderlag

Delårsrapport 2019 januari-juli.

Socialnämndens beslut 4 september 2019 § 62.

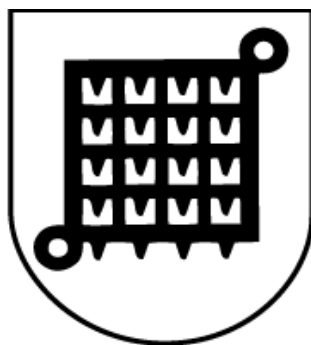
Utbildningsnämndens beslut 5 september 2019 § 72 och delårsrapport

Utbildningsnämnden.

Susanne Korduner
Kommunchef

Kristina Olsson
Ekonomichef

Beslutet skickas till:
Kommunens revisorer
Kommunfullmäktige

Delårsrapport 2019

Färgelanda kommun

 Jan-Juli

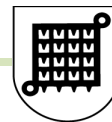

Innehållsförteckning

Färgelanda kommun.....	4
Kommunstyrelsens ordförande har ordet.....	5
Kommunchefen har ordet.....	6
Organisationsschema	7
Förvaltningsberättelse.....	10
<i>Inledning</i>	<i>10</i>
<i>Bolag.....</i>	<i>10</i>
<i>Befolkning</i>	<i>11</i>
<i>Omvärldsanalys</i>	<i>11</i>
<i>God ekonomisk hushållning</i>	<i>11</i>
<i>Balanskravet.....</i>	<i>12</i>
<i>Kommunens resultat.....</i>	<i>12</i>
<i>Framtidsutsikter</i>	<i>13</i>
<i>Driftsredovisning</i>	<i>14</i>
<i>Kommunens målarbetare</i>	<i>15</i>
Personalredovisning.....	17
<i>Anställda.....</i>	<i>17</i>
<i>Personlrörlighet</i>	<i>18</i>
<i>Sysselsättningsgrad.....</i>	<i>18</i>
<i>Löner.....</i>	<i>19</i>
<i>Hälsa</i>	<i>20</i>
<i>Sjukfrånvaro.....</i>	<i>20</i>
<i>Arbetsmiljö.....</i>	<i>21</i>
Ekonomisk redovisning	22
<i>Övergripande mål.....</i>	<i>22</i>
<i>Finansiella mål.....</i>	<i>22</i>
<i>Periodens resultat</i>	<i>23</i>
<i>Nettokostnadsandel (%).....</i>	<i>23</i>
<i>Skatter och statsbidrag</i>	<i>24</i>
<i>Finansnetto</i>	<i>24</i>
<i>Anläggningstillgångar.....</i>	<i>24</i>
<i>Likviditet.....</i>	<i>24</i>
<i>Eget kapital</i>	<i>25</i>
<i>Pensionsskuld och övriga avsättningar.....</i>	<i>25</i>
<i>Låneskuld.....</i>	<i>25</i>
<i>Soliditet</i>	<i>26</i>
<i>Ekonomisk ställning</i>	<i>26</i>
Resultaträkning.....	28
Balansräkning delår.....	29
Notförteckning delår	30
Investeringsredovisning	35
Kommunfullmäktige	36
<i>Resultaträkning.....</i>	<i>36</i>
<i>Ekonomiskt utfall.....</i>	<i>36</i>
<i>Analys av utfall per verksamhetsområde.....</i>	<i>36</i>
Kommunstyrelsen	37
<i>Verksamhetsberättelse.....</i>	<i>37</i>
<i>Resultaträkning.....</i>	<i>37</i>

<i>Ekonomiskt utfall</i>	37
<i>Analys av utfall per verksamhetsområde</i>	38
<i>Framtid</i>	38
<i>Slutsats</i>	38
Avdelning samhällsutveckling.....	39
<i>Verksamhetsbeskrivning</i>	39
<i>Verksamhetsberättelse</i>	39
<i>Resultaträkning</i>	41
<i>Ekonomiskt utfall</i>	41
<i>Analys av utfall per verksamhetsområde</i>	41
<i>Investeringsredovisning</i>	43
<i>Framtid</i>	44
Socialnämnden	45
<i>Verksamhetsbeskrivning</i>	45
<i>Verksamhetsberättelse</i>	45
<i>Resultaträkning</i>	46
<i>Ekonomiskt utfall</i>	46
<i>Analys av utfall per verksamhetsområde</i>	46
<i>Volym- och nyckeltal</i>	47
<i>Investeringsredovisning</i>	48
<i>Framtid</i>	48
<i>Slutsats</i>	48
Utbildningsnämnden	49
<i>Verksamhetsbeskrivning</i>	49
<i>Verksamhetsberättelse</i>	49
<i>Resultaträkning</i>	52
<i>Ekonomiskt utfall</i>	52
<i>Analys av utfall per verksamhetsområde</i>	52
<i>Volym- och nyckeltal</i>	54
<i>Volym/nyckeltal som sektorn vill rikta uppmärksamhet på</i>	55
<i>Investeringsredovisning</i>	55
<i>Framtid</i>	55
<i>Slutsats</i>	56
Valbohem AB.....	57
<i>Verksamhet Valbohem AB</i>	57
<i>Resultaträkning Valbohem AB</i>	57
<i>Balansräkning Valbohem AB</i>	57
Färgelanda Vatten AB	58
<i>Verksamhet Färgelanda Vatten AB</i>	58
<i>Resultaträkning Färgelanda Vatten AB</i>	58
<i>Balansräkning Färgelanda Vatten AB</i>	59
Gatersbyn 120 Fastighets AB	60
<i>Verksamhet Gatersbyn 120 Fastighets AB</i>	60
<i>Resultaträkning Gatersbyn 120 Fastighets AB</i>	60
<i>Balansräkning Gatersbyn 120 Fastighets AB</i>	60
Redovisningsprinciper	61
Begreppsförklaringar	62

Färgelanda kommun

I **Färgelanda kommun** bor numera ca 6600 invånare, koncentrerat till fyra tätorter. Kommunen ligger i södra Dalsland och erbjuder en rik mångfald av möjligheter såsom en vacker natur med glittrande sjöar och orörd vildmark där du kan utöva ett aktivt friluftsliv. Kommunen har kvar spår från en intressant fornhistoria med bl.a. Håvesten vid Ättehögsullen söder om samhället. Inte långt därifrån ligger Färgelandas utmärkta golfbana, Dagsholm.

Näringslivet består, förutom av serviceföretag, till stor del av företag inom tillverkningsindustrin där många entreprenörer verkar som underleverantörer till fordonsindustrin. En av de större privata arbetsgivarna är IAC Group Sweden AB som har en fabriksanläggning i Färgelanda tätort med cirka 400 anställda. I klustret, Livsmedelcenter i Väst, finns för närvarande tre företag: Dalsspira Mejeri AB, Västfarm AB och Lillesjö Food AB.

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Färgelanda kommun står i en tid av såväl spännande som utmanande förändringar. Digitaliseringen liksom teknikutvecklingen är på rejäl frammarsch, vilket berör såväl vård och omsorg som skolans pedagogik. Därtill möjliggörs miljösmarta lösningar likväl som en närmare dialog och en förstärkt service gentemot medborgare. I Färgelanda kommun har vi nått en liten bit på resan men mycket återstår kommande år.

En förutsättning för helheten är en fungerande och robust IT-infrastruktur, vilken har byggts ut i kommunen under ett antal år. I denna del har kommunen påbörjat ett arbete med en ny IT-infrastrukturstrategi som ska peka ut riktningen för arbetet med att färdigställa utbyggnaden och samtidigt understödja former för framtida drift av befintligt nät.

Denna typ av strategiskt och framtidsinriktat arbete pågår på fler håll i kommunens verksamheter. En ny näringslivsstrategi håller på att utformas, arbetet med att hitta former för strategisk kompetensförsörjning pågår och därtill har beslut fattats om planarbete för att möjliggöra mer byggbar mark för bostäder och industri i anslutning till Färgelanda tätort.

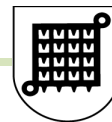
2019 är ett ansträngt år för kommunens verksamheter och ekonomi. Behoven ökar och utgifterna likaså. Liksom många av landets kommuner tvingas Färgelanda kommun att vidta åtgärder, genomlysa verksamheter och söka alla tänkbara förslag för att effektivisera alternativt spara för att nå en budget i balans. När det gäller innevarande år, ett så kallat "mellanår", har vi satt ett stort fokus vid denna typ av utredningar, exempelvis genom skollokalsutredningen som pågår och utredningen för mer effektiv lokalanvändning (avs. kontor och andra verksamheter). Därtill har ett personalutskott tillsatts med uppdraget att grundligt genomlysa personalkostnader, som utgör lejonparten av kommunens kostnader.

Under året har en ny organisation med politiska nämnder satts igång och som hittills haft några månader på sig att sätta sig in i såväl uppdrag som resurser och befogenheter. Nämndernas huvudsyfte är att utgöra en arena för dialog mellan förvaltningens sektorer och ansvariga politiker.

Färgelanda kommun har alla möjligheter att utvecklas, fortsätta leverera kvalitativ service och välfärdstjänster samt locka fler människor att vilja bo, leva, växa och åldras här. Vi behöver gemensamt fokusera framåt på de möjligheter vi har och i vilken riktning vi ska gå. Tillsammans behöver vi ta vara på de resurser vi har i form av driven personal, ett rikt och engagerat föreningsliv samt en genuin småföretagaranda. För att lyckas gäller det att peka ut riktningen tillsammans och motivera varandra att ta oss framåt och skapa förändring på riktigt. Förändring som gör skillnad och som, framförallt, är hållbar över tid.

Det är vi tillsammans som bygger Färgelanda kommuns framtid.

Tobias Bernhardsson
Kommunstyrelsens ordförande

Kommunchefen har ordet

Den kommunala verksamheten har genomgått en hel del förändringar under våren. En omorganisation och förändring av samhällsbyggnads avdelning med ny chef har introducerats. Rutiner och planer har initierats och genomförts och en utmärkt ledningsgrupp bestående av kommunchef, sektorchefer, avdelningschef, personalchef, ekonomichef, IT-chef och Valbohems VD har arbetat tillsammans med övergripande kommunala frågor.

Kommunen står inför riktiga ekonomiska utmaningar. Verksamheterna visar däremot kvalitetsmässigt goda resultat. Det har varit ett spännande halvår med ny nämndorganisation, invigning av ny skola, invigning av ny förskola och många planer. Samtidigt krymper den kommunala budgeten här i Färgelanda precis som i de flesta andra kommuner i Sverige.

Kommuninvånarnas behov av trygghet och omsorg, skola och förskolor skall anpassas till de ekonomiska förutsättningarna. En inte alltför enkel ekvation.

Som ett första steg i att stärka företagsklimatet i Färgelanda kommun så anställdes i slutet av april en ny Näringslivsstrateg. Inledningsvis har arbetet fokuserats till relationsskapande insatser såsom företagsfrukostar, företagsbesök och nätverksträffar. Näringslivsstrategen har även analyserat statistik och siffror för att få fram ett utgångsläge inför fortsatt arbete. Även ett arbete med att ta fram en processplan för en ny näringslivsstrategi har påbörjats. Framtagandet denna skall ske i bred samverkan med näringslivet och omfatta alla näringsgrenar i kommunen. En första workshop tillsammans med företagare, tjänstemän och politiker är inplanerad under hösten

Vi är riktigt duktiga på marknadsföring av Färgelanda kommun i sociala medier och använder även den kanalen till rekryteringsannonser.

Susanne Korduner

Kommunchef

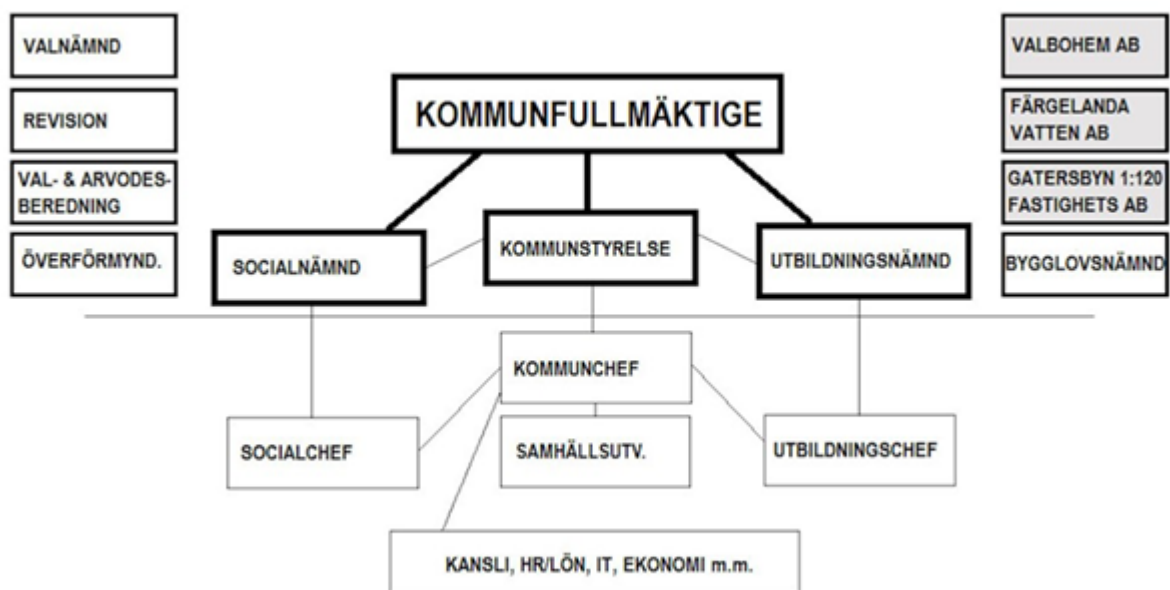

Organisationsschema

I och med ny mandatperiod 2019-2022 har kommunfullmäktige 20 juni 2018 (§ 79) beslutat införa en ny politisk organisation från 1 januari 2019. Förändringen innebär att en nämndsorganisation inrättats bestående av utöver kommunstyrelsen:

- Bygg- och trafiknämnd
- Socialnämnd
- Utbildningsnämnd

Myndighetsnämnd upphör med sin verksamhet från 1 januari 2019 liksom de två fasta fullmäktigeberedningar som funnits tidigare mandatperiod.

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutade organ och består av 31 ledamöter, valda av folket i allmänna val. Mandatfördelningen i kommunfullmäktige 2019-2022 är:

- Socialdemokraterna 8 mandat
- Centerpartiet 10 mandat
- Sverigedemokraterna 7 mandat
- Moderaterna 3 mandat
- Liberalerna 2 mandat
- Vänsterpartiet 1 mandat

Kommunfullmäktige ska vara kommunalpolitikens viktigaste mötesplats. Den ansvarar för bland annat de övergripande strategiska frågorna som budget och kommunalskatt, taxor och avgifter, fysisk planering, grunder för ersättning till partierna och de förtroendevalda, den politiska organisationen, ansvarsfrihet för förtroendevalda.

Revisionen, som består av fem förtroendevalda ledamöter, är kommunfullmäktiges organ för objektiv och förutsättningslös granskning och kontroll av hela den kommunala organisationen. Granskningen ska genomföras i en sådan omfattning att revisorerna varje år kan lämna ett underlag för kommunfullmäktiges ställningstagande i frågan om ansvarsfrihet kan lämnas för kommunstyrelsen och nämnderna.

Kommunstyrelsen består av 11 ledamöter och är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan.

Den ska leda och samordna planeringen av kommunens ekonomi och verksamhet. Kommunstyrelsen ska också leda kommunens övergripande verksamhet enligt fullmäktiges riktlinjer och övriga styrdokument. Den ska bereda ärenden till fullmäktige. Kommunstyrelsen är även ansvarig för samhällsbyggnadsfrågorna i vid bemärkelse inklusive kommunens fastighetsinnehav.

Kommunstyrelsen ska ha uppsikt över övriga kommunala organs verksamhet, över de kommunala bolagen, samt över de kommunalförbund som kommunen är medlem i.

Kommunstyrelsen har två utskott:

- Arbetsutskott med tre ledamöter och tre ersättare som bereder ärenden till fullmäktige och hanterar processen gällande verksamhetsplanering och budget
- Personalutskott med tre ledamöter som bereder personalrelaterade ärenden till kommunstyrelsen.

Bygg- och trafiknämnden består av 5 ledamöter och ansvarar för delar av kommunens uppgifter enligt Plan- och bygglagen med särskild inriktning på myndighetsutövning mot enskild. Nämnden handlägger också ärenden med stöd av Trafiklagstiftningen (lokala trafikföreskrifter mm). Nämnden fullgör i övrigt de uppgifter som kommunfullmäktige uppdrar åt den.

Socialnämnden består av 7 ledamöter och ansvarar för kommunens uppgifter enligt Socialtjänstlagen (SoL), Lagen om vård av unga (LVU), Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) med flera lagar inom det sociala området. Nämnden fullgör i övrigt de uppgifter som kommunfullmäktige uppdrar åt den.

Socialnämnden har ett utskott med tre ledamöter och tre ersättare som hanterar myndighetsutövning mot enskild utifrån ovanstående nämnda lagstiftning inom området.

Utbildningsnämnden består av 7 ledamöter och ansvarar för den verksamhet som regleras i Skollagen, med undantag för själva driften av verksamheterna och är huvudman för förskola, öppen förskola, pedagogisk omsorg, grundskola inklusive förskoleklass, grundsärskola, skolbarnomsorg och vuxenutbildning. Nämnden fullgör i övrigt de uppgifter som kommunfullmäktige uppdrar åt den.

Överförmyndare; om någon på grund av sjukdom, psykiska störningar, försvagat hälsotillstånd eller liknande, behöver hjälp med att bevaka sin rätt, förvalta sin egendom eller sin ekonomi, kan domstolen förordna en god man eller förvaltare. Tillsynen över gode män och förvaltare sköts av en överförmyndare. Sedan 2010 finns avtal med Uddevalla kommun avseende handläggarstöd till överförmyndaren.

Partistöd; kommuner och landsting får ge ekonomiskt bidrag till politiska partier för att stärka deras ställning i den kommunala demokratin (partistöd). Det finns ingen skyldighet att lämna partistöd men detta sker oftast alla kommuner, landsting och regioner gör det. Storleken på stödet varierar dock mellan kommunerna. Förvaltningens ledningsgrupp är en sammanhängande resurs för kommunledningskontoret och de två sektorerna och dess verksamhet och kommer hela organisationen till gagn. I ledningsgruppen ingår förutom kommunchefen, de två sektorcheferna, avdelningschef samhällsutveckling, administrativ/HR-chef, ekonomichef och IT-chef.

Avdelning samhällsutveckling är kommunens samlade avdelning för ärenden av samhällsutvecklingskaraktär samt internt stöd till kommunens verksamheter. Den består av enheterna:

Plan och Bygg arbetar i huvudsak med myndighetsutövning såsom bygglovsprövningar, strandskyddsprövningar, trafikfrågor, bedriver tillsynsarbete för ovårdade tomter, samt inventering av allmänna lokaler ur tillgänglighetssynpunkt. Enheten arbetar också med planering av VA verksamhet tillsammans med Västvatten AB.

Mark och Exploatering är en beställarenhet och ansvarar för kommunens fastigheter och byggnader, markförvaltning, skogsvård samt uthyrning av båtplatser.

Kultur och Fritid ansvarar för biblioteksverksamhet, fritidsgård, musikskola, simskola samt skolskjuts- och färdtjänstverksamhet.

Teknik är en utförande enhet och ansvarar för skötselplan avseende kommunala grönytor, röjningsarbete, fastighetsskötsel och lokalvård. Renhållning och snöröjning ingår i verksamhetsansvaret. Dessa delar av verksamheten utförs av externa leverantörer via avtal.

Måltid ansvarar för mat till kommunens skolor, förskolor och äldreboenden.

Ekonomienheten Kommunen har en central ekonomienhet som understödjer den politiska verksamheten, kommunledningen och sektorerna. Upphandlingsfunktionen är även organiserad inom ekonomienheten.

Administrativa avdelningen inklusive HR och AME-Integration har för kommunen samlad administration som understödjer den politiska verksamheten, kommunledningen och sektorerna vad gäller arkiv och personalfrågor samt växel/medborgarkontor.

Under 2019 pågår ett förändrings- och besparingsarbete inom enheten AME-integration, dels avseende ansvarsområden men också verksamhetstillhörighet och bemanning. Enheten har ansvaret för integrationskontoret men också för samordning av kommunens arbetsmarknadsåtgärder, dvs praktikplatser, extratjänster m.m. Arbetet beräknas färdigt under hösten 2019.

IT-enheten ansvarar för att tillhandahålla god service inom IT/telefoni-området till kommunens alla verksamheter. Enheten ansvarar tillsammans med IT-strategen för kommunens långsiktiga arbete för en god och säker kommunikation via IT-system.

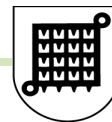
Inom **kommunledningskontoret** utförs arbeten som är kommunövergripande och där arbetet genomförs av en person med stöd av andra kompetenser utifrån berörd verksamhetsfråga.

Folkhälsoarbete syftar till att utjämna skillnader i hälsa mellan olika grupper i samhället och att skapa förutsättningar för människor att känna trygghet till sig själva och sin omgivning och att kunna göra hälsosamma val i livet.

Folkhälsoarbetet bedrivs med utgångspunkt från det avtal som finns mellan Färgelanda kommun och Norra Hälso- och sjukvårdsnämnden och har sin utgångspunkt i lokala behov och förutsättningar. I kommunen finns ett Folkhälsoråd med deltagare från kommunstyrelsen i Färgelanda och Norra Hälso- och sjukvårdsnämnden.

Säkerhetssamordnaren ansvarar tillsammans med verksamhetsansvariga för beredskap och säkerhet för att se till att kommunala verksamheter som är särskilt samhällsviktiga såsom kommunledning, vattenförsörjning, renhållning, äldreomsorg, skola och räddningstjänst är säkrade i händelse av kris. Risk- och sårbarhetsanalyser utförs där olika risker som kan leda till extra ordinära händelser och andra samhällsstörningar och tänkbara effekter på samhället identifieras. Till grund för kommunernas arbete med krisberedskap finns en överenskommelse mellan Staten och Sveriges kommuner och landsting. Arbetet finansieras till stora delar av ett riktat statsbidrag. Krisberedskap handlar om vår förmåga att före, under och efter en kris, förebygga, motstå och hantera extraordinära händelser. Genom utbildning och övning stärker kommunen sin förmåga att kunna hantera störningar i samhällsviktig verksamhet, till exempel vid ett större elavbrott.

Näringslivsstrategen ansvarar för att driva och samordna interna processer med koppling till det lokala näringslivet och andra tillväxtområden såväl inom kommunen som i samarbete med externa aktörer. Arbetet sker i nära samarbete med politiker, tjänstemän och näringsliv och syftar till att skapa goda förutsättningar för näringslivet, både när det gäller befintliga företag samt vid nyetableringar. Näringslivsstrategen planerar och samordnar aktiviteter såsom företagsbesök, kommunikation via webb och sociala medier samt analyser och utredningar.

Förvaltningsberättelse

Inledning

Kommunens delårsrapport avlämnas av Kommunstyrelsen till Kommunfullmäktige och vänder sig i första hand till kommunfullmäktige och förtroendevalda i kommunen.

Syftet med delårsrapporten är att ge information om verksamhet och ekonomi för årets första sju månader. Den innehåller en förvaltningsberättelse med bland annat avstämning av finansiella mål och mål för verksamheterna, ekonomisk redovisning (innefattande kommunala bolag) samt respektive nämnds redovisning av sin verksamhet och ekonomi.

Förhoppningen är att delårsrapporten även ska vara av intresse för kommuninvånare och andra intressenter i omgivningen.

Kommunens vision är **Färgelanda 2030 – Den företagsamma och trygga kommunen för alla, med närhet till natur, sjö och stad**

Kommunen leds av målstyrning. Det innebär att Kommunfullmäktige fastställer de övergripande målen samt ger ekonomiska förutsättningar i form av ramar till nämnderna. De övergripande målen bygger på kommunens vision och tanken att sträva efter demokrati, delaktighet och öppenhet. De övergripande målen ska vara vägledande för nämnderna i deras arbete.

I Mål- och resursplanen 2019-2021 beslutades **prioriterad inriktning** och **övergripande mål** enligt följande:

Stärkta skolresultat i ändamålsenliga, trygga skolor

- Stärkta betygsresultat
- Öka elevernas trygghet och studiero i skolorna

Byggnad & boende i hela kommunen

- Öka bostadsbyggnation i hela kommunen
- Ökat invånarantal i varje kommundel

Utveckla social omsorg & trygghetsboende

- Stärkta hälsotal
- Fler trygghetslägenheter uppförda

Underlätta för småföretagen att växa

- Stärkt företagsklimat

Bli en bättre arbetsgivare

- Förbättrad arbetsmiljö

Bolag

I kommunkoncernen ingår kommunens helägda aktiebolag, Valbohem AB, Färgelanda Vatten AB och Gatersbyn 120 Fastighets AB.

Valbohem AB har till uppgift att förvärva, avyttra, äga, bebygga och förvalta fastigheter och inom

ramen för den kommunala kompetensen främja bostadsförsörjningen inom kommunen.

Visionen är att Valbohem AB ska vara den attraktiva hyresvärden som utvecklar framtidens boenden.

Färgelanda Vatten AB är huvudman för den allmänna vattenförsörjningen och avloppshanteringen i kommunen, vilket omfattar att ta hand om avloppsvatten och levererar dricksvatten hela vägen till kranen. Bolaget äger samtliga VA-anläggningar i Färgelanda kommun. Tillsammans med kommunen beslutar bolaget om utbyggnader, upprustningar och VA-taxor. Färgelanda Vatten AB har inga anställda utan den dagliga driften sköts av det gemensamma bolaget, Västvatten AB, som svarar för driften av VA- anläggningar i Färgelanda, Munkedal, Sotenäs och Uddevalla kommun. Färgelanda kommuns ägarandel av Västvatten AB är 7 %.

Gatersbyn 120 Fastighets AB är ett vilande bolag, där ingen verksamhet har bedrivits under året.

Kommunen har också **minoritetsintressen** i Dalslandskommunernas miljö- och energiförbund, Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund, Dalslands Turist AB samt Stiftelsen för Dalsland kanals framtida bestånd. Dessa verksamheter redovisas separat och ingår inte i kommunens delårsrapport.

Befolkning

Färgelanda kommun hade per sista juni i år 6 592 invånare. Det är en minskning med 10 personer sedan årsskiftet. Under årets första kvartal ökade invånarantalet med 7 personer men under andra kvartalet vändes detta till en minskning med 17 personer, vilket således innebär en nettominskning med 10 personer under första halvåret.

Omvärldsanalys

I SKL:s Ekonomirapport, maj 2019, konstateras att det finns många tecken på att kommuner och regioner går hårdare tider till mötes. Den ekonomiska tillväxten väntas bromsa in i år och skatteunderlagets utveckling blir betydligt svagare än de senaste åren. Att anpassa verksamheterna till en ökande befolkning med resurser som ökar betydligt långsammare är en svår ekvation att lösa.

Det ökade trycket från demografin har varit uppenbart och känt under ett antal år. Hittills har utmaningarna i sektorns ekonomi hanterats genom intäktsökningar från främst skatter och markförsäljning som gynnats av högkonjunkturen. Den ekonomiskt starka perioden går mot sitt slut och omfattande åtgärder kommer att bli nödvändiga, sammanfattar SKL.

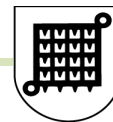
Utvecklingen på arbetsmarknaden har varit stark under ett antal år, men nu ser man att Sveriges goda konjunktur börjar mattas av. Ökningen av sysselsättningen väntas upphöra i år och högkonjunkturen går mot sitt slut nästa år. En svagare arbetsmarknad och en minskning av antalet arbetade timmar som följd påverkar skatteunderlaget.

Kommunernas resultat försämrades rejält 2018. Befolkningen ökar snabbt i de mest kostnadskrävande åldrarna, samtidigt som befolkningen i yrkesverksam ålder bara ökar svagt. Det finns idag en tämligen samstämmig bild av de utmaningar, demografiska, ekonomiska och rekryteringsmässiga, som kommuner och regioner står inför. SKL har i tidigare rapporter bland annat skrivit om digitaliseringens möjligheter och att arbetslivet behöver förlängas om man ska klara de kommande årens utmaningar. I senaste Ekonomirapport, maj 2019, lyfts behovet av att arbeta förebyggande för att möta effekterna av den demografiska utvecklingen. Sundare levnadsvanor och tidiga insatser är exempel som nämns.

God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska kommunen ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Minimnivån i lagkravet är det så kallade balanskravet, vilket innebär att kostnaderna inte får överstiga intäkterna. För att leva upp till kravet på god ekonomisk hushållning krävs ett positivt resultat, för att också bidra till finansiering av investeringar och framtida pensionsåtaganden.

I god ekonomisk hushållning inryms också att varje generation ska bära kostnaderna för den service den konsumerar samt att bedriva verksamheten på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt.

För Färgelanda kommun innebär god ekonomisk hushållning också att använda befintliga resurser på bästa sätt för att nå fullmäktiges mål samt att hålla det egna kapitalet reellt oförändrat.

Kommunfullmäktige har satt resultatmålet till minst 1,0 - 2,5 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag för att uppnå god ekonomisk hushållning.

Resultatet för perioden är negativt, - 3,1 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag. Likviditetsmålet uppnås inte, dock får soliditetsmålet anses uppnått. Kommunen klarar således inte balanskravet och endast ett av tre finansiella mål för perioden. Prognostiserat helårsresultat är - 3,1 procent. Bedömningen är att både soliditets- och likviditetsmålen blir svåra att nå för året. Dessa är till stora delar beroende av resultatutvecklingen samt hur investeringarna fortlöper under resterande del av året och finansieringen av dessa. Utifrån lämnade prognoser kommer det egna kapitalet sannolikt bli svårt att hålla reellt oförändrat. Sammantaget lever inte kommunen upp till kraven på god ekonomisk hushållning.

Balanskravet

Balanskravsutredning, tkr	Prognos 2019	2018	2017	2016	2015
(=) Årets resultat enligt resultaträkningen	-12 351	4 849	12 943	12 184	123
(-) Reducering av samtliga realisationsvinster					
(+) Just. för realisationsvinster enl. undantagsmöjlighet					
(+) Just. för realisationsförluster enl. undantagsmöjlighet					
(+) Orealiserade förluster i värdepapper					
(-) Just. av återföring av orealiserade förluster i värdepapper					
(=) Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-12 351	4 849	12 943	12 184	123
(-) Reservering av medel till resultatutjämningsreserv					
(+) Användning av medel från resultatutjämningsreserv					
(=) Balanskravsresultat	-12 351	4 849	12 943	12 184	123

Kommunallagens balanskrav definieras som att intäkterna ska överstiga kostnaderna för varje år och gäller kommunen, inte koncernen. Prognosen för 2019 visar att kommunen inte kommer att klara balanskravet. Enligt kommunallagen ska ett negativt balanskravsresultat regleras under de närmast följande tre åren. Fullmäktige ska anta en åtgärdsplan för hur regleringen ska ske.

Under 2013 beslutades om riktlinjer för att ge möjlighet att reservera och disponera medel i en så kallad resultatutjämningsreserv (RUR). För åren 2010-2012 har 14,5 mnkr avsatts till resultatutjämningsfonden. Inga ytterligare avsättningar till RUR är planerade.

Enligt kommunallagen får medel från resultatutjämningsreserv (RUR) användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. När detta får göras måste framgå av de egna riktlinjerna för god ekonomisk hushållning. Ett sätt att avgöra om RUR får disponeras är att jämföra utvecklingen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren. Med en sådan tillämpning får reserven användas om det årliga värdet väntas understiga det tioåriga genomsnittet. Med SKL:s nuvarande prognos skulle det vara möjligt åren 2020-2022. En annan förutsättning är att medlen från RUR ska täcka ett negativt balanskravsresultat. (SKL Cirkulär 19:35)

Kommunens resultat

Färgelanda kommun redovisar ett resultat för årets första sju månader på - 7 386 tkr. Resultatet är 5 677 tkr sämre än budgeterat och 9 994 tkr sämre än motsvarande period föregående år. Resultatet är belastat med kostnader av engångskaraktär på ca 1.200 tkr som härrör från fastighetsförsäljning. Budgetavvikelsen är bland annat ett resultat av högre verksamhetsintäkter, ca 5 000 tkr, samt högre verksamhetskostnader, ca 15 000 tkr. Av kostnadsökningen utgör ca 5 500 tkr personalkostnader.

Periodens resultat motsvarar - 3,1 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag. Det finansiella resultatmålet för perioden är således inte uppfyllt.

Prognos

Prognosen visar en negativ avvikelse gentemot budget på 16 320 tkr. Detta skulle i så fall innebära ett negativt resultat för 2019 på 12 351 tkr, vilket skulle motsvara - 3,1 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag. I prognosen har hänsyn tagits till ytterligare engångskostnad på 1 000 tkr hänförlig till fastighetsförsäljning. Planerad försäljning av Livsmedelcenter i Väst kommer att generera ytterligare underskott som i dagsläget är svårt att beräkna. Detta är inte medräknat i den lämnade prognosen.

Den lämnade prognosen är oroväckande och ställer stora krav på både kontinuerligt och strategiskt arbete kring verksamhetsanalyser och effektiviseringsåtgärder både på kort och lång sikt. Jämförbar prognos som lämnades i rapporten för första kvartalet visade en negativ avvikelse jämfört med budget på 10 510 tkr. Det prognostiserade underskottet har alltså ökat med ytterligare ca 5 800 tkr för kommunen som helhet. Utbildningsnämnden står för den största ökningen, i kvartalsrapporten prognostiserades en budget i balans och i denna rapport en negativ avvikelse på 7 000 tkr.

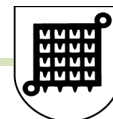
Nämndernas avvikelser samt prognoser kommenteras under respektive nämnds avsnitt. Finansverksamheten prognostiserar en positiv avvikelse jämfört med budget på 1 200 tkr för helåret. Detta beror på högre skatteintäkter och högre pensionskostnader än budgeterat.

Framtidsutsikter

Kommunen står inför flera stora utmaningar. Den allt äldre befolkningen genererar ett ökat vårdbehov vilket kräver mer resurser bland annat i hemtjänst och i hemsjukvård. Det beror till stor del på att kommuninvånare skrivs ut snabbare och tidigare från slutenvården på grund av ändrad lagstiftning. Ny lagstiftning fr.o.m. 1/1 2020 gällande utskrivning från sluten psykiatri är en annan utmaning.

Några av skolans stora utmaningar är att höja skolresultaten och att förbättra elevers trygghet och studiero samt att leva upp till förtydligade lagkrav om rätt till särskilt stöd.

Ytterligare utmaning är att få människor som finns utanför arbetsmarknaden i sysselsättning. Ett lyckosamt arbete blir först och främst positivt för individen men ger också positiv effekt för kommunens ekonomi. Rekrytering av personal innebär även det utmaningar inom flera yrkeskategorier.

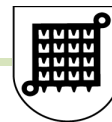
Driftsredovisning

Belopp i tkr	Kostnad	Intäkt	Netto 201907	Budget 201907	Period Avvik.	Budget helår	Prognos jämfört med budget
Kommunfullmäktige	-1 749	175	-1 574	-1 987	413	-3 094	450
Kommunstyrelse och Stab	-39 920	9 492	-30 428	-28 054	-2 374	-47 613	-2 470
Avdelning Samhällsutveckling	-57 546	39 156	-18 390	-17 449	-941	-29 930	1 000
Sektor Barn och utbildning	-119 591	13 514	-106 077	-98 478	-7 599	-168 820	-7 000
Sektor Omsorg	-106 463	23 966	-82 497	-76 732	-5 765	-131 540	-9 500
Summa verksamheten	-325 269	86 303	-238 966	-222 700	-16 266	-380 997	-17 520
Finansiering	-52 118	47 981	-4 137	-10 918	6 781	-12 656	-900
- Arbetsgivaravgifter m.m.	-36 887	0	-36 887	-36 096	-791	-61 878	
- Pensionskostnader	-15 495	0	-15 495	-17 466	1 971	-23 881	-900
- Personalkostnadspåslag (PO)	0	46 603	46 603	44 645	1 958	76 534	
- Intern ränta	0	1 364	1 364	916	448	1 570	
- Övrigt	264	14	278	-2 917	3 195	-5 001	
Summa efter finansiering	-377 387	134 284	-243 103	-233 618	-9 485	-393 653	-18 420
Skatteintäkter	0	165 765	165 765	163 693	2 072	280 617	600
Inkomst-/Kostnadsutjämningsbidrag	-5 662	62 051	56 389	56 974	-585	97 669	
Kommunal fastighetsavgift	0	7 746	7 746	7 615	131	13 055	
Regleringsbidrag	0	2 702	2 702	1 821	881	3 121	
Generella bidrag från staten	0	2 360	2 360	1 458	902	2 500	1 500
Finansiella intäkter	0	874	874	385	489	660	
Finansiella kostnader	-118	0	-118	0	-118	0	
TOTALT	-383 167	375 782	-7 385	-1 672	-5 713	3 969	-16 320

Driftsredovisningen visar verksamheternas resursförbrukning och avvikelser i förhållande till budget. I nämndernas redovisning ingår både externa kostnader och avskrivningar samt interna poster såsom interna debiteringar, personalkostnadspålägg och internränta.

Nämndernas avvikelser samt prognoser kommenteras under respektive nämnds avsnitt. Finansverksamheten prognostiserar en positiv avvikelse jämfört med budget på 1 200 tkr för helåret. Detta beror på högre skatteintäkter och högre pensionskostnader än budgeterat.

En viktig förutsättning för en fungerande ekonomistyrning och därmed god ekonomisk hushållning är en god budgetföljsamhet i verksamheten. Budgetföljsamheten mäter hur väl den ekonomiska styrningen fungerar mot givna förutsättningar. Stora negativa budgetavvikelser innebär inte god ekonomisk hushållning.

Kommunens målarbetare

Måluppfyllelse

Stärkta skolresultat i ändamålsenliga, trygga skolor

Stärkta betygsresultat

Här mäter vi nationella proven i årskurs 3, 6 och 9

Årskurs 3: Andel godkända i svenska – 77 % respektive matematik – 77 %

Årskurs 6: Andel godkända i svenska – 83 %, matematik – 72 % respektive engelska – 77 %

Årskurs 9: Andel godkända i svenska – 88 %, matematik – 58 % respektive engelska – 89 %.

Öka elevernas trygghet och studiero i skolorna

- Åtgärdar en skolgård per år. Första halvåret fick vi en ny skolgård på Höjden och en fin skolgård vid Månvägens förskola.
- Besiktar lokalernas städning ett arbete som pågår och rapporterar till kommunchefen.

Byggnad & boende i hela kommunen

Ökad bostadsbyggnation i hela kommunen

- Deltagit på arrangemang med inriktning på bostadsbyggande, s k exploateringsmöten.
- Mött näringsidkare med intresse för utbyggnad och nybyggnationer arbetet pågår.

Ökat invånarantal i varje kommun

Tyvärr icke uppnått mål första halvåret 2019

Utveckla social omsorg & trygghetsboende

Stärkta hälsotal

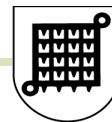
Den totala sjukfrånvaron har minskat något i jämförelse med samma period föregående år. Korttidsfrånvaron har dock ökat för kvinnor med 0,5 procent och minskat 0,3 procent för män, vilket resulterar i en marginell ökning av den totala korttidsfrånvaron sedan föregående år. Vid en närmare analys av resultatet där korttidsfrånvaron jämförs månadsvis går det dock att se en successivt minskad korttidsfrånvaro i samband med skärpta rutiner kring sjukanmälan som ägde rum under första kvartalet av 2019.

Extratjänster

Den 1 januari 2019 hade Färgelanda kommun 17 extratjänster. Idag den 10 september 2019 finns nio personer kvar och den sista extratjänsten avslutas den 31 december 2019.

Steg 1

Sedan oktober 2018 har tolv personer deltagit i Steg 1 och åtta personer är i egen försörjning eller utbildning och har inte längre försörjningsstöd. Fyra personer är ännu inte redo men arbetet fortsätter för att rusta dem till en egen försörjning, avslut sker i november för sista gruppen.

Fler trygghetslägenheter uppförda

Arbetet är påbörjat och under året bör första spadtaget ha gjorts

Underlätta för småföretagen att växa

Stärkt företagsklimat

Ny näringslivsutvecklare är anställd som arbetar i nära samverkan med samhällsbyggnadsavdelningen, kommunens ledande tjänstemän och politiker för att bygga upp en ny näringslivsstrategi och förbättra möjligheterna för näringslivet i Färgelanda kommun.

Bli en bättre arbetsgivare

Förbättrad arbetsmiljö

Förbättrat och tydliggjort arbetsdokument. Utarbetar en chefshandbok och en personalhandbok. Fortsatt utbildning för chefer och politik i arbetsmiljöfrågor. Fyra chefsträffar med kommunchef genomförs per år. Arbetar med facklig samverkan.

Personalredovisning

Anställda

Förklaring av statistik

Med anställda i detta avsnitt avses antalet tillsvidareanställda och visstidsanställda. Timavlönade är exkluderade.

Antalet är beräknat på ett genomsnitt under perioden jan-juli 2019 och jämförs med samma period tidigare år. Orsaken till att vi redovisar ett genomsnitt är för att ge ett så rättvisande antal som möjligt då antalet anställda kan skifta under perioden, speciellt under semesterperioden.

Statistiken visar antalet anställda och särredovisar därför inte antalet tjänster och anställda. Detta medför att det vid ersättningsrekrytering redovisas två anställda på samma tjänst.

Antal anställda

Statistiken nedan visar att antalet anställda ökat med totalt 15 personer sedan föregående år där 12 utav totalt dessa är visstidsanställningar. Ökningen av visstidsanställningar har sin förklaring i de extratjänster som tillsattes under Q3 och Q4 föregående år.

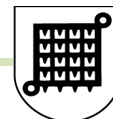
Antalet tillsvidareanställda inom kommunen har ökat marginellt sedan föregående år med totalt 3 medarbetare. Omräknat till årsarbetare* motsvarar det 420 tillsvidareanställda årsarbetare, vilket i motsats till ovannämnda anställningstal, påvisar en minskning i jämförelse med samma period föregående år där antalet årsarbetare uppgick till 424. Anmärkningsvärt är att antalet tillsvidareanställda årsarbetare minskat trots att 20 personer valt att öka sin sysselsättningsgrad till heltid från och med 1 januari 2019.

* Årsarbetare anger hur många anställda man skulle ha haft om den faktiska sysselsättningsgraden för alla månadsavlönade tillsvidareanställda summerades till heltidsanställningar. Till exempel blir två halvtidstjänster en årsarbetare.

Antal anställda

Antal	2019	2018	2017
Tillsvidare	442	439	453
Kvinnor	381	382	390
Män	61	57	63
Visstid	88	76	81
Kvinnor	55	49	54
Män	33	27	27
Total	530	515	534
Kvinnor	436	431	444
Män	94	84	90

Med anställda avses antalet tillsvidareanställda och visstidsanställda. Timavlönade är exkluderade. Antalet är beräknat på ett genomsnitt under jan-juli. Viss dubbelbemanning kan förekomma.

Antal anställda per sektor

Sektor	Total	Tillsvidare	Visstid
Barn & Utbildning	205	164	41
Kvinnor	170	143	27
Män	35	21	14
Omsorg	191	174	17
Kvinnor	175	163	12
Män	16	11	5
Samhällsutveckling	83	71	12
Kvinnor	58	52	6
Män	25	19	6
Stab	51	33	18
Kvinnor	34	24	10
Män	17	9	8
Total	530	442	88

Med anställda avses antalet tillsvidareanställda och visstidsanställda. Timavlönade är exkluderade. Antalet är beräknat på ett genomsnitt under jan-juli. Viss dubbelbemanning kan förekomma.

Personalrörlighet

Statistiken är beräknad på externa avslut av tillsvidareanställda under perioden jan-juli. Detta fördelas på genomsnittligt antal tillsvidareanställda under samma period. Med avslut menas de som har sin sista anställningsdag under beräkningsperioden. Även om statistik finns som visar anställningar som avslutas efter beräkningsperioden räknas dessa inte med. Orsaken till det är att det annars kan bli missvisande siffror då det i efterhand kan tillkomma fler avslut under kommande period.

Personalavgångar

Den externa personalrörligheten har minskat med fyra procentenheter från tidigare år och uppgick till 4,9 procent för tillsvidare anställda, vilket motsvarar en minskning med 16 anställda i jämförelse med samma period föregående år.

Utav det totala antalet externa avslut har 13 personer avslutat sin anställning på egen begäran, en minskning med 7 anställda i jämförelse mot samma period föregående år.

Sektor	Stab	Barn & utbildning	Omsorg	Samhällsutveckling
Total	6 %	1 %	4 %	14 %

Med personalavgångar menas det totala antalet tillsvidareanställningar som upphört under jan-juli 2019 ställt mot antalet tillsvidareanställda under samma period.

Sysselsättningsgrad

Förklaring av statistik

Statistiken är beräknad på ett genomsnitt under perioden jan-juli och jämförs med tidigare år under samma period. Orsaken till att det beräknas på ett genomsnittligt antal är för att få en så rättvisande statistik som möjligt då antalet anställningar varierar under perioden.

Tabellerna visar antal anställda med respektive sysselsättningsgrad. Statistiken visar endast tillsvidare- och visstidsanställdas sysselsättningsgrad. Timanställningar är inte medräknade.

Sysselsättningsgrad

Andelen heltidsanställningar i kommunen ligger kvar på samma nivå sedan föregående år. Inom

sektorerna är dock förändringarna mer påtagliga, företrädesvis inom sektor omsorg där andelen heltidsanställda inom sektorn ökat med 10 procent sedan föregående år, vilket är ett resultat av heltidsresan.

Heltidsresan

Under föregående år fick samtlig personal inom sektor omsorg som arbetade deltid inom sektor Omsorg erbjudande om att arbeta heltid. 20 personer av de tillfrågade valde att utöka sin tjänstgöringsgrad från deltid till heltid med start 1 januari 2019.

Sysselsättningsgrad

Antal	2019	2018	2017
Heltid	389	378	366
Kvinnor	312	305	291
Män	77	73	75
75 -99%	92	97	116
Kvinnor	83	91	108
Män	9	6	8
<75%	49	40	52
Kvinnor	47	35	45
Män	7	5	7
Andel (%) heltid av totalt antal anställda	73	73	69

Tabellen visar antal anställningar fördelat på sysselsättningsgrad. Beräkningen är baserad på tillsvidare- och visstidsanställda.

Andelen heltidsanställningar har ökat inom sektor Omsorg sedan föregående år (jan-juli). Orsaken till den ökade andelen heltidsanställda är ett förväntat resultat av heltidsprojektet som fortfarande löper på. Tilläggs bör att heltidsprojektet är ett nationellt åtagande som pågår i kommunerna.

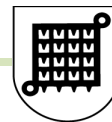
Sysselsättningsgrad sektor Omsorg

Antal	2019	2018	2017
Heltid	118	91	89
Kvinnor	104	83	82
Män	14	8	7
75 - 99%	60	67	82
Kvinnor	59	65	79
Män	1	2	3
< 75%	13	15	18
Kvinnor	13	15	18
Män	0	0	0
Andel (%) heltid av totalt antal anställda	62	52	47

Tabellen visar antal anställningar fördelat på sysselsättningsgrad. Beräkningen är baserad på tillsvidare- och visstidsanställda.

Löner

2019 års löneöversyn är inte avslutad den 31 juli varför medellön och utfall inte kan redovisas.

Hälsa

Frisktal

Under första halvåret av 2019 hade i genomsnitt 403 medarbetare inte haft någon sjukfrånvaro alls. Detta motsvarar 76% av det totala antalet medarbetare i kommunen under samma period. Tabellen nedan redovisar hur många medarbetare som inte haft en enda sjukdag under respektive månad.

Månad	Antal personer	Procent av totalt antal anställda
Januari	378	72,27
Februari	369	71,51
Mars	394	75,92
April	422	80,53
Maj	416	79,70
Juni	440	84,60

Sjukfrånvaro

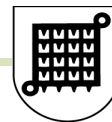
Förklaring statistik

Tabellen nedan visar hur sjuktalen ser ut i Färgelanda kommun. Med detta menas antal sjukfrånvarotimmar fördelat på antal budgeterade timmar. Statistiken är framtagen för perioden jan-juli 2019 och jämförs med samma period under tidigare år. Timanställda är exkluderade i statistiken.

Sjuktalen mellan åldersgrupper och kön är inte jämförbara då det är en stor skillnad på antal anställda i de olika grupperna.

Sjuktal

Den totala sjukfrånvaron har minskat något i jämförelse med samma period föregående år. Korttidsfrånvaron har dock ökat för kvinnor med 0,5 procent för och minskat 0,3 procent för män, vilket resulterar i en marginell ökning av den totala korttidsfrånvaron sedan föregående år. Vid en närmare analys av resultatet där korttidsfrånvaron jämförs månadsvis går det dock att se en successivt minskad korttidsfrånvaro i samband med skärpta rutiner kring sjukanmälan som ägde rum under första kvartalet av 2019.

Sjukfrånvaro i förhållande till ordinarie arbetad tid

%	2019	2018	2017
Sjukfrånvaro totalt	6,5	6,9	6,8
<i>Kvinnor</i>	6,7	7	6,9
<i>Män</i>	5,3	7	4,3
varav korttidsfrånvaro	3,3	3,1	2,9
<i>Kvinnor</i>	3,6	3,1	2,9
<i>Män</i>	3,0	3,3	3,2
Sjukfrånvaro			
<i>29 år och yngre</i>	6,5	7,1	6,9
<i>30 -49 år</i>	6,6	6,2	5,9
<i>50 år och äldre</i>	6,4	7,4	7
Total	6,5	6,9	6,8

Sjukfrånvarotimmar/budgeterad arbetstid. Statistiken är beräknat på tillsvidare- och visstidsanställda.

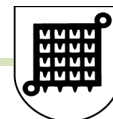
Arbetsmiljö

Företagshälsovård

Insatser från företagshälsovården är uppdelat utifrån rehabiliterande, förebyggande och främjande på individ, grupp och organisationsnivå. I jämförelse med samma period föregående år så har rehabiliteringsinsatser på individnivå ökat markant. Förebyggande och främjande insatser har främst bestått av stresshantering och teamutveckling på gruppnivå.

Nedanstående tabell visar hur vi har fördelat insatser från företagshälsovården under jan-juli 2019.

2019	Rehabilitera	Förebygga	Främja	Totalt
Organisation		2%		2%
Grupp		6%	14%	19%
Individ	71%	7%		78%
Totalt	71%	15%	14%	100%

Ekonomisk redovisning

Övergripande mål

Enligt kommunallagen ska kommunen ha en god ekonomisk hushållning. Minimnivån i lagkravet är det så kallade balanskravet, vilket innebär att kostnaderna inte får överstiga intäkterna. För att leva upp till kravet på god ekonomisk hushållning krävs ett positivt resultat, för att också bidra till finansiering av investeringar och framtida pensionsåtaganden.

I god ekonomisk hushållning inryms också att varje generation ska bära kostnaderna för den service den konsumerar samt att bedriva verksamheten på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt.

För Färgelanda kommun innebär god ekonomisk hushållning också att använda befintliga resurser på bästa sätt för att nå fullmäktiges mål samt att hålla det egna kapitalet oförändrat.

För att leva upp till detta har kommunen beslutat om tre finansiella mål.

Uppföljning av de verksamhetsmässiga målen för god ekonomisk hushållning återfinns under avsnittet kommunens målarbete.

Finansiella mål

För planperioden 2019-2021 har tre finansiella mål fastställts i budgetarbetet.

- För att klara balanskravet samt uppnå en långsiktigt sund ekonomi ska resultatet uppgå till minst 1,0–2,5 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag.
- För att uppnå en hög betalningsberedskap ska likviditeten överstiga 100 procent.
- För att ha en tillräcklig stabilitet och förmåga att motstå förluster är målsättningen att soliditeten på lång sikt ska uppgå till minst 35 procent.

Årets finansiella mål	Utfall 201907	Budget 2019	Prognos 2019
Resultat, %	-3,1	1,0	-3,1
Resultat, mnkr	-7,4	4,0	-12,4
Likviditet, %	80,7	> 100	70
Soliditet, %	31,7	35	30

Resultatet för perioden uppgår till -3,1 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag. Resultatmålet är således inte uppfyllt för perioden och förväntas inte heller bli det för helåret, enligt lämnad prognos.

Likviditeten har försämrats och uppgår per sista juli till 80,7 procent. Likviditetsmålet är således inte uppnått. Då kommunen fortsatt har en relativt hög investeringstakt samt att prognosen visar en fortsatt negativ resultatutveckling kommer sannolikt krävas likviditetsförstärkning.

I samband med årsbokslut 2017 gjordes redovisningsmässiga förändringar. Långa hyreskontrakt med kommunen som hyresgäst ska redovisas i balansräkningen, såsom finansiell leasing enligt RKR 13:2. Överskott i verksamheterna slam och renhållning har tidigare redovisats som del av eget kapital. Enligt ny rekommendation från RKR ska dessa redovisas som kort skuld. Dessa båda redovisningsmässiga förändringar påverkade soliditeten negativt som därefter uppgick till 30,1 procent. Vid delårsbokslut 2018 var soliditeten 30,9 procent och per årsskiftet 2018 31,5 procent. Kommunens soliditet uppgår per sista juli till 31,7 procent, vilket innebär en ökning med 0,2 procentenheter sedan årsskiftet. Utifrån att soliditeten succesivt har ökat och att målsättningen är att soliditeten på lång sikt ska uppgå till minst 35 procent, så kan målet anses vara uppfyllt.

Sannolikt är att kommunen behöver uppta lån under hösten för finansiering av investeringar. Likviditets- och soliditetsmålen är svåra att prognostisera, handlar till stor del om hur mycket som kommer att investeras och vad som behöver lånas. Resultatutvecklingen är också en av de avgörande

faktorerna. Att kunna uppnå likviditets- och soliditetsmålen vid årsskiftet bedöms som svårt.

Utifrån lämnad resultatprognos samt prognostiserade investeringar för ytterligare 10 mnkr under hösten och att lån upptas med 10 mnkr uppskattas en likviditet på ca 70 procent och en soliditet på ca 30 procent vid årets slut.

Periodens resultat

Målsättning:

Resultatet ska uppgå till minst 1,0 - 2,5 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag. 2019 års resultat budgeterades till 3 969 tkr eller 1,0 procent.

Färgelanda kommun redovisar ett resultat för årets första sju månader på - 7 386 tkr. Resultatet är 5 677 tkr sämre än budgeterat och 9 994 tkr sämre än motsvarande period föregående år. Resultatet är belastat med kostnader av engångskaraktär på ca 1.200 tkr som härrör från fastighetsförsäljning. Budgetavvikelsen är bland annat ett resultat av högre verksamhetsintäkter, ca 5 000 tkr, samt högre verksamhetskostnader, ca 15 000 tkr. Av kostnadsökningen utgör ca 5 500 tkr personalkostnader. Periodens resultat motsvarar - 3,1 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag. Det finansiella resultatmålet för perioden är således inte uppfyllt.

Prognos

Prognosen visar en negativ avvikelse gentemot budget på 16 320 tkr. Detta skulle i så fall innebära ett negativt resultat för 2019 på 12 351 tkr, vilket skulle motsvara - 3,1 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag. I prognosen har hänsyn tagits till ytterligare engångskostnad på 1 000 tkr hänförlig till fastighetsförsäljning. Planerad försäljning av Livsmedelcenter i Väst kommer att generera ytterligare underskott som i dagsläget är svårt att beräkna. Detta är inte medräknat i den lämnade prognosen.

Den lämnade prognosen är oroväckande och ställer stora krav på både kontinuerligt och strategiskt arbete kring verksamhetsanalyser och effektiviseringsåtgärder både på kort och lång sikt. Jämförbar prognos som lämnades i rapporten för första kvartalet visade en negativ avvikelse jämfört med budget på 10 510 tkr. Det prognostiserade underskottet har således ökat med ytterligare ca 5 800 tkr för kommunen som helhet. Utbildningsnämnden står för den största ökningen, i kvartalsrapporten prognostiserades en budget i balans och i denna rapport en negativ avvikelse på 7 000 tkr.

Nämndernas avvikelser samt prognoser kommenteras under respektive nämnds avsnitt. Finansverksamheten prognostiserar en positiv avvikelse jämfört med budget på 1 200 tkr för helåret. Detta beror på högre skatteintäkter och högre pensionskostnader än budgeterat.

Nettokostnadsandel (%)

	Bokslut 201807	Bokslut 201907	Budget 2019	Prognos 2019
Verksamheten	95,9	100,3	96,0	100,2
Avskrivningar	3,1	3,1	3,1	3,1
Finansnetto	-0,1	-0,3	-0,1	-0,2
Resultat	1,1	-3,1	1,0	-3,1

Tabellen visar tydligt att verksamhetens nettokostnadsandel ökat kraftigt och prognosen indikerar på en fortsatt hög nettokostnadsandel för helåret, vilket resulterar i ett väsentligt negativt resultat. Utvecklingen är oroväckande och ställer stora krav på både kontinuerligt och strategiskt arbete kring verksamhetsanalyser och effektiviseringsåtgärder.

Skatter och statsbidrag

Utdebiteringen under 2019 uppgår till 22:26 per skattekrona.

Den prognostiserade positiva budgetavvikelsen för helåret på 2 100 tkr beror till största del på den del av det extra statsbidraget, de så kallade Välvärds miljarderna, som utbetalas utifrån flyktingsituationen. Definitiva utfallet blev bättre än budgeterat. SKL:s senaste skatteprognos visar också en positiv avvikelse jämfört med budget.

Finansnetto

Finansnettot är positivt och uppgår för perioden till 734 tkr. Det är en effekt av låga räntor på både likviditet och låneskuld. Finansnettot är 356 tkr bättre än budget och 523 tkr bättre än föregående år. Den övervägande delen av avvikelserna beror på utdelning från Kommuninvest som finns med bland de finansiella intäkterna i delårsbokslutet innevarande år, men som ännu ej var intäktsförda per juli föregående år.

Övervägande del av de finansiella intäkterna avser för övrigt borgensavgifter från Färgelanda Vatten AB och Valbohem AB samt ränteintäkter på kundfordringar.

Anläggningstillgångar

Periodens investeringar uppgår till 10 896 tkr, motsvarande period föregående året uppgick dessa till 21 563 tkr. Totalt beslutat investeringsutrymme för planperioden 2017-2019 är 80 000 tkr samt för planperioden 2018-2020 80 000 tkr, exklusive investeringsbehovet i kommunens bolag. Dessa beslut resulterar i ett utrymme för investeringar på 22 211 tkr för 2019. I planen för 2019 finns investeringar på 21 525 tkr. Prognosen visar 20 899 tkr för helåret. Under avsnittet investeringsredovisning redovisas vilka investeringar som utförts under perioden i jämförelse med plan samt prognosen för helåret.

De planenliga avskrivningarna av kommunens tillgångar uppgår för perioden till 7 415 tkr, föregående år uppgick dessa till 7 006 tkr. Beloppen påverkas dels av när under året investeringsobjekten färdigställs samt indelning av investeringarna i komponenter. Vissa komponenter har en högre avskrivningstakt än andra, vilket man i de tidigare rekommendationerna inte tog hänsyn till. Alla nya investeringar som berörs av de nya rekommendationerna får därför olika avskrivningstider beroende på komponent.

Ytterligare kommentarer till periodens investeringar återfinns under respektive sektorsavsnitt.

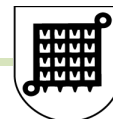
Likviditet

Målsättning:

Likviditeten ska överstiga 100 procent.

För att ha en hög betalningsberedskap ska likviditeten överstiga 100 procent. Likviditeten har försämrats och uppgår per sista juli till 80,7 procent. Likviditetsmålet är således inte uppnått. Kommunen har investerat för 10 896 tkr under årets första sju månader. Detta har kunnat finansieras utan upptagande av nya lån vilket påverkat likviditeten negativt. Dessutom har lån hos Nordea Hypotek på 2 825 tkr lösts.

Utifrån den accelererande negativa resultatutvecklingen och den investeringstakt som prognostiseras kommer sannolikt likviditetsproblem. Ett positivt resultat krävs för att klara investeringar och pensionsutbetalningar. En ökad belåning innebär sämre soliditet, ökade räntekostnader samt större risk bland annat i form av räntekänslighet.

Eget kapital

Kommunens egna kapital har minskat med periodens resultat - 7 386 tkr och uppgår vid periodens slut till 132 525 tkr.

Av det egna kapitalet avsattes under 2013, 14 575 tkr till en resultatutjämningsreserv. Syftet med en resultatutjämningsreserv är att kunna täcka eventuella balanskravsunderskott som kan uppstå vid en lågkonjunktur. Med SKL:s nuvarande prognos skulle det vara möjligt åren 2020-2022, och alltså inte 2019. (SKL Cirkulär 19:35)

Koncernen

På grund av ändrad redovisningsperiod har en sammanställd redovisning för kommunkoncernen inte kunnat göras för perioden.

Pensionsskuld och övriga avsättningar

Pensionsskulden består dels av pensioner intjänade före 1998 som redovisas som ansvarsförbindelser och pensioner intjänade från 1998 som redovisas som skuld i balansräkningen.

Skandias prognos används. Beräkningarna bygger på den modell som anvisas i RIPS 17, dvs. SKL:s riktlinjer för beräkning av pensionsskuld, enligt RKR:s rekommendationer. Underlag för beräkningarna utgörs av data i Skandias register strax före beräkningstillfället.

Totala pensionsförpliktelser uppgår vid periodens slut till 152 124 tkr, föregående årsskifte uppgick dessa till 149 147 tkr, vilket innebär en ökning med 2 977 tkr. Förändringen mellan åren beror främst på avslutade och tillkommande anställningar.

Pensionsförvaltning	Årets värde	Föregående års värde
1) Avsättningar (inklusive löneskatt) för pensioner och liknande förpliktelser	8 304	6 324
2) Ansvarsförbindelser (inklusive särskild löneskatt), dvs. pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland avsättningarna	143 820	142 823
3) Totala pensionsförpliktelser	152 124	149 147
4a) Finansiella placeringar avsedda för att finansiera framtida pensionsutbetalningar (bokfört värde)		
4b) Finansiella placeringar avsedda för att finansiera framtida pensionsutbetalningar (marknadsvärde)		
5) "Återlånade medel", vilka utgör skillnaden mellan punkterna 3 och 4b (marknadsvärde)		

Låneskuld

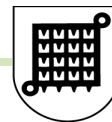
Inga nya lån har upptagits under perioden och kommunen har följt den planerade amorteringen, vilket innebär att 2 187 tkr amorterats, samt löst ett lån hos Nordea Hypotek på 2 825 tkr. Totalt uppgår kommunens låneskuld till 44 750 tkr.

Genomsnittsräntan på kommunens lån var vid periodens slut 0,235 procent. Vid föregående årsskifte var genomsnittsräntan på låneskulden 0,04 procent.

Koncernen

Kommunen har under året beviljat en höjning av borgensram med 20 000 tkr för Valbohem AB till totalt 200 000 tkr. Valbohem AB har utnyttjat 151 000 tkr av den beviljade borgensramen.

Färgelanda Vatten AB har utnyttjat 39 000 tkr av den beviljade borgensramen på 45 000 tkr.

Soliditet

Målsättning:

Soliditeten ska på lång sikt uppgå till minst 35 procent.

Soliditeten är ett mått på kommunens finansiella handlingsfrihet på längre sikt.

För planperioden 2019-2021 har beslutats att för att ha en tillräcklig stabilitet och förmåga att motstå förluster är målsättningen att soliditeten på lång sikt ska uppgå till minst 35 procent.

Kommunens soliditet uppgår vid periodens slut till 31,7 procent (31,5 procent vid föregående årsskifte) och skuldsättningsgraden uppgår därmed till 68,3 procent (68,5 procent vid föregående årsskifte). Soliditeten har således förbättrats med 0,2 procentenheter under året. Kommunen har investerat för 10 896 tkr under årets första sju månader. Detta har kunnat finansieras utan upptagande av nya lån vilket påverkat soliditeten positivt. Dessutom har lån hos Nordea Hypotek på 2 825 tkr lösts.

Soliditeten inklusive ansvarsförbindelse för pensioner är dock negativ.

Utifrån den accelererande negativa resultatutvecklingen och den investeringstakt som prognostiseras kommer sannolikt likviditetsproblem. Ett positivt resultat krävs för att klara investeringar och pensionsutbetalningar. En ökad belåning innebär sämre soliditet, ökade räntekostnader samt större risk bland annat i form av räntekänslighet.

Ekonomisk ställning

Kommunens balansomslutning har sedan årsskiftet minskat med 25 279 tkr eller 5,7 procent och uppgår per bokslutsdagen till 418 660 tkr.

Anläggningstillgångar

De materiella anläggningstillgångarna har minskat med 5 216 tkr och uppgår till 357 506 tkr.

Övervägande del av förändringen är att härröra till långa hyreskontrakt med kommunen som hyresgäst som ska redovisas i balansräkningen såsom finansiell leasing enligt RKR 13:2. Det innebär att kontrakten ska redovisas både som tillgång och skuld. Första gången som detta redovisningssätt tillämpades var vid årsbokslutet 2017 och har minskat tillgångarna med 6 752 tkr jämfört med årsbokslut 2018. Försäljning av fastighet har minskat de materiella anläggningstillgångarna med 1 129 tkr. För övrigt har kommunen haft en relativt stor investeringstakt under året. Periodens investeringar uppgår till 10 896 tkr.

De finansiella anläggningstillgångarna är oförändrade jämfört med föregående år.

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångarna har minskat med 20 063 tkr och uppgår till 45 948 tkr vid periodens slut. Bankmedlen har minskat med 9.422 tkr, vilket till övervägande del beror på stora investeringar som finansierats utan nyupplåning, lösen av lån samt negativt resultat. Fordringarna har också minskat med 10 641 tkr, den största del av förändringen avser lägre momsfordran.

Eget kapital

Det egna kapitalet har minskat med kommunens resultat - 7 386 tkr, varav försäljning av fastighet påverkat resultatet negativt med 1 129 tkr. Det egna kapitalet uppgår vid periodens slut till 132 525 tkr.

Avsättningar

Avsättningar till pensioner, inkl. löneskatt, har ökat med 1 980 tkr och uppgår till 8 304 tkr. Avsättning för framtida underhåll av våtmarker är oförändrad.

Skulder

Skulderna har minskat med 19 873 tkr och uppgår till 277 761 tkr. Långa hyreskontrakt som redovisats såsom finansiell leasing har även minskat skulderna med 6 752 tkr. Inga nya lån har upptagits. Amortering enligt plan har gjorts, vilket innebär 2 187 tkr för perioden. Banklån har lösts med 2 825 tkr. Kortfristiga skulder har minskat med 8 133 tkr.

Prognos

Utifrån lämnad resultatprognos med accelererande kostnader och fortsatt negativ resultatutveckling samt prognostiserad investeringstakt kommer sannolikt den ekonomiska ställningen försämrats. Utvecklingen är oroväckande och ställer stora krav på både kontinuerligt och strategiskt arbete kring verksamhetsanalyser och effektiviseringsåtgärder både på kort och lång sikt. För Färgelanda kommun innebär god ekonomisk hushållning bland annat att hålla det egna kapitalet reellt oförändrat. Utifrån lämnade prognoser kommer det sannolikt att bli svårt att uppnå.

Resultaträkning

Belopp i Tkr	N o t	Bokslut 201807	Bokslut 201907	Budget 201907	Avvikelse mot budget
Verksamhetens intäkter	1	53 264	48 892	43 489	5 403
Verksamhetens kostnader	2	-272 926	-284 558	-269 871	-14 687
Avskrivningar	3	-7 006	-7 415	-7 266	-149
Verksamhetens nettokostnader		-226 668	-243 081	-233 648	-9 433
Skatteintäkter	4	158 727	165 765	163 693	2 072
Generella statsbidrag och utjämning	5	70 338	69 196	67 868	1 328
Verksamhetens resultat		2 397	-8 120	-2 087	-6 033
Finansiella intäkter	6	304	873	385	488
Finansiella kostnader	7	-93	-139	-7	-132
Resultat efter finansiella poster		2 608	-7 386	-1 709	-5 677
Extraordinära poster		0			
Periodens resultat		2 608	-7 386	-1 709	-5 677

Balansräkning delår

		Kommunen	
Belopp i Tkr	Not	Bokslut 201812	Bokslut 201907
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar	8 a, 8b, 9a, 9b, 10	362 722	357 506
Finansiella anläggningstillgångar	11	15 206	15 206
Summa anläggningstillgångar		377 928	372 712
Omsättningstillgångar			
Förråd, lager och exploateringsfastigheter			
Fordringar	12	33 736	23 095
Kassa och bank	13	32 275	22 853
Summa omsättningstillgångar		66 011	45 948
SUMMA TILLGÅNGAR		443 939	418 660
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
därav periodens resultat	14	139 911	132 525
		4 849	-7 386
Avsättningar			
Avsättningar pensioner	15	5 089	7 034
Avsättningar löneskatt		1 235	1 270
Övriga avsättningar	16	70	70
Summa avsättningar		6 394	8 374
Skulder			
Långfristiga skulder	17	218 896	207 156
Kortfristiga skulder	18	78 738	70 605
Summa skulder		297 634	277 761
S:A EGET KAPITAL OCH SKULDER		443 939	418 660
Soliditet, %		31,5 %	31,7 %
Ansvarsförbindelser			
Pensionsförpliktelser	19	142 823	143 820
Borgensförbindelser	20	190 053	190 053

Notförteckning delår

Belopp i Tkr	Kommunen	
	201807	201907
Not 1 Intäkter		
Statsbidrag	26 986	23 251
Övriga bidrag	662	793
Konsumtionsavgifter	5 794	5 167
Huvudavgift (Bo-/vård-/musikskoleavgift/färdtjänst m.m.)	2 770	2 639
Kostersättning	0	0
Avgifter från andra kommuner	0	0
Övriga avgifter	1 866	1 892
Försäljning	6 981	6 894
Hysesintäkter	6 858	6 770
Övriga intäkter	1 347	1 486
Summa	53 264	48 892
Not 2 Kostnader		
Personalkostnader	166 751	170 889
Material	8 686	7 857
Köpta tjänster	22 661	28 793
Entreprenader	48 196	52 825
Övriga kostnader/Bidrag	26 632	24 194
Summa	272 926	284 558
Not 3 Avskrivningar		
Inventarier	4 837	5 417
Fastigheter	2 169	1 998
Summa	7 006	7 415
Not 4 Skatteintäkter		
Kommunalskatt	158 727	165 382
Slutavräkning skattemedel	0	-184
Prognos skatteavräkning		567
Summa	158 727	165 765
Not 5 Generella statsbidrag och utjämning		
Inkomstutjämning	54 020	53 917
Kostnadsutjämning	8 373	8 134
Fastighetsavgift	7 579	7 745
Utjämningsavgift LSS	-4 452	-5 662
Strukturbidrag/Införandebidrag	0	0
Regleringsbidrag/avgift	606	2 702
Generella bidrag från staten	4 212	2 360
Summa	70 338	69 196
Not 6 Finansiella intäkter		
Utdelning	0	511

Ränteintäkter	266	277
Räntebidrag	0	0
Övriga finansiella intäkter	38	85
Summa	304	873
Not 7 Finansiella kostnader		
Räntekostnad lån	22	62
Räntekostnad pensionsskuld	0	0
Övriga finansiella kostnader	71	77
Summa	93	139
	201812	201907
Not 8a Mark, byggnader och tekniska anläggningar		
Ingående anskaffningsvärde	350 900	391 275
Akkumulerad avskrivning	-212 787	-214 954
Årets investeringar	41 462	8 895
Utrangering	0	
Försäljning	0	-8 292
Reavinst		
Reaförlust		1 129
Nedskrivning		
Avskrivning	-8 330	-5 417
Redovisat värde vid årets slut	171 245	172 636
<i>Avskrivningstider 10 - 50 år</i>		
Not 8b Specifikation mark, byggnader och tekniska anläggningar		
Markreserv	13 248	13 248
Verksamhetsfastigheter	59 990	77 625
Fastigheter för affärsverksamhet	4 229	4 085
Publika fastigheter	11 070	11 528
Fastigheter för annan verksamhet	31 359	31 133
Övriga fastigheter inkl VA-anläggningar	7 085	6 377
Pågående arbeten	44 264	28 640
Exploateringsmark		
Summa	171 245	172 636
Not 9a Maskiner och inventarier		
Ingående anskaffningsvärde	63 281	66 564
Akkumulerad avskrivning	-48 949	-51 564
Årets investeringar	3 394	2 001
Utrangering	-257	
Försäljning		-1 019
Reavinst		
Reaförlust	-11	-1
Nedskrivning		
Avskrivning	-3 622	-1 998

Redovisat värde vid årets slut	13 836	13 983
Not 9b Specifikation maskiner och inventarier		
Maskiner	1 686	1 538
Inventarier	11 378	11 738
Bilar och andra transportmedel	22	19
Konst	0	0
Övriga maskiner och inventarier	750	688
Summa	13 836	13 983
Not 10 Finansiell leasing		
Hyreskontrakt med avtalstid överstigande fem år		
Avgifter inom ett år	10 435	10 398
Avgifter senare än ett år men inom fem år	41 742	41 592
Avgifter senare än fem år	125 462	118 897
Summa	177 639	170 887
<i>Fotnot:</i>		
<i>Hyreskontrakt med avtalstid mindre än fem år har klassificerats som operationella, även om de i övrigt uppfyller kriterierna för ett finansiellt avtal.</i>		
<i>År 2017 var första året som denna klassificering enl RKR 13.2 tillämpades.</i>		
SUMMA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	362 720	357 506
Not 11 Finansiella tillgångar		
Inera AB	42	42
Valbohem AB	7 500	7 500
Färgelanda Vatten AB	2 500	2 500
Gatersbyn 120 Fastighets AB	50	50
Västvatten AB	0	0
Vindenergi Väst AB	15	15
Dalslands Turist AB	253	253
Kommuninvest Ekonomiska förening	1 300	1 300
Ödeborg Folkets Hus	48	48
Kommuninvest Ekonomiska förening	3 498	3 498
Revers Färgelanda Vatten AB	0	0
HBV	0	0
Summa	15 206	15 206
Not 12 Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	3 869	2 369
Förutbetalda kostnader/upplupna intäkter	17 855	16 146
Mervärdesskatt	12 012	3 622
Övriga fordringar hos staten	0	904
Övriga fordringar	0	54
Kortfristiga placeringar	0	0
Summa	33 736	23 095
Not 13 Kassa och bank		

Handkassa	12	5
Kassa och bank	32 263	22 848
Summa	32 275	22 853
Not 14 Eget kapital		
Årets resultat	4 849	-7 386
Resultatutjämnings reserv	14 575	14 575
Övrigt eget kapital	120 487	125 336
Summa	139 911	132 525
Not 15 Avsatt till pensioner		
Pensioner och liknande förpl	1 157	2 915
Garantipensioner	3 932	4 119
Summa	5 089	7 034
Not 16 Övriga avsättningar		
Framtida underhåll av våtmarker	70	70
Övriga avsättningar	0	0
Summa	70	70
Not 17 Långfristiga skulder		
<i>Långfristiga lån</i>		
Ingående skuld	49 763	44 862
Nya lån	0	0
Amorteringar och lösen av lån	-4 900	-5 012
Utgående skuld	44 863	39 850
<i>Övriga långfristiga skulder</i>		
Norra Älvsborgs räddningsförbund	5 446	5 446
Leasingskuld långa hyreskontrakt	167 204	160 451
Skuld för statliga investeringsbidrag	1 383	1 408
Utgående skuld	174 033	167 305
Summa Långfristiga skulder	218 896	207 155
<i>Fotnot:</i>		
År 2017 var första året som RKR 13.2 tillämpades på långa hyreskontrakt.		
Not 18 kortfristiga skulder		
Kortfristig del av långfristiga lån	4 900	4 900
Kortfristig del av leasingskuld	10 435	10 435
Skuld till kollektiv slam och renhållning	993	993
Leverantörsskulder	10 393	7 024
Övriga skulder	4 330	5 574
VA kollektiv	0	0
Löneskatter	4 311	4 599
Mervärdesskatt	465	0
Upplupna löner	804	676
Upplupna semesterlöner	11 964	14 364
Upplupna sociala avgifter	9 819	10 925

Upplupna pensionskostnader	8 309	5 436
Upplupna räntekostnader	4	4
Övriga interimsskulder	12 011	5 675
Summa	78 738	70 605
Not 19 Pensionsförpliktelser		
Ansvarsförbindelse	118 189	118 991
Löneskatt	28 673	28 867
Avgår överskottsfond	-2 239	-2 238
Avgår avsättning	-1 800	-1 800
Summa	142 823	143 820
Not 20 Borgensförbindelser		
Egna Hem*	53	53
Kommuninvest	190 000	190 000
Summa	190 053	190 053

Investeringsredovisning

Investeringsbudget 2019, utfall och prognos

Investeringsutrymme enligt Övergripande Verksamhetsplan 2019-2021						
	Sektor	BESLUT	Ack Utfall tom 2018	PLAN 2019	Utfall 2019/7	Prognos
Cykelväg Stigen-Färgelanda	SHU	10 200	5 934	2 500	0	7 000
Vänstervägfält	SHU	2 500	705	0	0	0
Förskola Högsäter	SHU	23 500	21 400	2 100	1 961	1 961
Solcellsstöd Solberg 1:173	SHU				-104	-104
Höjden skola	SHU	26 600	19 569	3 600	4 947	4 947
Investeringsbidrag Boverket	SHU	-6 400				-4 000
Uthyrning Gatersbyn	SHU	9 900	9 216	684	77	77
Energieffektiviseringar	SHU	14 000	12 162	1 201	0	0
Branstationen Högsäter	SHU	3 200	263		40	3 200
Bergvärmeanl brandstation Färgelanda	SHU	500	637		5	5
Bidrag Bergvärmeanläggning Färgelanda					-47	-47
Uppgradering av arbetsstationer	IT	2 700	1 267	900	352	352
Etablering Dyrtorp (Industriplan Högalid)	SHU	25 050	2 689	200	238	238
Ödeborgs skola fasad, tak, vent.	SHU	2 000		2 000	711	1 900
Diarie	stab	1 300	220	0	0	0
SUMMA Beslutade projekt tom 2018		115 350	74 062	13 185	8 180	15 529
Ofötutsett KS		5 500		1 407	0	0
Fastmonerad skivputs, Valboskolan	SHU			35	34	34
Utemiljö Höjden fsk				350	362	362
Ventilationsaggregat Höjden fsk				360	22	360
Kontorsmöbler Centrumhus 2019				250	238	238
IT-säkerhet	it	875		875	190	875
Renovering omklädningsrum sporthallen Valbo				895	697	895
Yttertak Kyrkskolan	SHU			940	0	940
Grundram IT	IT	600		600	0	0
Grundram	KS/Stab	100		100	0	0
Grundram	SHU	460		380	8	0
Inventarier Höjdens skolkök		80		80	0	80
Grundram	BoU	800		800	81	800
Möbler nya fsk Högsäter	BoU		550		166	
Elevplatser Valbo 7-9		143		45	45	
Inventarier Höjden fsk-klass, skola o fritids		362		343	343	
Grundram	Omsorg	880		880	244	500
Grundram IKT	BoU	225			0	
IKT-plan	BoU	245			286	286
SUMMA Beslutade Årliga grundramar		10 270	550	8 340	2 716	5 370
SUMMA Beslutade Investeringar		125 620	74 612	21 525	10 896	20 899

Kommunfullmäktige

Resultaträkning

Belopp i tkr	Akkumulerat utfall 201807	Akkumulerat utfall 201907	Akkumulerad budget	Avvikelse mot budget
Intäkter	188	175	42	133
Kommunbidrag	2 178	1 987	1 987	0
Summa intäkter	2 366	2 162	2 029	133
Personalkostnader	-957	-970	-1 043	73
Övriga kostnader	-507	-780	-986	206
Kapitalkostnader				
Summa kostnader	-1 464	-1 750	-2 029	279
Periodens resultat	902	412	0	412

Ekonomiskt utfall

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Bokslut 201807	Bokslut 201907	Budget 201907	Avvikelse 201907	Budget 2019	Prognos 2019
Kommunfullmäktige	578	647	813	166	1 215	200
Kommunrevision	72	274	263	-12	450	0
Överförmyndare	576	335	517	182	887	100
Nämnder, styrelser och Valberedning	51	319	394	76	542	150
Totalt	1 277	1 575	1 987	412	3 094	450

Analys av utfall per verksamhetsområde

Ungdomsrådet

Ungdomsrådet visar på ett överskott vilket till viss del beror på att de stora kostnaderna ungdomsrådet budgeterat för under året täcktes av statsbidraget för sommarlovsaktiviteter och statsbidraget för lovaktiviteter.

Färre antal sammanträden än planerat är genomförda.

Kommunstyrelsen

Verksamhetsberättelse

Personal- och administrativa enheten har under våren gjort en upphandling av ett nytt personalsystem tillsammans med de övriga Dalslandskommunerna, en överklagan har kommit in och försenat arbetet. Dessutom har enheten tagit emot och effektiviserat nya avdelningar i sin verksamhet såsom AME och integration.

IT har under första halvåret bytt ut skolans IT-kommunikationssystem. Det innebär att stora resurser lagts på skolans verksamhet.

Nytt avtal har tecknats för folkhälsoarbetet.

Ny näringslivsstrateg har anställts

Upphandling av ekonomisystem genomfördes under föregående år tillsammans med Mellerud, Dals-Ed och Bengtsfors kommuner. Denna resulterade i Xledger som nytt ekonomisystem. Implementering pågår för att kunna driftsättas 1 januari 2020.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Ackumulerat utfall 201807	Ackumulerat utfall 201907	Ackumulerad budget	Avvikelse mot budget
Intäkter	1 149	9 492	5 957	3 535
Kommunbidrag	26 974	28 054	28 054	0
Summa intäkter	28 123	37 546	34 011	3 535
Personalkostnader	-12 088	-19 204	-14 876	-4 328
Övriga kostnader	-15 398	-19 291	-18 208	-1 083
Kapitalkostnader	-1 225	-1 424	-927	-497
Summa kostnader	-28 711	-39 919	-34 011	-5 908
Periodens resultat	-588	-2 373	0	-2 373

Ekonomiskt utfall

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Bokslut 201807	Bokslut 201907	Budget 201907	Avvikelse 201907	Budget 2019	Prognos 2019
Kommunstyrelse	1 576	1 925	2 109	184	3 576	-470
Kommunchef	4 563	6 072	6 351	278	10 405	500
Ekonomikontor	4 681	4 647	4 633	-14	7 895	0
Personalkontor	4 867	5 951	4 809	-1 142	8 334	-1 000
Kansliavdelning	2 530	887	1 027	140	1 760	0
Folkhälsoenhet	469	298	257	-41	440	0
IT & Kommunikation	4 535	4 591	3 275	-1 315	5 614	-700
Räddningstjänst	5 169	6 057	5 594	-463	9 589	-800
Totalt	28 390	30 428	28 055	-2 373	47 613	-2 470

Analys av utfall per verksamhetsområde

Kommunstyrelsen visar vid delårsbokslutet på en positiv avvikelse. Det beror på att KS ofördelade medel inte nyttjats.

I prognosen för kommunstyrelsens verksamhet har hänsyn tagits till beslut fattade om renovering av anläggningar i Torps skola samt överskott på kommunstyrelsens ofördelade.

Personal- och administrativa enhetens avvikelse beror på omplacerad personal, som nu är uppsagd, samt bemanningsfunktionen. Vi är medvetna om att det kostar i uppbyggnadsfasen vilket vi är i nu, den kommer dock förhoppningsvis ge besparingar på helheten genom minskad användning av timanställd under de närmaste åren.

IT-avdelningens underskott beror på att interndebitering av kommunala datorer inte är utförd ännu. Dessa kommer att justeras under hösten. Ökade kostandet för e-tjänster och det IT-strategiska arbetet gör att enheten kommer att prognostisera ett underskott med -700 tkr, som till viss del kommer att jämnas ut sig med budget för IT-strategi som finns hos kommunchef.

Avvikelsen på räddningstjänsten är svår att bedöma då pensionskostnaderna avviker mycket mellan åren. Prognosen förväntas bli -800 tkr, då dessa är uteslutande köp av huvudverksamhet, kan dessa under hösten inte hämtas in i befintlig ram för räddningstjänst.

Framtid

HR/Administrativa avdelningen kommer den närmaste framtiden att bl.a. fokusera på att få igång och utveckla AMIE till ngt den var tänkt som, en funktion som hade hand om all typ av praktikplatser och nystartsjobb etc. Dessutom ska vi fortsätta utvecklingen av Bemanningsfunktionen som nästa år kommer att implementera resterande del av sektorerna dvs samhällsavdelningen.

Ärende/dokumentsystemet Evolution har införts nu under 2019 vilket underlättar administrationen av ärenden till beslutande instanser. Det nya systemet innebär också att kommunens allmänna handlingar är sökbara via vår hemsida. Här är det en del inkörningsutmaningar.

Samtliga förtroendevalda har numera surfplattor där kallelser och handlingar mm distribueras elektroniskt. Detta ger en stor besparing en ekonomisk och miljömässig besparing.

Under året implementeras ett nytt ekonomisystem Xledger i samarbete med övriga Dalslandskommuner. Utbildningar kommer att hållas under hösten. Systemet ska vara i drift 1 januari 2020. Det utreds om vi ska ha en gemensam redovisningsenhet.

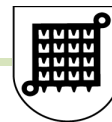
Den nya näringslivsfunktionen är igång och därmed kommer en hel del satsningar att göras för att underlätta för det lokala näringslivet.

Slutsats

Slutsats och åtgärdsplan

Gällande NÄRF:s verksamhet behövs ett tillskott på 1000 tkr.

Övriga åtgärder enligt plan.

Avdelning samhällsutveckling

Verksamhetsbeskrivning

Samhällsutveckling består av följande verksamhetsområden, plan och bygg, mark och exploatering (MEX), kultur och fritid, teknik samt måltid. Avdelningschef samt respektive enhetschef bildar tillsammans sektorns ledningsgrupp.

Plan och Bygg arbetar i huvudsak med myndighetsutövning såsom bygglovsprövningar, strandskyddsprövningar, trafikfrågor, bedriver tillsynsarbete för ovårdade tomter, samt inventering av allmänna lokaler ur tillgänglighetssynpunkt. Enheten arbetar också med planering av VA verksamhet tillsammans med Västvatten AB.

Mark och Exploatering är en beställarenhet och ansvarar för kommunens fastigheter och byggnader, markförvaltning, skogsvård, samt uthyrning av båtplatser.

Kultur och Fritid ansvarar för biblioteksverksamhet, fritidsgård, musikskola och simskola.

Teknik är en utförande enhet och ansvarar för skötselplan avseende kommunala grönytor, röjningsarbete, fastighetsskötsel och lokalvård. Renhållning och snöröjning ingår i verksamhetsansvaret. Dessa delar av verksamheten utförs av externa leverantörer via avtal. Kommunens servicelag (arbetsmarknadsåtgärd) arbetsleds inom enheten.

Måltid ansvarar för mat till kommunens skolor, förskolor och äldreboenden.

Verksamhetsberättelse

Plan och bygg

Under 2019 har det beslutats om att enheten ska nedprioritera detaljplanering varför de kostnader som var avsedda för fysisk planering inte kommer att uppkomma. Istället fördelades resurserna om för att täcka upp på bygglovssidan under första halvåret med anledning av personalomsättning.

Enheten har färdigställt revideringen av kulturmiljöprogrammet som ska upp för beslut under hösten.

Även en klimatanpassningsplan för Färgelanda kommun har färdigställts, vilken är ute på samråd.

För övrigt fokuserar enheten för närvarande i första hand på att hantera de bygglov som inkommit med anledning av minskad personalstyrka under andra halvåret.

Färgelanda kommuns översiktsplan har aktualitetsförklarats för mandatperioden.

Mark och exploatering

Försäljning av Tallbacken i Högsäter samt ett markområde i Tångelanda har genomförts.

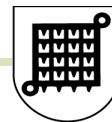
En del större renoveringar har påbörjats så som omläggning av tak på Kyrskolan, omläggning av tak och byte av ventilation på Ödeborgs skola, omläggning av tak Lillågården, om- och tillbyggnad av Högsäters brandstation och renovering av omklädningsrum i sporthallen.

Enhet Teknik

Under våren har vi reducerat fastighetsskötarna med en tjänst. Detta har påskyndat förändringen med att införa ett annat arbetssätt.

Nu arbetar vi i team där alla fastighetsskötarna har varierande uppgifter. Arbetssättet kommer att utvecklas ytterligare i samband med avyttringen av Livsmedelscenter i Väst.

Inom lokalvården fortsätter resan med att utnyttja arbetstiden på ett klokt sätt.

Måltid

Det har skett flera förändringar inom måltidsenheten under första halvåret:

Vid årsskiftet anställdes ny kostchef för verksamheten.

Ett nybyggt kök startade/invigdes i januari/februari i Högsäter på Månvägens förskola, med mycket gott resultat. Köket är placerat i förskolans lokaler och elever från skolan förflyttar sig till matsalen som är belägen i förskolan, där både förskolebarn och skolans elever äter. Det var också detta kök som var öppet under v. 28-31, då övriga förskolor och fritids var stängda, vilket fungerade mycket bra för verksamheten.

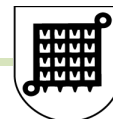
Flytten av F-3 från Valboskolan till Höjdenskolan ledde också till personalförändringar i båda köken. Då Höjdenskolans kök inte har kapacitet att laga mer mat än till förskolan, så får skolans elever mat som skickas med transport från Valboskolan.

Kultur och fritid

Verksamheten inom Kultur- och fritid har pågått utan några större förändringar sen föregående år.

Kultur och fritid har sökt och fått bidrag från Socialstyrelsen angående sommarlovsaktiviteter för att utveckla verksamheten för kommunens ungdomar. Fritidsgården har bland annat rest till Nordens Ark, Liseberg, Skara sommarland och Ursand i samverkan med Färgelandas föreningar.

Simskola har även i år funnits på Ragnerud, Stigen och Sandvikens stränder. Här har ett gäng entusiastiska simlärare och praktikanter lärt ett hundratal barn att simma.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Ackumulerat utfall 201807	Ackumulerat utfall 201907	Ackumulerad budget	Avvikelse mot budget
Intäkter	55 580	39 156	33 777	5 379
Kommunbidrag	27 263	17 449	17 449	0
Summa intäkter	82 843	56 605	51 226	5 379
Personalkostnader	-31 865	-20 350	-19 455	-895
Övriga kostnader	-47 923	-30 814	-25 323	-5 491
Kapitalkostnader	-6 179	-6 382	-6 448	66
Summa kostnader	-85 967	-57 546	-51 226	-6 320
Periodens resultat	-3 124	-941	0	-941

Ekonomiskt utfall

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Bokslut 201807	Bokslut 201907	Budget 201907	Avvikelse 201907	Budget 2019	Prognos 2019
Plan & Bygg	1 914	1 931	1 721	-210	2 874	100
Mark & Exploatering	3 756	4 502	3 514	-988	5 979	-800
Kultur & Fritid	11 367	6 397	6 570	172	11 279	300
Tekniska enheten	4 378	3 346	2 694	-652	4 618	200
Måltider	2 680	1 752	1 983	231	3 402	500
Ledning	717	466	966	500	1 778	700
Totalt	24 812	18 389	17 449	-941	29 930	1 000

Analys av utfall per verksamhetsområde

Plan och bygg

Det minusresultat som personalkostnaderna visar täcks med andra ord upp av ett plusresultat för konsultkostnader inom verksamheten fysisk planering. Detta syns dock inte i siffrorna ännu eftersom siffrorna baseras på att helårsbudgeten för konsultkostnader fördelas månadsvis. Dessa kostnader uppkommer dock inte jämnt under året.

Mark och exploatering

Fastighetsförvaltningen gör för delårsbokslutet ett underskott på -988 och det beror på försäljning av Tallbacken. Prognosen för helåret baseras på förlusten vid försäljningen samt minskad beställning av fastighetsservice och en intäkt på planerad skogsavverkning

Kultur och fritid

Enheten visar på ett positivt resultat, allt i enlighet med besparingsåtgärder för avdelning Samhällsutveckling som helhet. Prognosen justeras ytterligare då enheten har en vakant enhetschef, och inte i dagsläget kommer att återbesättas. Det ger ytterligare ett överskott på prognosen med 200 tkr.

Teknik

Inför delårsbokslut visar enheten en negativ avvikelse, som beror på ett större reparationsarbete vid gatubelysningen i Ödeborg, och semesterlöneskuld på lokalvård och fastighetsskötare. Dessa kommer att justeras innan bokslut och inte påverkar prognosen. Renhållningen har ett underskott på -233 tkr

i juli. Fakturering av konsumtionsavgifter kommer att ske i augusti för kvartal 3, och uppbokning har gjorts med viss försiktighet. Prognosen pekar på att renhållningen kommer att vara i balans vid årsskiftet

Totalt sett för enheten beräknas prognosen till ett överskott på totalt 200 tkr. Detta beror på snöröjning som förväntas göra ett överskott samtidigt beräknas ett underskott på gatubelysning som följd av större reparationer.

Måltid

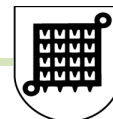
Enhet måltid för köken på förskola och skola, är vi en utförarenhet. Det innebär att fakturering sker på förväntade kostnader till Utbildningsnämnden. Då vi har haft stora organisatoriska förändringar och flytt i våra verksamheter, så har det varit svårt att bedöma vad verksamheten kommer att kosta Utbildningsnämnden. Vi fakturerar i 12:e delar men har ingen skolköksverksamhet under sommaren, detta innebär också att verksamheten ska visa ett överskott under sommaren.

För äldreomsorgens måltidsverksamhet däremot har vi kommunbidrag för att laga mat på våra äldreboenden och till personer inom hemtjänst som fått detta beviljat. Verksamheten visar för denna del på ett underskott på -226 tkr. I denna verksamhet har vi haft personalomsättning som leder till extra kostnader vid upplärning, även något förhöjda sjuklöner kan konstateras. Största underskottet kan förklaras med semesterlöneskuld som kommer att rättas till innan årsskiftet.

Prognosen visar för verksamheten i sin helhet ett överskott på 500 tkr. Vi lagar mat i ett kök mindre då Humlans förskola stängt under sommaren, och detta kan också få en positiv effekt och samordningsvinster med ett överskott som resultat. Dessutom löstes sommarstängningen av förskolorna på ett positivt sätt för vår verksamhet, då man valde att ha öppet på Månvägens förskola vilket var mycket positivt för verksamheten.

Ledning

Ledningen visar fortsatt på ett positivt resultat. Det beror på vakans av sektorchef som inte kommer att återbesättas. Prognosen är dock justerad från första kvartalet, då visade prognosen på ett överskott på 900 tkr. Justering har gjorts då avdelning Samhällsutveckling fått kostnader i samband med rivning av byggnad på område Kostorp.

Investeringsredovisning

Storlek på grundram, tkr

Tabell över investeringar inom grundram

Investering	Verksamhetsområde	Status	Ack utfall, t kr	Budget, tkr
Tak Kyrkskolan	Fastighet	pågår	0	940
Bergvärmeanläggning brandstation Färgelanda*	Fastighet	klart	642	500
Bidrag bergvärmeanläggning	Fastighet	klart	-187	0
Tillbyggnad brandstationen Högsäter	Fastighet	pågår	303	3 200
Omklädningsrum Sporthall	Fastighet	pågår	697	875
Månvägens förskola	Fastighet	klart	23 379	24 500
Bidrag solceller Månvägens förskola	Fastighet	klart	-104	0
Ödeborgs skola tak och ventilation	Fastighet	pågår	711	2 000
Höjdenskolan	Fastighet	pågår	24 515	26 600
Bidrag Höjdenskolan	Fastighet	pågår	-6 400	0
Energieffektiviseringar	Fastighet	klart	12 349	13 500
Uthyrning Gatersbyn	Samhällsutveckling/stab	klart	9 293	9 900
Totalt			65 198	82 015

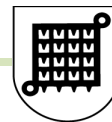
Månvägens förskola står nu klart och alla verksamheter är i drift i fastigheten. Budgeten för projektet var 23500 tkr plus 1000 tkr för projektering. Kostnaden för Månvägens skola för Samhällsutveckling uppgår till 23 379 tkr samt ett bidrag för solceller 104 tkr.

Höjdenskolan är färdigställd men inte slutredovisad, vi inväntar beslut på bidragsbelopp, uppskattningsvis bör det bli ca 4 000 tkr. Kommunens investeringskostnad är 24 500 tkr, men då är inte bidragsdelen med.

Samhällsutveckling har under flera år jobbat med investeringar som syftar till energieffektiviseringar. Beviljat utrymme 14 000 tkr. Totalt utnyttjat fram till 31 december 2018 är 12 799 tkr. Under året 2019 har vi nyttjat 5 tkr för att färdigställa bergvärmeanläggningen på Färgelanda brandstation. Den totala kostnaden för Färgelanda brandstation uppgår till 455 tkr då vi ansökt och fått beviljat bidrag om 187 tkr. Resterande utrymme som finns kvar för energieffektiviserande åtgärder är 1 196 tkr, och vi tänker nu stänga projektet. Framtida investeringar om energieffektiviseringar kommer att äskas i befintlig investeringsbudget.

2015 påbörjades flera investeringsåtgärder i Livsmedelcenter i Väst kallat Björnhuset. Beviljat investeringsutrymme var 9 900 tkr. Under 2019 har fasaden färdigställts som sista moment och därmed avslutas projektet till en kostnad av 9 293 tkr.

**Bergvärmeanläggningen är en del av energieffektiviseringar.*

Framtid

MEX

Tar fram digitala underhållsplaner för samtliga kommunägda byggnader samt upprättar nya internhyresavtal. Arbetet fortsätter med det eftersatta underhållsbehovet på de kommunägda fastigheterna.

Plan och bygg

Under 2019 är det en hel del översiktliga planer och detaljplaner på gång, bland annat: Detaljplanen för Dyrtorp ska ändras så området får en bättre lösning på lokalgata inom området. Det ska påbörjas ett planprogram för nya bostäder på Timmervägen i Färgelanda centrum. Kommunens översiktsplan ska aktualitetsprövas. Kulturmiljöprogrammet är ute på samråd och granskning och ska under året vinna laga kraft om beslutet inte överklagas. Klimatanpassningsplanen närmar sig slutskedet och ska genomgå samråd nu, endast revidering och tillägg saknas.

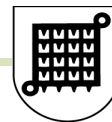
Teknik

Vi kommer se över gränsdragningen mellan fastighetsskötare och OSA-lagets arbetsuppgifter.

Inom lokalvården kommer vi utveckla /säkerställa det utförda arbetet genom att fortsätta med våra besiktningar. Vi kommer även att utveckla själva besiktningen så att det mer och mer blir en förbättringsprocess.

Måltid

Måltidsenheten har under det senaste året gjort flera förändringar. Nu behöver verksamheten arbeta in rutiner, skapa ordning och struktur i verksamheten.

Socialnämnden

Verksamhetsbeskrivning

Sektor omsorg ansvarar för att främja kommuninvånarnas ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktivt deltagande i samhällslivet. Sektor omsorg har tre huvudsakliga lagrum att förhålla sig till. Socialtjänstlagen (SoL), lagen om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt hälso- och sjukvårdslagen (HSL). Verksamheten bygger på frivillighetens grund men under vissa förutsättningar kan även vård- och behandlingsinsatser ske med tvång.

Sektor omsorg består av följande verksamheter.

Omsorgs- och utvecklingskontoret, individ- och familjeomsorgen, enheten för stöd- och service och äldreomsorgen.

Verksamheten planeras och styrs av sektorns ledningsgrupp som består av socialchef, enhetschefer inom äldreomsorgen, enhetschef för individ- och familjeomsorgen, enhetschef för enheten för stöd och service, verksamhetsutvecklare på omsorgs- och utvecklingskontoret och medicinskt ansvarig sjuksköterska.

Verksamhetsberättelse

Under sommaren har förvaltningen kallats till möte med vårdförbundet med anledning av arbetssituationen inom hälso- och sjukvården. Effekten blev att ytterligare personal behövde anställas. Mer detaljer beskrivs i stycket "Analys av utfall per verksamhetsområde".

Resultaträkning

Belopp i tkr	Ackumulerat utfall 201807	Ackumulerat utfall 201907	Ackumulerad budget	Avvikelse mot budget
Intäkter	30 775	23 966	20 237	3 729
Kommunbidrag	75 873	76 732	76 732	0
Summa intäkter	106 648	100 698	96 969	3 729
Personalkostnader	-67 146	-65 409	-59 659	-5 750
Övriga kostnader	-40 738	-40 704	-36 981	-3 723
Kapitalkostnader	-363	-350	-329	-21
Summa kostnader	-108 247	-106 463	-96 969	-9 494
Periodens resultat	-1 599	-5 765	0	-5 765

Ekonomiskt utfall

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Bokslut 201807	Bokslut 201907	Budget 201907	Avvikelse 201907	Budget 2019	Prognos 2019
Nämndsverksamhet	0	261	572	311	980	400
Omsorgskontor	5 775	4 717	6 690	1 973	11 469	2 200
Särskilda boenden	24 294	24 871	21 901	-2 970	37 545	-4 300
Hemtjänst	9 131	10 599	9 324	-1 275	15 984	-1 800
Hälso- och sjukvård	7 900	9 079	8 262	-817	14 163	-1 100
Individ- och familjeomsorg	17 752	19 880	16 762	-3 118	28 734	-5 300
Enheten för stöd och service	12 406	13 090	13 221	132	22 665	400
Totalt	77 258	82 496	76 732	-5 765	131 540	-9 500

Analys av utfall per verksamhetsområde

Omsorgskontor redovisar ett överskott. En stor anledning är lägre färdtjänstkostnader än budgeterat. Samt minskade personalkostnader då en enhetschef sagt upp sig som blivit ersatt av en verksamhetsutvecklare.

Särskilda boenden prognostiserar ett underskott på -4 300 tkr. Den största anledningen till detta är den ofinansierade/obudgeterade avdelningen Rosen på Solgården. Beräknat utfall för Rosen 2019 är 4 000 tkr.

Hemtjänstens underskott beror på förstärkningen av nattpatrullen med start början 2019. Årskostnaden för förstärkningen beräknas vara 1500 tkr på årsbasis.

Hälso- och sjukvård prognostiserar ett underskott på -1 100 tkr. Anledningen till detta beror på ökande personalkostnader med anledning av att två undersköterskor och två sjuksköterskor har anställts tom 31/1 2020. Detta för att avlasta sjuksköterskorna med delegeringsbara arbetsuppgifter och i syfte att förstärka sjuksköterskeorganisationen som har en mycket ansträngd arbetsmiljö. Arbetsgivaren kallades till ett möte med vårdförbundet utifrån den mycket ansträngda arbetsmiljö som sjuksköterskorna har uppgivit till sin fackliga organisation. Förstärkningar och prioriteringslistor samt samarbete med Previa företagshälsovården har initierats efter vårdförbundets krav.

Individ- och familjeomsorgen prognostiserar ett underskott på -5 300 tkr vilket till största delen beror på ökade försörjningsstöds-kostnader samt placeringar av barn/unga och vuxna. Försörjningsstödet har ökat med ca 2 500 tkr i jämförelse med samma period föregående år.

Enheten för stöd- och service visar ett överskott med anledning av ej verkställt beslut. Överskottet

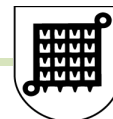
skulle varit större om inte kostnaderna för externa placeringar socialpsykiatri ökat kraftigt.

Volym- och nyckeltal

Volym- och nyckeltalsredovisning

Verksamhet	2016	2017	2018	Utfall 201907
Äldreomsorg				
Antal platser särskilt boende, vid bokslutsdatum	72	72	70	70
Belagda platser särskilt boende, vid bokslutsdatum	68	72	68	70
Nyttjandegrad särskilt boende, vid bokslutsdatum	94 %	100 %	97 %	100 %
Nettokostnad per plats särskilt boende, tkr/plats	446	519	548	569 ***
Antal hemtjänsttimmar, vid bokslutsdatum	32 614	33 247	39 742	22 901
Antal personer med beviljad hemtjänst, genomsnitt under året	177	188	204	200
Antal inskrivna i hemsjukvården, vid bokslutsdatum	158	170	152	173
Individ och familjeomsorg				
Institutionsvård, barn och unga*, tkr	121	1 336	394	2 000
Familjehem, barn och unga*, tkr	4 742	1 955	1 522	1 759
Institutionsvård, vuxna missbrukare, tkr	2 536	1 533	1 180	552
Ekonomiskt bistånd, tkr	8 525	7 526	8 849	7 036
*) Egen regi och externa utförare. Verksamhet för ensamkommande barn exkluderad från 2016 och framåt.				
Enhet för stöd och service				
Antal vuxna med boendebeslut egen regi, genomsnitt	13	12	13	14
Nettokostnad per plats, tkr/plats	387	501	485	456 ***
Antal placeringar externt**, genomsnitt	11	8	7	6
Nettokostnad per extern plats, tkr/plats	485	537	685	350 ***
**) Exkl. korttidsverksamhet				

***) Årsprognos.

Investeringsredovisning

Storlek på grundram, tkr

880

Tabell över investeringar inom grundram

Investering	Verksamhetsområde	Status	Ack utfall, t kr	Budget, tkr
Telefoner HSV/Rehab, Appva	Hälsö- och sjukvård	Klar		102
Sängar Håvesten, 6 st	Särskilda boenden	Klar		86
Möbler omsorgskontor	Omsorgskontor	Klar		53
Procapita/Lifecare*	Omsorgskontor	Planerad		639
Totalt				880

*) Nytt verksamhetssystem är planerat (Procapita/lifecare). Det kommer att belasta reinvesteringsutrymmet både 2019 samt 2020. Total investering drygt 1 mkr.

Framtid

Ny lagstiftning 1/1 2020 utskrivning från slutna psykiatri.

Slutsats

Slutsats och åtgärdsplan

Förvaltningen prognostiserar ett kraftigt underskott på 9 500 tkr. En stor del av detta underskott beror på faktorer som ligger utanför förvaltningens kontroll, till exempel ökat försörjningsstöd, placeringskostnader, obudgeterad/ofinansierad verksamhet och ökade personal kostnader med anledning av nya lagstiftning, tidigare hemgång från sjukhuset och mer avancerad vård som ska bedrivas i hemmet.

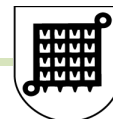
Förvaltningen kan dock påverka en liten del genom att begränsa verksamheten till den del som är lagstyrd. Vilket innebär att vi bör avsluta sådana aktiviteter/verksamheter förvaltningen inte är tvungna att utföra.

Förvaltningens förslag till åtgärdsplan är därför följande:

- Avsluta projektet "En trygg kommun för alla" - 436 tkr
- Avsluta projektet "Ung omsorg" - 184 tkr
- Seniormässa vartannat år istället för varje år. -30 tkr
- Schemaförändring i sjuksköterskegruppen med start 1/9 2019 - 500 tkr

Effekten av dessa åtgärder kan dröja på grund av avtalstider samt eventuella uppsägningstider. Men det kommer underlätta budgetföljsamheten 2020.

Detta förväntas sänka kostnaderna i arbetet med budget mot balans med 1 150 tkr när vi uppnår full effekt.

Utbildningsnämnden

Verksamhetsbeskrivning

Förskola inkl. pedagogisk omsorg Verksamhet för barn 1-5 år finns i tre förskolor i norr och söder, samt två förskolor i Färgelanda tätort. I Högsäter, på Månvägen, har två nya avdelningar byggts till och vi har två tillfälliga moduler i Ödeborg och Stigen.

Det finns också två fristående förskolor, Stigen och Järbo, och en fristående pedagogisk omsorg, Barnens lek och lär, i kommunen. Under höstterminen 2018 startade ytterligare en fristående förskola i kommunen, Naturmontessori Väst, tveksamt om de bedriver verksamhet dock.

Fritidshem Verksamhet utanför skoltid för grundskoleelever 6-12 år. Samtliga F-6 skolor organiserar denna verksamhet.

Det finns också fritidshem på de båda fristående F-6 skolorna.

Grundskola Kommunen är huvudman för tre F-6 skolor: Valboskolan inkl. Höjdensskolan, Bruksskolan och Högsäters skola samt en 7-9 skola på Valboskolan.

Höjdens skola har tagits i bruk för F-3 inkl. fritidshem från Valbo F-6 från höstterminen 2019

Det finns också två fristående F-6 skolor, Järbo och Stigen, i kommunen.

Grundsärskola På Valboskolan finns grundsärskola årskurs 1-9, både grundsär och träningsskola.

Elevhälsa I kommunen har vi: två centralt placerade specialpedagoger och en på Valboskolan 7-9, två kuratorer och två skolsköterskor (1,75 tjänst). Socialpedagog är anställd och kopplad till särskild undervisningsgrupp. Vi har samma skolpsykolog och skolläkare som föregående år.

Det finns en studie- och yrkesvalslärare på grundskolan och ytterligare en på vuxenutbildningen som har del av tjänst på Dalslands Folkhögskola.

Gymnasium inkl. gymnasiesär Merparten av kommunens gymnasieelever går genom Fyrbodals avtal på Uddevalla gymnasieskola, men ett antal går också på andra utbildningsorter.

Vuxenutbildningen organiserar i kommunen svenska för invandrare och gymnasieutbildning i vård och omsorg, samt vuxengymnasiekurser via distansutbildning. Man köper också in olika utbildningar inom grundläggande vuxenutbildning, lärlingsutbildning och yrkesvux.

Verksamhetsberättelse

Helheten Rekrytering av behöriga och legitimerade lärare samt skolledare och elevhälsopersonal blir allt svårare. Detsamma gäller för förskolan. Vi har en jämförelsevis god nivå på legitimerade lärare och förskollärare, men det blir svårare för varje år. Vi har flera pensionsavgångar framför oss, vilket ytterligare försvårar kompetensförsörjningen. Lönekostnaderna ökar då efterfrågan överträffar tillgången på lärarpersonal. Det råder brist på adekvat utbildad personal inom utbildningssektorn i hela landet. Detta är också lönedrivande.

Förskolor och skolor i ytterområdena har små möjligheter till samordningsvinster, så det är ekonomiskt tuffare och svårare att bibehålla kvalitet i verksamheten vid sjukdom och annan personalfrånvaro såsom kompetensutveckling.

Två rektorer läser Rektorsprogrammet och en förskolechef har just examinerats under våren.

Fyra lärare vidareutbildar sig till speciallärare och specialpedagoger vid Göteborgs universitet.

Färre nyanlända barn och elever på alla nivåer, men de särskilda behoven av stöd och språkträning ställer stora krav på verksamheterna.

Extra resurser för barn/elever i behov av särskilt stöd har vi tillfört då behovet varit och är fortsatt stort.

Barnomsorg Eftersom vi har blivit beviljade statsbidrag för minskade barngrupper har vi kunnat vara fler personal på avdelningarna. Det har gjort att arbetsbördan har fördelats på personalen, och vi har kunnat dela in barnen i mindre grupper vilket är positivt för barnens lärande. Fokus är också att ha utomhuspedagogik på alla förskolor. Under våren har en ny läroplan för förskolan tagits fram vilken börjat gälla från 1 juli-19. Detta har inneburit utbildningskostnader för att implementera nya läroplanen i verksamheterna. Förskolan har också haft nätverksträffar, och arbetat vidare med "Läslifftet" för att öka personalens medvetenhet om hur vi kan arbeta med barns språkutveckling för att lägga grund till fortsatt lärande.

Grundskola inkl. grundsär och fritidshem Sammanfattningsvis kan sägas att vi har kommit en bit mot högre måluppfyllelse och elevdelaktighet i kunskapsutvecklingen. Meritvärdet är marginellt lägre jämfört med förra årets nior och betydligt fler har nått behörighet till gymnasiet jämfört med vt-2018. Sommarskolan gav goda resultat för fyra elever (fem E i basämnena).

Fortsatt utvecklingsarbete pågår för att nå högre måluppfyllelse. Ny utvecklingsgrupp med fokus röd tråd från förskola till år 9 arbetar med kompetensutvecklingsfrågor som ska stödja arbetet. Vi arbetar såväl med förbättrade pedagogiska processer för alla elever som individanpassningar och särskilt stöd. Pedagogerna uppger att behoven ökar kontinuerligt.

Vi satsar på mindre grupper i bland annat basämnena, samt NO (där det inte kan vara för stora grupper). När vi ser resultaten så är det tydligt att detta har fallit väl ut och ökat behörigheten till gymnasiet.

År 7-9 deltar i ett projekt i samverkan med Europeiska Socialfonden med fokus fullföljda studier, "En skola för alla"

Frånvaro och uppföljning görs kontinuerligt, då vi vet att det har stor betydelse för måluppfyllelsen att eleverna är i skolan.

Vi får kostnadstäckning från migrationsverket för våra nyanlända elever så länge de är asylsökande. När de får uppehållstillstånd upphör stödet. De behöver ändå fortsatt extra stöd i undervisningen, vilket medför extra kostnader.

Det ställer stora krav på oss att skapa en god inkludering i våra skolor för att bland annat motverka främlingsfientlighet. Kartläggning av nyanlända elevers kunskaper görs under inskolningsfasen och eleverna får sin klassplacering utifrån sin kunskapsnivå. Alla elever som har behov av studiehandledning har rätt till det. Vi erbjuder också modersmålsundervisning i flera språk.

Vi har under året fortsatt arbetat med utredning av kränkingsanmälningar och många diskrimineringsärenden där rasistiska uttryck förekommer. Flera elever har stora behov av stöd av fysiska eller psykiska skäl, vilket innebär behov av fler vuxna i skolan.

Insatser för elevernas ökade måluppfyllelse:

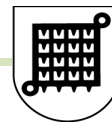
Höjdensskolan används för förskoleklassen vilket innebär bättre förhållanden både för dem och för övriga elever på Valboskolan.

Vi har arbetat fram en modell för projektet "Du äger ditt liv", och arbetet med eleverna startade höstterminen med årskurs 6 och därefter årskurs 7. Det är ett samprojekt med IFO, Kultur och fritid, Folkhälsorådet samt HälsoKällan. Det har varit ett väldigt uppskattat projekt och inneburit klara målbilder för många elever. Arbetet innefattar i år också Ungdomsmottagningen. Samforskning med Högskolan Väst kring projektet har slutrapporterats och sprids nu till andra kommuner.

Vi har ett tydligt mål för alla skolverksamheter att alla elever ska ha daglig fysisk aktivitet, gärna inom alla olika ämnen. Kommunens F-6 skolor ingår i Riksidrottsförbundets satsning på ökad fysisk aktivitet. Satsningen görs via Västra Götalands Idrottsförbund.

Vi får nytt statsbidrag för likvärdig skola.

Skolträdgårdsprojekt pågår tillsammans med Västra Götalandsregionen för alla elever på Valboskolan

1-6.

Nytt projekt tillsammans med IFO, En trygg kommun för alla, innebär fler vuxna i skolan med fokus på trygghet och att motverka psykiskt ohälsa.

Gymnasieskolan inkl. gymnasiesär Vi har frisökavtal med samtliga gymnasieskolor i Fyrbodals och antagning sköts av antagningskansliet Fyrbodals förutom IM-språk där vi har avtal med Uddevalla kommun. Flera elever på gymnasiet har behov av tilläggsbelopp som stöd för sitt lärande.

Gruppen nyanlända elever till IM-språk har minskat.

Vuxenutbildningen

Gymnasial vuxenutbildning

Vuxenutbildningen:

- Vårdkurser i egen regi:
- Distanstudier (Miroi)
- Annan kommun (främst i Uddevalla)

Många studerande har svårt att klara av distansstudier med avhopp som resultat.

Yrkesutbildning inom vård- och omsorg finns i Färgelanda.

Certifiering av vård- och omsorgscollege för Uddevalla, Orust och Färgelanda är genomförd.

Svenska För Invandrare Det är fortsatt söktryck till Svenska För Invandrare och undervisningslokalerna är små och inte helt ändamålsenliga.

Grundläggande vuxenutbildning I den grundläggande vuxenutbildningen sker framför allt studier i svenska som andraspråk, matematik och engelska. Dessa kurser har framför allt skett i Uddevalla med specifika spår.

Det finns ett ökat tryck och önskemål om studier på grundläggande och gymnasial nivå då fler SFI-elever söker vidarestudier. Vuxenutbildningen bör således ha grundläggande vuxenutbildning i egen regi för att möta upp de studerandes behov.

Särskild utbildning för vuxna Det fanns inga studerande för särskild utbildning för vuxna under 2019.

Utvecklingsenheten

Allmänt Utvecklingsenheten är en stödjande enhet främst inriktad mot den Informations- och Kommunikationsteknologipedagogiska (IKT) och specialpedagogiska delen av undervisningen i förskola och skola. Chefen för enheten slutade sin tjänst i september -18 vilket påverkat analys och utvecklingsarbetet delvis negativt. Behovet av rekrytering är stort men skolchefen avvaktar budgetläget.

Implementering digitala elevenheter På Valbo-7-9 har uppnåtts full täckning för "1:1-projektet", en egen dator till varje elev. I årskurs 6 har, under lektionstid, uppnåtts 100%-ig täckning med en dator till varje elev på samtliga skolenheter.

Under läsåret har det funnits en IKT-pedagog anställd på 50%. Det har medfört en effektivare organisation med högre kvalitet när det gäller administration av digitala elevenheter samt hantering av felanmälda elevdatorer främst på Valbo7-9.

IKT-pedagogik - Informations och Kommunikationsteknik För att kunna genomföra implementeringen ovan, hantera datorer och konton på ett säkert sätt har vi sedan januari 2015 en skoldomän genom Google. Den heter G Suite (f.d. GAFE) vilken kan ses som en verktygslåda med digitala redskap som sköts och administreras av Utvecklingsenheten.

En högre kvalitet och kvantitet gällande inslag av främst programmering i undervisningen har genomförts av den nyanställda IKT-pedagogen. Det har genomförts kontinuerligt både som workshops för personal och lektioner med eleverna.

Elevhälsa Vi har idag god tillgång på elevhälsopersonal inkl. skolläkare och skolpsykolog. Vi har dock svårigheter att rekrytera specialpedagog i tillräcklig utsträckning.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Ackumulerat utfall 201807	Ackumulerat utfall 201907	Ackumulerad budget	Avvikelse mot budget
Intäkter	16 808	13 514	14 243	-729
Kommunbidrag	90 224	98 478	98 478	0
Summa intäkter	107 032	111 992	112 721	-729
Personalkostnader	-57 713	-59 911	-59 744	-167
Övriga kostnader	-54 658	-59 037	-52 493	-6 544
Kapitalkostnader	-715	-644	-484	-160
Summa kostnader	-113 086	-119 592	-112 721	-6 871
Periodens resultat	-6 054	-7 600	0	-7 600

Ekonomiskt utfall

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Bokslut 201807	Bokslut 201907	Budget 201907	Avvikelse 201907	Budget 2019	Prognos 2019
Nämndsverksamhet	0	147	245	98	420	0
Barnomsorg	27 946	25 222	20 972	-4 250	35 952	-4 000
Grundskola inkl. grundsär	24 536	37 509	37 365	-143	64 055	-1 000
Gymnasieskola inkl. gymnasiesär	20 035	20 986	19 268	-1 718	33 030	0
Ledningskontor	6 827	7 378	8 375	998	14 358	2 000
Vuxenutbildning	1 740	2 134	1 977	-157	3 389	0
Utomkommunal verksamhet fsk - åk 9	11 778	12 703	10 277	-2 426	17 617	-4 000
Totalt	92 862	106 077	98 478	-7 599	168 820	-7 000

Analys av utfall per verksamhetsområde

Helhet

Just nu är utfallet -7 600 tkr mot budget.

Det finns flera anledningar till detta delårsresultat.

Vi har -729 tkr på intäkter, varav -732 tkr beror på mindre statsbidrag än väntat.

När det gäller kostnad för extern verksamhet ligger vi i nuläget på - 4 000 tkr mot budget. Det är kostnaden för gymnasieutbildning, skolplatser i andra kommuner och platser i fristående verksamhet. Hälften av detta är gymnasieplatser. Många gymnasieelever har gått mer än 3 år vilket fördyrar. I höst kommer färre elever gå på gymnasiet, därmed köper vi färre platser och räknar med att på helåret hålla budgeten för gymnasiet. En annan del i detta underskott är att den höjda ersättningen till friskolor sedan 2017 som borde belastat 2018 kommit i år på BUNs budget. Hittills reglerat belopp är 600 tkr, det finns en osäkerhet i slutligt belopp då beslutet om ersättning är överklagat till förvaltningsrätten. Prognosen är dock fortfarande -4 000 tkr på kostnad för extern verksamhet.

Vi har också en ökad kostnad på lokaler på - 1 400 tkr. En mindre del beror på att vi haft dubbel hyreskostnad en period då vi byggt Månvägen och haft Prästkragen och Dagbarnvårdarnas lägenhet längre än planerat. Den stora delen är att vi planerade att hyra ut Valboskolans moduler till annan verksamhet, vilket skulle göra dem kostnadsneutrala. Vi har ännu inte någon annan hyresgäst, vilket belastar resultatet -983 tkr.

Vi håller budgeten för personal sett över alla verksamheter. Vi har haft stor restriktivitet här. En risk är dock dyrare nyrekrytering för flera personalgrupper innebär ökade kostnader då dessa kan komma att överstiga planerad budget. Risk finns också att ökade personalkostnader kan komma beroende på att vi behöver tillgodose ett ökat antal barns/elevs lagstadgade behov av särskilt stöd.

Bidrag från Migrationsverket har minskat jämfört tidigare år. Trots det har våra nyanlända elever med uppehållstillstånd rätt till studiehandledning och modersmålsundervisning och få sina behov av anpassningar och särskilt stöd tillgodosedda.

Barnomsorg

Norr och Söder har minskade intäkter vilket till stor del beror på minskade statsbidrag.

Några avdelningar har varit i drift längre än planerat, och detta har medfört en kostnad som inte var budgeterad. Detsamma gäller kostnad för att återställa Humlan till lägenheter. Stora elkostnader för Höjdens förskola driver också kostnader.

Omsorgstiderna i barnomsorg och på fritidshemmen är långa för många barn, då många föräldrar pendlar. Det blir en stor belastning på verksamheten och kräver mer personal tidigt och sent på dagen. Vi har fått tydliga signaler om att det krävs en ökad personaltäthet på fritidshemmen på Valboskolan. 2019 har varit tufft för personalen med stora grupper och ökat antal elever med särskilda behov. Läroplanens ökade krav blir då svåra att nå i verksamheten. Prognosen för helåret är -4.000 tkr.

Grundskola och grundsärskola

Ligger nu 1 020 tkr bättre än budget, stor restriktivitet har gällt vid personalplanering. Det finns dock en del nytillkomna elever med stort behov av särskilt stöd vilket kan göra att extra resurspedagoger behöver tillsättas. Som nämnts ovan är hyreskostnaden en stor bit som inte finns budget för. Prognosen för helåret är -1000 tkr.

Gymnasieskolan och gymnasiesär

Vi har fått en ökad kostnad för gymnasieplatser, många har gått ett fjärde år på gymnasiet då de fått utökad studietid, en del har gått på IM något år innan de börjar på nationellt program. Det har varit svårt att veta innan hur lång tid en elev behöver gå på gymnasiet då behoven styr. Prognosen är att hålla budget på helåret.

Vuxenutbildningen

Avvikelsen i övriga kostnader beror på att verksamheten blev återbetalningsskyldig för ett statsbidrag som erhöles 2018

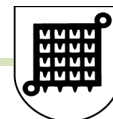
Svenska för invandrare, SFI, håller relativt väl sin budget trots att det är svårbedömt. Vi räknar med att Vuxenutbildningen håller sin budget vid årets slut.

Ledning och utvecklingsenhet

Här ligger främst centrala kostnader för ledning och utveckling. Här finns en vakans för en utvecklings och kvalitetschef. Denna behöver rekryteras i närtid. Det har även funnits tillfälliga vakanser då tjänster tillfälligt varit obesatta. Prognosen för helåret är +2.000 tkr.

Utomkommunal verksamhet fsk – åk 9

Den utomkommunala verksamheten ligger nu -2 426 tkr mot budget. Det handlar om ett utökat antal platser i andra kommuner, både inom barnomsorg och grundskola. Vi betalar även ett par specialutbildningsplatser. Vidare har vi fått ta kostnaderna för elevassistent åt några av våra elever i

andra kommuner. Prognosen för helåret är -4 000 tkr.

Sammantaget för sektorn är helårsprognosen -7 000 tkr.

Volym- och nyckeltal

Volym- och nyckeltalsredovisning

Verksamhet	2016	2017	2018	Utfall 201907
Antal barn				
Förskolor	288	312	275	261
Pedagogisk omsorg	33	18	10	0
Vårdnadsbidrag	5	0	0	0
Summa	326	330	285	261
Antal elever				
Grundskolor	766	775	717	720
Grundsärskola	13	15	9	10
Summa	779	790	726	730
Antal elever				
Gymnasiet	171	282	259	246
Gymnasiesär	9	8	9	9
Summa	180	290	268	255
Antal kursdeltagare				
Vuxenutbildning	272	142	239	110
varav Sfi	80	105	126	33

Volym/nyckeltal som sektorn vill rikta uppmärksamhet på

Verksamhet	2016	2017	2018	Utfall 201907
Grundskola:				
Meritvärde år 9	212,4	214,7	218,3	199,0
<i>Resultat i nationella prov år 9 (%):</i>				
Svenska	-100	?	89	88
Matematik	91,3	81,7	?	58,7
Engelska	-100	-100	-100	89,3
Gymnasieskola:				
Gymnasiebehörighet % (yrkesprogram)	88,2	91,2	78	
Andel som fullföljt utb. inom 4 år	77,2	75	79,7	
Gymnasielever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun, andel (%)	77,2	75	79,7	
<i>Alla kommuner</i>	<i>78,7</i>	<i>78,5</i>	<i>78,6</i>	

Investeringsredovisning

Storlek på grundram, tkr

800

Tabell över investeringar inom grundram

Investering	Verksamhetsområde	Status	Ack utfall, tkr	Budget, tkr
Inredning Bruksskolan	Utbildning	Startad	3	80
Inredning Högsäter skola	Utbildning	Planerad	0	75
Inredning Vuxenutbildning	Utbildning	Planerad	0	40
Inredning Fritidshem Valbo	Fritidshem	Startad	50	170
Inredning Valbo 7-9	Utbildning	Startad	73	292
Inredning Särskolan	Utbildning	Planerad	0	25
Totalt			126	682

Framtid

Valbo f-3 har flyttat till den nyrenoverade Höjdensskolan. Starten har varit till belåtenhet och eleverna trivs bra. Det finns mycket att göra på raster, det minskar konflikter och ökar aktivitet vilket är gynnsamt för elevers trivsel och trygghet.

Vi har också startat den särskilda undervisningsgruppen för elever med beteendeproblematik

Under läsåret kommer vi att bedriva utvecklingsarbete kring elevhälsa och likabehandling för att öka elevernas trygghet och studiero. Att känna sig trygg i skolan är en förutsättning för att lärande ska kunna ske. Vi kommer också att genomföra ett utvecklingsarbete kring måluppfyllelse i syfte att höja resultaten på alla stadier, i alla årskurser.

En hjälp i detta är den nya lagstadgade läsa-skriva-räkna-garantin som trädde ikraft den 1 juli i år. Den innebär att vi genomför diagnostiska uppföljningar av samtliga elevers språk och matematikutveckling i förskoleklass och i de tidiga årskurserna. De elever som inte uppvisar förväntade kunskaper har förstärkt rätt till särskilt stöd för att tillägna sig dessa förmågor. Vi kan komma att behöva utöka med specialpedagogisk kompetens för att möta behovet och leva upp till lagkravet.

Det har också kommit en ny läroplan för förskolan som även den trädde i kraft 1 juli -19. I den betonas också lärandet såväl gällande språkutvecklingen som matematikutvecklingen.

Det blir en stor utmaning för oss att höja skolresultaten och elevers trygghet och studiero samt leva upp till förtydligade lagkrav om rätt till särskilt stöd och samtidigt vända röda siffror för att hålla årets budget och genomföra de effektiviseringar som kommande budgetram kräver.

Slutsats

Slutsats och åtgärdsplan

Vi fick inte statsbidrag i den omfattning vi väntat. Vi kommer fortsätta söka alla statsbidrag som är möjliga.

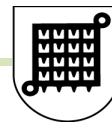
Kostnaden för köp av extern verksamhet är svår att påverka i närtid. Vi jobbar på att få systemstöd för att få en bättre kontroll och en bättre förutsägbarhet i kostnader särskilt kring gymnasieutbildningen. Då vi också arbetar aktivt på höjda skolresultat räknar vi med att på längre sikt färre elever behöver förlängd studietid i gymnasiet.

Våra hyreskostnader har ökat då vi startat upp två nya enheter, Månvägen och Höjden skolan. Denna kostnad utjämnas i viss mån mot de ställen vi stängt ned. Vi har dock fortfarande förhöjd kostnad då vi står med moduler som vi planerat hyra ut till annan verksamhet. Vi fortsätter verka för att annan verksamhet kan hyra och nyttja lokalerna.

Positivt är att vi håller personalbudgeten. Vi är återhållsamma i rekrytering och vikarieanskaffning.

Stora effektiviseringar och stor återhållsamhet behövs liksom ett omtag på budgetarbetet inför 2020 års budget.

Det ligger ett uppdrag till skolchefen att tillsammans med ledningsgruppen göra en konsekvensanalys av vad som är möjligt att göra för att nå en budget i balans och genomföra de effektiviseringar som kommande budgetram kräver.

Valbohem AB

Verksamhet Valbohem AB

Verksamhetsbeskrivning

Bolaget har till uppgift att förvärva, avyttra, äga, bebygga och förvalta fastigheter och inom ramen för den kommunala kompetensen främja bostadsförsörjningen inom kommunen.

Visionen är att Valbohem AB ska vara den attraktiva hyresvärden som utvecklar framtidens boenden.

Hänt under året

En fastighet på Gjutarevägen 5 i Ödeborg, Vrine 2.54, såldes.

En arbetsgrupp med fokus på utemiljöer startades med två nyanställningar.

Projektet "Integration mellan generationsgränserna" avslutades med anläggandet av två nya uteplatser.

Nytt regelverk för uteplatser togs fram, som uppstart för projektet byggdes sju uteplatser/altaner på Hästhagevägen 4.

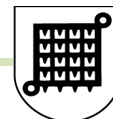
Valbohems bredbandsnät uppgraderades till Öppen fiber, med övergång till digital tv per den 1/7.

Resultaträkning Valbohem AB

Belopp i tkr	Bokslut 201807	Bokslut 201907
Intäkter	23 792	23 985
Kostnader	-18 110	-19 108
Avskrivningar	-3 301	-3 381
Rörelseresultat	2 381	1 496
Finansiella poster	-1 395	-765
Periodens resultat	986	731

Balansräkning Valbohem AB

Belopp i tkr	Bokslut 201807	Bokslut 201907
Anläggningstillgångar	166 867	163 597
Omsättningstillgångar	6 031	7 476
Summa Tillgångar	172 898	171 073
Eget kapital	16 103	15 525
Långfristiga skulder	154 512	154 585
Kortfristiga skulder	2 283	963
Summa eget kapital och skulder	172 898	171 073

Färgelanda Vatten AB

Verksamhet Färgelanda Vatten AB

Verksamhetsbeskrivning

Färgelanda Vatten AB är huvudman för den allmänna vattenförsörjningen och avloppshanteringen i kommunen, vilket omfattar att ta hand om avloppsvatten och levererar dricksvatten hela vägen till kranen. Bolaget äger samtliga VA-anläggningar i Färgelanda kommun. Tillsammans med kommunen beslutar bolaget om utbyggnader, upprustningar och VA-taxor. Färgelanda Vatten AB har inga anställda utan den dagliga driften sköts av det gemensamma bolaget, Västvatten AB, som svarar för driften av VA- anläggningar i Färgelanda, Munkedal, Sotenäs och Uddevalla kommun. Färgelanda kommuns ägarandel av Västvatten AB är 7 %.

Hänt under året

Inmätningar sker av ledningsnätet för att få en bättre och mer tillförlitlig karta. Saneringen av Prärievägen pågår, ett arbete som utförs i egen regi. Under början av året besöktes saneringsplatsen av Färgelanda Vatten AB:s styrelse. Ödeborgs reningsverk har fått ny elanslutning och den gamla transformatorn har tagits bort. Ett byte från högspänning till lågspänning. På Lillåvägen/Gatersbyvägen i Färgelanda har en relining genomförts på spillvatten- och dricksvattenledningar. I området har även två brunnar fällts in. Vattenläckor har under året skett på olika ställen i Ödeborg, en stor vattenläcka har åtgärdats vid Lovägen i Färgelanda och en läcka på råvattenledningen till Håvestens vattenverk.

Ekonomiskt utfall

VA verksamheten bedrivs enligt självkostnadsprincipen vilket innebär att de nödvändiga kostnaderna per vattentjänst ska finansieras via motsvarande intäkt. Den taxefinansierade verksamheten får inte gå med vinst eller förlust, i stället skall eventuella överuttag eller underuttag redovisas som skuld/fordran till VA-kollektivet.

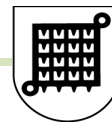
Färgelanda Vatten AB redovisar för perioden ett överuttag på 652 tkr (budgeterat underuttag 292 tkr) och prognostiserar ett överuttag på 99 tkr för helåret (budgeterat underuttag 501 tkr). Avvikelsen beror bland annat på att skyltningarna av vattenskyddsområdena inte har startats och inte heller prognostiseras att starta under året. En del utredningar avvaktas på grund av lägre bemanning.

Investeringar

Investeringar under perioden har gjorts med 1 185 tkr och anläggningsintäkter har inkommit med 222 tkr. Årsprognosen för investeringar är på 3 000 tkr, samma som är budgeterat. Arbete under perioden har bland annat skett på Prärievägen där vatten- och spillvattenledningar byts ut samt att dagvattnet separeras från spillvattnet genom en egen ledningsdragning och diverse renoveringar på reningsverken, nämnas kan rensgaller i Högsäter och polymerhantering i Ödeborg.

Resultaträkning Färgelanda Vatten AB

Belopp i tkr	Bokslut 201807	Bokslut 201907
Intäkter	8 045	7 925
Kostnader	-6 708	-7 203
Avskrivningar	0	0
Rörelseresultat	1 337	722
Finansiella poster	-63	-70
Periodens resultat	1 274	652

Balansräkning Färgelanda Vatten AB

Belopp i tkr	Bokslut 201807	Bokslut 201907
Anläggningstillgångar	38 426	40 553
Omsättningstillgångar	8 755	6 512
Summa Tillgångar	47 181	47 065
Eget kapital	2 500	2 500
Långfristiga skulder	41 293	41 508
Kortfristiga skulder	3 388	3 057
Summa eget kapital och skulder	47 181	47 065

Gatersbyn 120 Fastighets AB

Verksamhet Gatersbyn 120 Fastighets AB

Bolaget är vilande och ingen verksamhet har bedrivits under året.

Styrelsen har låtit upprätta kontrollbalansräkning. Denna visade att bolagets egna kapital understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet. Första kontrollstämman, som hölls den 10 januari 2019, prövade om bolaget skulle gå i likvidation. Ägaren förklarade sig beredd att fortsätta bolagets verksamhet ytterligare åtta månader för att vid en ny bolagsstämma (andra kontrollstämman) fatta beslut om att återställa aktiekapitalet (aktieägartillskott) i enlighet med aktiebolagslagens regler eller likvidera bolaget om inte bolaget självt har kunnat återställa aktiekapitalet.

Styrelsen har nu även kallat till andra kontrollstämma som ska hållas den 12 september 2019.

Resultaträkning Gatersbyn 120 Fastighets AB

Belopp i tkr	Bokslut 201807	Bokslut 201907
Intäkter	0	0
Kostnader	-1	-20
Avskrivningar	0	0
Rörelseresultat	-1	-20
Finansiella poster		
Periodens resultat	-1	-20

Balansräkning Gatersbyn 120 Fastighets AB

Belopp i tkr	Bokslut 201807	Bokslut 201907
Anläggningstillgångar	0	0
Omsättningstillgångar	25	6
Summa Tillgångar	25	6
Eget kapital	25	-1
Långfristiga skulder	0	0
Kortfristiga skulder	0	7
Summa eget kapital och skulder	25	6

Redovisningsprinciper

Allmänt

Årsredovisningens utformning följer god redovisningssed samt Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning. God redovisningssed inom den kommunala sfären utarbetas bl.a. av Rådet för kommunal redovisning (RKR).

Samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder som har använts i den senaste årsredovisningen har även använts i denna rapport.

Sammanställd redovisning

Den kommunala koncernen består av kommunen och bolagen Valbohem AB (org.nr. 556527-9485), Färgelanda Vatten AB (556901-9630) och Gatersbyn 120 Fastighets AB (org.nr. 556975-3923) som ägs till 100 % av kommunen. Den sammanställda redovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden, vilket innebär att dotterbolagens aktiekapital elimineras mot kommunens aktieinnehav i bolagen. I övrigt görs elimineringar för interna mellanhavanden inom koncernen.

Sammanställd redovisning görs endast i samband med årsbokslut, då olika delårsrapporteringsstider tillämpas i koncernen.

Skatteintäkter

Prognosen för den kollektiva slutavräkningen av kommunalskatt för redovisningsåret följer RKR:s rekommendation 4.2.

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar är upptagna till anskaffningsvärde med avdrag för avskrivningar och nedskrivningar. Anskaffningsvärdet utgörs av anskaffningsutgiften minskad med eventuella investeringsinkomster. Avskrivningar enligt plan sker fr.o.m. efterföljande kvartal som investeringen tas i bruk. Avskrivningar görs linjärt under investeringens bedömda ekonomiska livslängd. Nedskrivning av anläggningstillgång sker vid behov när värdet varaktigt gått ner. Pågående investeringar beläggs inte med någon internränta. De avskrivningstider som tillämpas är enligt den vägledning som finns från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL).

Komponentavskrivning

RKR:s rekommendation 11.4 ställer krav på en avskrivningsmetod som syftar till att dela upp anläggningstillgångar i komponenter, som har olika nyttjandeperioder och utgör ett väsentligt värde. Komponenterna ska redovisas och skrivas av som separata enheter.

Från och med 2014 års investeringar tillämpas metoden med komponentavskrivning. Anläggningstillgångar anskaffade före 2014 har inte delats upp i komponenter, då återstående nyttjandeperiod på dessa anläggningars komponenter bedöms att inte utgöra ett väsentligt värde.

Kommunen tillämpar i allt väsentligt RKR:s rekommendation 8.2 om sammanställd redovisning dock görs ingen anpassning av de kommunala bolagens avskrivningsprinciper till kommunens. Detta gäller framförallt Valbohem AB som redovisar enligt K2 där komponentavskrivning inte tillämpas.

Fordringar

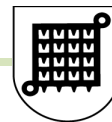
Fordringar har efter individuell värdering upptagits till belopp varmed de beräknas inflyta.

Pensionsskuld

Pensionsskulden redovisas enligt den s.k. blandmodellen. Detta innebär att pensioner intjänade före 1998 redovisas inom linjen som ansvarsförbindelse medan pensioner intjänade från 1998 redovisas i resultaträkningen som en kostnad och den del som avser framtida utbetalningar redovisas under avsättningar i balansräkningen.

Leasing

Kommunen tillämpar RKR:s rekommendation 13:2 för klassificering av operationell respektive finansiell leasing.

Begreppsförklaringar

Anläggningstillgångar

Tillgångar som är avsedda för stadigvarande bruk eller innehav.

Ansvarsförbindelser

Förpliktelser i form av pensionsåtaganden, borgensåtaganden och dylikt. Om förpliktelsen måste infrias belastas resultatet.

Avskrivningar

Planmässig nedsättning av anläggningstillgångars värde. En i förväg bestämd procentsats av anläggningstillgångens anskaffningsvärde redovisas som kostnad under året.

Balanskrav

I kommunallagen finns fastställda krav om att kommunens intäkter skall överstiga kostnaderna. Fr.o.m. 1 december 2004 gäller att ett negativt resultat skall regleras inom 3 år och gäller fr.o.m. 2005 års resultat.

Balansräkning

Visar den ekonomiska ställningen vid bokslutsdagen. I balansräkningen framgår vilka tillgångar som finns och hur dessa finansierats i form av skulder och eget kapital.

Driftredovisning

Visar verksamheternas resursförbrukning och avvikelser i förhållande till budget.

Eget kapital

Är skillnaden mellan tillgångar och skulder. Utgör den del av de samlade tillgångarna som finansierats av egna medel. Förändringen av det egna kapitalet påverkas främst av årets resultat.

Finansnetto

Utgör skillnaden mellan ränteintäkter och räntekostnader.

Investeringsredovisning

Avser kommunens anskaffningar av anläggningstillgångar i form av t.ex. fastigheter, maskiner och inventarier.

Kassaflödesanalys

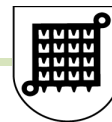
Visar hur verksamheten har finansierats och hur kapitalet har använts under räkenskapsåret. Kassaflödesanalysen visar hur likvida medel har förändrats under året.

Kommunbidrag

Till nämnd och sektorer tilldelade budgetanslag i form av skatteintäkter och statsbidrag.

Kortfristiga fordringar och skulder

Avser fordringar och skulder som har förfallodag mindre än ett år efter bokslutsdagen.

Likvida medel

Kassa- och bankmedel som utgör kommunens betalningsberedskap på kort sikt.

Likviditet

Visar omsättningstillgångar (exkl. lager) samt beviljad kredit i räkning i förhållande till de kortfristiga skulderna.

Långfristiga fordringar och skulder

Avser fordringar och skulder som har förfallodag senare än ett år efter bokslutsdagen.

Omsättningstillgångar

Tillgångar som på kort tid kan omsättas till likvida medel och som inte är avsedda för stadigvarande bruk.

Periodisering

Fördelning av kostnader och intäkter till den redovisningsperiod de uppstått.

Rörelsekapital

Skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Visar kommunens finansiella styrka.

Skuldsättningsgrad

Skuldernas andel av det totala kapitalet uttryckt i procent.

Soliditet

Egna kapitalets andel av det totala kapitalet uttryckt i procent. Visar långsiktig betalningsförmåga.

Utdebitering

Anger hur stor del per intjänade hundra kronor som betalas i kommunalskatt

Socialnämnden

SN § 62

Dnr SN 2019/5

Delårsrapport per juli 2019, innehållande årsprognos

Socialnämndens beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna socialnämndens delårsrapport för perioden 2019-01-01 – 2019-07-31, med följande notering om åtgärdsplanen:

Projekt UNG Omsorg skall återupptas när det finns ekonomiska förutsättningar.

Yrkanden

Håkan Gusteus (L) Carina Tihane (C), Maino Svensson (C) och Christina Svedberg (M) yrkar att godkänna socialnämndens delårsrapport, med notering om att projekt UNG Omsorg skall återupptas när det finns ekonomiska förutsättningar.

Jane Glamér (SD) yrkar att godkänna socialnämndens delårsrapport.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på Håkan Gusteus (L), Carina Tihane (C), Maino Svensson (C) och Christina Svedbergs (M) yrkande mot Jane Glamérs (SD) yrkande och finner att Socialnämnden beslutar enligt Håkan Gusteus (L) med fleras yrkande.

Ärendebeskrivning

Socialnämnden ska upprätta delårsrapport för perioden januari till juli varje år.

Socialnämndens resultat för perioden uppgår till – 5,8 mnkr.

Prognosen för helårsresultatet uppgår till -9,5 mnkr.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2019-09-03 avseende delårsrapport per juli 2019
Delårsrapport jan-juli 2019

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen
Socialchef

Socialnämnden

SN § 63

Socialchefen informerar

Socialnämndens beslut

Socialnämnden beslutar att lägga informationen till handlingarna.

Ärendebeskrivning

Varje nämndssammanträde redogör socialchefen för aktuell information.
För sammanträde 2019-09-04 redogörs det för följande punkter:

- Äldreplanen - fokusområden
- Organisationsskiss – sektor omsorg
- Information till undersköterskor 19/8 – reaktioner
- Nattorganisation - kostnader
- Information om arbetet med nytt verksamhetssystem

Beslutsunderlag

Socialchefen presenterar aktuell information inom verksamhetsområdet.

Beslutet skickas till

Socialchef

Utbildningsnämnden

UN § 72

UN 2019/5

Yttrande över utbildningsnämndens delårsrapport per juli 2019 med prognos för helårsresultatet. delårsrapporten inklusive prognos för utfallet 2019

Utbildningsnämndens beslut

Utbildningsnämnden beslutar att godkänna upprättat förslag till delårsrapport för perioden 2019-01-01 – 2019-07-31 och överlämna densamma till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning:

Kommunstyrelsen ska en gång per år överlämna en delårsrapport till kommunfullmäktige.

Nämnderna har att för sin del upprätta en delårsrapport avseende sitt ansvarsområde. Nämndernas delårsrapporter sammanställs sedan till en rapport för hela kommunen .

Utbildningsnämndens resultat för perioden uppgår till - 7,6 miljoner kronor jämfört med budget.

Nämndens prognos för helårsresultatet uppgår till -7,0 miljoner kronor jämfört med budget.

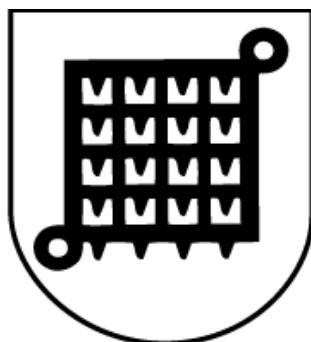
Skickas till
Kommunstyrelsen
Skolchefen
Ekonomichefen
Skolans ekonom

Justering

SH

Ad

Utdragsbestyrkande

Delårsrapport 2019

Utbildningsnämnden

**Delår jan-
juli 2019**

Innehållsförteckning

Nämnderna	3
<i>Verksamhetsbeskrivning</i>	<i>3</i>
<i>Verksamhetsberättelse</i>	<i>3</i>
<i>Resultaträkning.....</i>	<i>6</i>
<i>Ekonomiskt utfall</i>	<i>6</i>
<i>Analys av utfall per verksamhetsområde</i>	<i>7</i>
<i>Volym- och nyckeltal</i>	<i>8</i>
<i>Volym/nyckeltal som sektorn vill rikta uppmärksamhet på</i>	<i>9</i>
<i>Investeringsredovisning</i>	<i>9</i>
<i>Framtid.....</i>	<i>10</i>
<i>Slutsats</i>	<i>10</i>

Nämnderna

Verksamhetsbeskrivning

Förskola inkl. pedagogisk omsorg Verksamhet för barn 1-5 år finns i tre förskolor i norr och söder, samt två förskolor i Färgelanda tätort. I Högsäter, på Månvägen, har två nya avdelningar byggts till och vi har två tillfälliga moduler (2017) i Ödeborg och Stigen.

Det finns också två fristående förskolor, Stigen och Järbo, och en fristående pedagogisk omsorg, Barnens lek och lär, i kommunen. Under höstterminen 2018 startade ytterligare en fristående förskola i kommunen, Naturmontessori Väst, tveksamt om de bedriver verksamhet dock.

Fritidshem Verksamhet utanför skoltid för grundskoleelever 6-12 år. Samtliga F-6 skolor organiserar denna verksamhet.

Det finns också fritidshem på de båda fristående F-6 skolorna.

Grundskola Kommunen är huvudman för tre F-6 skolor: Valboskolan inkl. Höjdensskolan, Bruksskolan och Högsäters skola samt en 7-9 skola på Valboskolan.

Höjdens skola har tagits i bruk för förskoleklassen inkl. fritidshem från Valbo F-6. Från höstterminen 2019. Efter renovering av delar av skolan, ska hela F-3 från Valboskolan flytta till Höjdensskolan inför höstterminen 2019..

Det finns också två fristående F-6 skolor, Järbo och Stigen, i kommunen.

Grundsärskola På Valboskolan finns grundsärskola årskurs 1-9, både grundsär och träningsskola.

Elevhälsa I kommunen har vi: två centralt placerade specialpedagoger och en på Valboskolan 7-9, två kuratorer och två skolsköterskor (1,75 tjänst). Socialpedagog är anställd och kopplad till särskild undervisningsgrupp. Vi har samma skolpsykolog och skolläkare som föregående år.

Det finns en studie- och yrkesvalslärare på grundskolan och ytterligare en på vuxenutbildningen som har del av tjänst på Dalslands Folkhögskola.

Gymnasium inkl. gymnasiesär Merparten av kommunens gymnasieelever går genom Fyrbodals avtal på Uddevalla gymnasieskola, men ett antal går också på andra utbildningsorter.

Vuxenutbildningen Vuxenutbildningen organiserar i kommunen svenska för invandrare och gymnasieutbildning i vård och omsorg, samt vuxengymnasiekurser via distansutbildning. Man köper också in olika utbildningar inom grundläggande vuxenutbildning, lärlingsutbildning och yrkesvux.

Verksamhetsberättelse

Helheten Rekrytering av behöriga och legitimerade lärare samt skollärare och elevhälsopersonal blir allt svårare. Detsamma gäller för förskolan. Vi har en jämförelsevis god nivå på legitimerade lärare och förskollärare, men det blir svårare för varje år. Vi har flera pensionsavgångar framför oss, vilket ytterligare försvårar kompetensförsörjningen. Lönekostnaderna ökar då efterfrågan överträffar tillgången på lärarpersonal. Det råder brist på adekvat utbildad personal inom utbildningssektorn i hela

landet. Detta är också lönedrivande.

Förskolor och skolor i ytterområdena har små möjligheter till samordningsvinster, så det är ekonomiskt tuffare och svårare att bibehålla kvalitet i verksamheten vid sjukdom och annan personalfrånvaro såsom kompetensutveckling.

Två rektorer läser Rektorsprogrammet och en förskolechef har just examinerats under våren.

Fyra lärare vidareutbildar sig till speciallärare och specialpedagoger vid Göteborgs universitet.

Färre nyanlända barn och elever på alla nivåer, men de särskilda behoven av stöd och språkträning ställer stora krav på verksamheterna.

Extra resurser för barn/elever i behov av särskilt stöd har vi tillfört då behovet varit och är fortsatt stort.

Barnomsorg Eftersom vi har blivit beviljade statsbidrag för minskade barngrupper har vi kunnat vara fler personal på avdelningarna. Det har gjort att arbetsbördan har fördelats på personalen, och vi har kunnat dela in barnen i mindre grupper vilket är positivt för barnens lärande. Fokus är också att ha utomhuspedagogik på alla förskolor. Under våren har en ny läroplan för förskolan tagits fram vilken börjat gälla från 1 juli-19. Detta har inneburit fortbildningskostnader för att implementera nya läroplanen i verksamheterna. Förskolan har också haft nätverksträffar, och arbetat vidare med "Läslýftet" för att öka personalens medvetenhet om hur vi kan arbeta med barns språkutveckling för att lägga grund till fortsatt lärande.

Grundskola inkl. grundsär och fritidshem

Sammanfattningsvis kan sägas att vi har kommit en bit mot högre måluppfyllelse och elevdelaktighet i kunskapsutvecklingen. Meritvärdet är marginellt lägre jämfört med förra årets nior och betydligt fler har nått behörighet till gymnasiet jämfört med vt-2018. Sommarskolan gav goda resultat för fyra elever (fem E i basämnen).

Fortsatt utvecklingsarbete pågår för att nå högre måluppfyllelse. Ny utvecklingsgrupp med fokus röd tråd från förskola till år 9 arbetar med kompetensutvecklingsfrågor som ska stödja arbetet. Vi arbetar såväl med förbättrade pedagogiska processer för alla elever som individanpassningar och särskilt stöd. Pedagogerna uppger att behoven ökar kontinuerligt.

Vi satsar på mindre grupper i bland annat basämnena, samt NO (där det inte kan vara för stora grupper). När vi ser resultaten så är det tydligt att detta har fallit väl ut och ökat behörigheten till gymnasiet.

År 7-9 deltar i ett projekt i samverkan med Europeiska Socialfonden med fokus fullföljda studier, "En skola för alla"

Frånvaro och uppföljning görs kontinuerligt, då vi vet att det har stor betydelse för måluppfyllelsen att eleverna är i skolan.

Bidrag från Migrationsverket uteblir när de nyanlända eleverna får uppehållstillstånd. Kostnaderna finns dock kvar, och behöver täckas av kommunal budget.

Det ställer stora krav på oss att skapa en god inkludering i våra skolor för att bland annat motverka främlingsfientlighet. Kartläggning av nyanlända elevers kunskaper görs under inskolningsfasen och eleverna får sin klassplacering utifrån sin kunskapsnivå. Alla elever som har behov av studiehandledning har rätt till det. Vi erbjuder också modersmålsundervisning i flera språk.

Vi har under året fortsatt arbetat med utredning av kränkingsanmälningar och många diskrimineringsärenden där rasistiska uttryck förekommer. Flera elever har stora behov av stöd av fysiska eller psykiska skäl, vilket innebär behov av fler vuxna i skolan.

Insatser för elevernas ökade måluppfyllelse:

Höjdenskolan används för förskoleklassen vilket innebär bättre förhållanden både för dem och för övriga elever på Valboskolan.

Vi har arbetat fram en modell för projektet "Du äger ditt liv", och arbetet med eleverna startade höstterminen med årskurs 6 och därefter årskurs 7. Det är ett samprojekt med IFO, Kultur och fritid, Folkhälsorådet samt Hälsokällan. Det har varit ett väldigt uppskattat projekt och inneburit klara målbilder för många elever. Arbetet innefattar i år också Ungdomsmottagningen. Samforskning med Högskolan Väst kring projektet har slutrapporterats och sprids nu till andra kommuner.

Vi har ett tydligt mål för alla skolverksamheter att alla elever ska ha daglig fysisk aktivitet, gärna inom alla olika ämnen. *Kommunens F-6 skolor ingår i Riksidrottsförbundets satsning på ökad fysisk aktivitet. Satsningen görs via Västra Götalands Idrottsförbund.*

Vi får nytt statsbidrag för likvärdig skola.

Skolträdgårdsprojekt pågår tillsammans med Västra Götalandsregionen för alla elever på Valboskolan 1-6.

Nytt projekt tillsammans med IFO, En trygg kommun för alla, innebär fler vuxna i skolan med fokus på trygghet och att motverka psykiskt ohälsa.

Gymnasieskolan inkl gymnasiesär Vi har fri-sökavtal med samtliga gymnasieskolor i Fyrbodol och antagning sköts av antagningskansliet Fyrbodol förutom IM-språk där vi har avtal med Uddevalla kommun. Flera elever på gymnasiet har behov av tilläggsbelopp som stöd för sitt lärande.

Gruppen nyanlända elever till IM-språk har minskat.

Vuxenutbildningen

Gymnasial vuxenutbildning

Vuxenutbildningen:

- Vårdkurser i egen regi:
- Distanstudier (Miroi)
- Annan kommun (främst i Uddevalla)

Många studerande har svårt att klara av distansstudier med avhopp som resultat.

Yrkesutbildning inom vård- och omsorg finns i Färgelanda.

Certifiering av vård- och omsorgscollege för Uddevalla, Orust och Färgelanda är genomförd

Svenska För Invandrare

Det är fortsatt söktryck till Svenska För Invandrare och undervisningslokalerna är små och inte helt ändamålsenliga.

Grundläggande vuxenutbildning

I den grundläggande vuxenutbildningen sker framför allt studier i svenska som andraspråk, matematik och engelska. Dessa kurser har framför allt skett i Uddevalla med specifika spår.

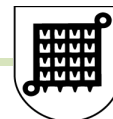
Det finns ett ökat tryck och önskemål om studier på grundläggande och gymnasial nivå då fler SFI-elever söker vidarestudier. Vuxenutbildningen bör således ha grundläggande vuxenutbildningen i egen regi för att möta upp de studerandes behov.

Särskild utbildning för vuxna

Det fanns inga studerande för särskild utbildning för vuxna under 2018

Utvecklingsenheten

Allmänt

Utvecklingsenheten är en stödjande enhet främst inriktad mot den Information- och Kommunikations Teknologi -pedagogiska (IKT) och specialpedagogiska delen av undervisningen i förskola och skola. Chefen för enheten slutade sin tjänst i september -18 vilket påverkat analys och utvecklingsarbetet delvis negativt. Behovet av rekrytering är stort men skolchefen avvaktar budgetläget.

Implementering digitala elevenheter

På Valbo-7-9 har uppnåtts full täckning för "1:1-projektet", en egen dator till varje elev. I årskurs 6 har, under lektionstid, uppnåtts 100%-ig täckning med en dator till varje elev på samtliga skolenheter.

Under läsåret har det funnits en IKT-pedagog anställd på 50%. Det har medfört en effektivare organisation med högre kvalitet när det gäller administration av digitala elevenheter samt hantering av felanmälda elevdatorer främst på Valbo7-9.

IKT-pedagogik - Informations och Kommunikationsteknik

För att kunna genomföra implementeringen ovan, hantera datorer och konton på ett säkert sätt har vi sedan januari 2015 en skoldomän genom Google. Den heter G Suite (fd. GAFE) vilken kan ses som en verktygslåda med digitala redskap som sköts och administreras av Utvecklingsenheten.

En högre kvalitet och kvantitet gällande inslag av främst programmering i undervisningen har genomförts av den nyanställda IKT-pedagogen. Det har genomförts kontinuerligt både som workshops för personal och lektioner med eleverna.

Elevhälsa

Vi har idag god tillgång på elevhälsopersonal inkl. skolläkare och skolpsykolog. Vi har dock svårigheter att rekrytera specialpedagog i tillräcklig utsträckning.

Resultaträkning

Belopp i tkr	Akkumulerat utfall 201807	Akkumulerat utfall 201907	Akkumulerad budget	Avvikelse mot budget
Intäkter	16 808	13 514	14 243	-729
Kommunbidrag	90 224	98 478	98 478	0
Summa intäkter	107 032	111 992	112 721	-729
Personalkostnader	-57 713	-59 911	-59 744	-167
Övriga kostnader	-54 658	-59 037	-52 493	-6 544
Kapitalkostnader	-715	-644	-484	-160
Summa kostnader	-113 086	-119 592	-112 721	-6 871
Periodens resultat	-6 054	-7 600	0	-7 600

Ekonomiskt utfall

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Bokslut 201807	Bokslut 201907	Budget 201907	Avvikelse 201907	Budget 2019	Prognos 2019
Nämndverksamhet	0	147	245	98	420	0
Barnomsorg	27 946	31 391	25 977	-5 414	44 532	-1 500
Grundskola inkl grundsär	24 536	31 340	32 360	1 020	55 475	-1 500
Gymnasieskola inkl gymnasiesär	20 035	20 986	19 268	-1 718	33 030	0
Ledningskontor	6 827	7 378	8 375	998	14 358	0
Vuxenutbildning	1 740	2 134	1 977	-157	3 389	0

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Bokslut 201807	Bokslut 201907	Budget 201907	Avvikelse 201907	Budget 2019	Prognos 2019
Utomkommunal verksamhet fsk - åk 9	11 778	12 703	10 277	-2 426	17 617	-4 000
Totalt	92 862	106 077	98 478	-7 599	168 820	-7 000

Analys av utfall per verksamhetsområde

Helhet

Just nu är bilden att vi ligger -7 600 mot budget

Det finns flera anledningar till detta detårsresultat.

Vi har - 732 på intäkter vilket beror på mindre statsbidrag än väntat.

När det gäller kostnad för extern verksamhet ligger vi i nuläget på - 4 000 mot budget. Det är kostnaden för gymnasieplatser, skolplatser i andra kommuner och platser i fristående verksamhet. Hälften av detta är gymnasieplatser. Många gymnasieelever har gått mer än 3 år vilket fördyrar. I höst kommer färre elever gå på gymnasiet, därmed köper vi färre platser och räknar med att spara in 1 000. En annan del i detta underskott är att den höjda ersättningen till friskolor sedan 2017 som borde belastat 2018 kommit i år på BUNs budget. Hittills reglerat 600, det finns en osäkerhet i exakt belopp då beslutet om ersättning är överklagat till förvaltningsrätten. Prognosen är dock fortfarande -4 000 på kostnad för extern verksamhet.

När det gäller skolskjutsar ligger vi också på -1 000. Denna verksamhet har vi tagit över av samhällsbyggnad och finansieringen är underdimensionerad mot kostnaden. Intäkterna för delar av detta ligger kvar på omsorg och det kommer att bli en redovisningsteknisk sak att lösa detta, alltså inget egentligt minus.

Vi har också en ökad kostnad på lokaler på - 1 400 . En liten del beror på att vi haft dubbel hyreskostnad en period då vi byggt Månvägen och haft Prästgården och Dagbarnvårdarnas lägenhet längre än planerat. Den stora delen är att vi sitter fast med hyrsekostnad på Valboskolans moduler som vi ännu ej lyckats hitta annan hyresgäst till. -2 400

Vi ligger rätt på personal. Vi har haft stor restaktivitet här. En risk är dock dyrare nyrekrytering för flera personalgrupper innebär ökade kostnader då dessa kan komma att överstiger planerad budget. Risk finns också att ökade personalkostnader kan komma beroende på att vi behöver tillgodose ett ökat antal barn/elevers lagstadgade behov av särskilt stöd. En del av minussiffrorna kan förklaras med semesterlöneskulden som förväntas jäsna ut sig innan årets slut.

Bidrag från Migrationsverket har minskat. Trots det har våra nyanlända elever med uppehållstillstånd rätt till studiehandledning och modersmålsundervisning och få sina behov av anpassningar och särskilt stöd tillgodosedda.

Barnomsorg

Norr och Söder har minskade intäkter beror i stor del på minskade statsbidrag, ny statsbidrag är dock beviljade för hösten.

Några avdelningar har varit i drift längre än planerat, och detta har medfört en kostnad som inte var budgeterad. Detsamma gäller kostnad för att återställa Humlan till lägenheter. Stora elkostnader för Höjdens förskola driver också kostnader.

Omsorgstiderna på i barnomsorg och på fritidshemmen är långa för många barn, då många föräldrar pendlar. Det blir en stor belastning på verksamheten och kräver mer personal tidigt och sent på dagen. Vi har fått tydliga signaler om att det krävs en ökad personaltäthet på fritidshemmen på Valboskolan. 2018 har varit tufft för personalen med stora grupper och ökat antal elever med särskilda behov. Läroplanens ökade krav blir då svåra att nå i verksamheten.

Grundskola och grundsärskola

Ligger rätt nu, stor restaktivitet har gällt vid personalplanering. Det finns dock en del nytillkomna elever med stort behov av särskilt stöd vilket kan göra att extra resurspeagoger behöver tillsättas. Som nämnts ovan är hyreskostnaden en stor bit som inte finns budget för.

Gymnasieskolan och gymnasiesär

Vi har fått en ökad kostnad för gymnasieplatser, många har gått ett fjärde år på gymnasiet då de fått utökad studietid, en del har gått på IM något år innan de börjar på nationellt program. Det har varit svårt att veta innan hur lång tid en elev behöver gå på gymnasiet då behoven styr.

Vuxenutbildningen

Avvikelsen i personalkostnader beror till största delen av kostnad för semesterperiodisering och bör vara borta vid årets slut.

Avvikelsen i övriga kostnader beror på att ett statsbidrag som erhöles 2018 redovisades nu under 2019. Vuxenutbildningen lämnade i juni tillbaka 93 tkr.

Svenska för invandrare, SFI, håller relativt väl sin budget trots att det är svårbedömt. vi räknar med att Vuxenutbildningen håller sin budget tämligen väl vid årets slut.

Ledning och utvecklingsenhet

Här ligger några externa hyreskostnader och kostnader för skolskjuts. En del av skolmåtiderna ligger här i nuläget men kommer att fördelas på respektive område. Här finns en vakans för en utvecklings och kvalitetschef. Denna behöver rekryteras i närtid.

Prognosen just nu ser ut som att vi kommer gå in i bokslut med ett resultat på - 7 000.

Volym- och nyckeltal

Volym- och nyckeltalsredovisning

Verksamhet	2016	2017	2018	Utfall 201907
Antal barn				
Förskolor	288	312	275	261
Pedagogisk omsorg	33	18	10	0
Vårdnadsbidrag	5	0	0	0
Summa	326	330	285	261
Antal elever				
Grundskolor	766	775	717	720
Grundsärskola	13	15	9	10
Summa	779	790	726	730

Verksamhet	2016	2017	2018	Utfall 201907
Antal elever				
Gymnasiet	171	282	259	246
Gymnasiesär	9	8	9	9
Summa	180	290	268	255
Antal kursdeltagare				
Vuxenutbildning	272	142	239	110
varav Sfi	80	105	126	33

Volym/nyckeltal som sektorn vill rikta uppmärksamhet på

Verksamhet	2016	2017	2018	Utfall 201907
Grundskola:				
Meritvärde år 9	212,4	214,7	218,3	199,0
<i>Resultat i nationella prov år 9 (%):</i>				
Svenska	-100	?	89	88
Matematik	91,3	81,7	?	58,7
Engelska	-100	-100	-100	89,3
Gymnasieskola:				
Gymnasiebehörighet % (yrkesprogram)	88,2	91,2	78	
Andel som fullföljt utb. inom 4 år	77,2	75	79,7	
Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun, andel (%)	77,2	75	79,7	
<i>Alla kommuner</i>	<i>78,7</i>	<i>78,5</i>	<i>78,6</i>	

Investeringsredovisning

Storlek på grundram, tkr

800

Tabell över investeringar inom grundram

Investering	Verksamhetsområde	Status	Ack utfall, t kr	Budget, tkr
Inredning Bruksskolan	Utbidning	Startad	3	80
Inredning Högsäter skola	Utbidning	Planerad	0	75
Inredning Vuxenutbildning	Utbidning	Planerad	0	40
Inredning Fritidshem Valbo	Fritidshem	Startad	50	170
Inredning Valbo 7-9	Utbidning	Startad	73	292
Inredning Särskolan	Utbidning	Planerad	0	25
Totalt			126	682

Framtid

Valbo f-3 har flyttat till den nyrenoverade Höjdensskolan. Starten har varit till belåtenhet och eleverna

trivs bra. Det finns mycket att göra på raster, det minskar konflikter och ökar aktivitet vilket är gynnsamt för elevers trivsel och trygghet.

Vi har också startat den särskilda undervisningsgruppen för elever med beteendeproblematik

Under läsåret kommer vi att bedriva utvecklingsarbete kring elevhälsa och likabehandling för att öka elevernas trygghet och studiero. Att känna sig trygg i skolan är en förutsättning för att lärande ska kunna ske. Vi kommer också att genomföra ett utvecklingsarbete kring måluppfyllelse i syfte att höja resultaten på alla stadier, i alla årskurser.

En hjälp i detta är det nya lagstadgade läsa-skriva-räkna-garantin som trädde ikraft den 1 juli i år. Den innebär att vi genomför diagnostiska uppföljningar av samtliga elevers språk och matematikutveckling i förskoleklass och i de tidiga årskurserna. De elever som inte uppvisar förväntade kunskaper har förstärkt rätt till särskilt stöd för att tillägna sig dessa förmågor. Vi kan komma att behöva utöka med specialpedagogisk kompetens för att möta behovet och leva upp till lagkravet.

Det har också kommit en ny läroplan för förskolan som även den trädde i kraft 1 juli -19. I den betonas också lärandet såväl gällande språkutvecklingen som matematikutvecklingen.

Det blir en stor utmaning för oss att höja skolresultaten och elevers trygghet och studiero samt leva upp till förtydligade lagkrav om rätt till särskilt stöd och samtidigt vända röda siffror för att balansera årets budget och genomföra de effektiviseringar som kommande budgetram kräver.

Slutsats

Slutsats och åtgärdsplan

Vi fick inte statsbidrag i den omfattning vi väntat. Vi kommer fortsätta söka alla statsbidrag som är möjliga.

Kostnaden för köp av extern verksamhet är svår att påverka i närtid. Vi jobbar på att få systemstöd för att få en bättre kontroll och en bättre förutsägbarhet i kostnader särskilt kring gymnasieplatserna. Då vi också arbetar aktivt på höjda skolresultat räknar vi med att på längre sikt färre elever behöver förlängd studietid i gymnasiet.

Våra hyreskostnader har ökat då vi startat upp två nya enheter, Månvägen och Höjden skolan. Denna kostnader utjämnas i viss mån mot de ställen vi stängt ned. Vi har dock fortfarande förhöjd kostnad då vi står med outhyrda moduler. Vi fortsätter verka för att annan verksamhet kan hyra och nyttja lokalerna.

Positivt är att vi ligger rätt i personal. Vi är återhållsamma i rekrytering och vikarieanskaffning.

Stora effektiviseringar och stor återhållsamhet behövs liksom ett omtag på budgetarbetet inför 2020 års budget.

Det ligger ett uppdrag till skolchefen att tillsammans med ledningsgruppen göra en konsekvensanalys av vad som är möjligt att göra för att nå en budget i balans och genomföra de effektiviseringar som kommande budgetram kräver.

KS § 186 Dnr 2019/262
Alkohol- och drogpolicy, revidering

Kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna reviderad Alkohol- och drogpolicy för Färgelanda kommun.

Tidigare beslutad alkohol- och drogpolicy upphör med detta beslut att gälla.

Ärendebeskrivning

Kommunens nuvarande alkohol- och drogpolicy antogs av kommunfullmäktige 22 juni 2016 (§ 90). Denna policy har reviderats och förtydliganden har gjorts avseende respektive parts ansvar samt att en handlingsplan har skrivits in i dokumentet.

Personalutskottet har behandlat ärendet och beslutar 26 augusti 2019 (punkt 7) att lämna ärendet vidare till arbetsutskottet för beredning av ärendet till kommunfullmäktige.

Beslutsunderlag

Arbetsutskottets beslut 17 september 2019 § 190.
Administration/HR-enhetens tjänsteskrivelse daterad 3 september 2019.
Alkohol- och drogpolicy.

Tillförordnad kommunchef informerar.

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige
Diariet

Administration/HR enheten
HR-/Administrativ chef
Per Wahlén
0528-56 7105

Kommunstyrelsen

per.wahlen@fargelanda.se

Alkohol- och drogpolicy för Färgelanda kommun, revidering

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna reviderad Alkohol- och drogpolicy för Färgelanda kommun.

Tidigare beslutad alkohol- och drogpolicy upphör med detta beslut att gälla.

Ärendebeskrivning

Kommunens nuvarande alkohol- och drogpolicy antogs av kommunfullmäktige 22 juni 2016 (§ 90). Denna policy har reviderats och förtydliganden har gjorts avseende respektive parts ansvar och att en handlingsplan har skrivits in i dokumentet.

Personalutskottet har behandlat ärendet och beslutar 26 augusti 2019 (punkt 7) att lämna ärendet vidare till arbetsutskottet för beredning av ärendet till kommunfullmäktige.

Facklig samverkan

Information till arbetstagarorganisationen lämnades den 5 september 2019.

Susanne Korduner
Kommunchef

Per Wahlén
HR-/Administrativ chef

Beslutet skickas till:
HR-/administrativ chef
Personalstrateg
Diariet

Alkohol- och drogpolicy

- med tillhörande handlingsplan

Antagen av kommunfullmäktige 2019-XX-XX § XX

Omfattning

Denna policy gäller för:

- Samtliga anställda inom Färgelanda kommun.
- I tillämpliga delar, alla som utför arbete åt Färgelanda kommun.
- Överallt inom Färgelanda kommuns verksamhetsområden.

Inledning

Arbetsmiljölagen och arbetsgivarens ansvar för arbetsmiljön syftar till att förebygga ohälsa och olycksfall och i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Detta innebär bland annat att arbetsgivaren har ansvar för att arbetsmiljön är fri från alkohol och droger. Det handlar också om att ha kunskap och kompetens om hur man på bästa sätt hanterar alkohol- och drogfrågor, vilket innefattar såväl förebyggande arbete, som tidiga insatser och rehabiliteringsåtgärder.

Svensk lagstiftning förbjuder all användning, som inte sker i medicinskt syfte, försäljning, hantering och innehav av narkotiska preparat. Därför gäller narkotikaförbudet i alla sammanhang under den tid man är anställd hos Färgelanda kommun, d.v.s. även under medarbetares fritid.

Detta dokument innehåller de regler som arbetsgivaren Färgelanda kommun har när det gäller alkohol och droger, samt rutiner och en handlingsplan för hur alkohol- och drogärenden bland anställda och övriga som utför arbete åt Färgelanda kommun ska hanteras.

Definition av droger

I dokumentet används begreppen alkohol och droger. Med droger avses narkotiska preparat, icke ordinerat receptbelagt läkemedel, överkonsumtion av läkemedel, dopningspreparat samt hälsofarliga ämnen som används i berusningssyfte.

Medicinskt motiverat bruk av läkemedel

Policyn utesluter inte medicinskt motiverat bruk av läkemedel. Det är dock den enskildes ansvar att i samtal med behandlande läkare ta reda på om medicinen har effekter som kan påverka det dagliga arbetet på ett oönskat sätt. Om detta är fallet skall närmaste chef underrättas för att vid behov kunna erbjuda en tillfällig omplacering eller annan åtgärd.

Alkoholkonsumtion i anslutning till arbete men utanför arbetsplatsen

I samband med de kurser, utbildningar och personalfester där alkohol tillåts, är måttlig konsumtion den norm som ska tillämpas. Alkohol fria alternativ skall finnas tillgängliga vid sådana tillfällen. Chef har ett särskilt ansvar att föregå med gott exempel och tillse att normen efterlevs av alla medarbetare samt tydliggöra att överkonsumtion aldrig är acceptabelt.

Syfte

Syftet med policyn är att tydliggöra ett klart avståndstagande från alkoholpåverkan på arbetstid och all ickemedicinsk användning av narkotikaklassade preparat bland kommunens anställda och därigenom skapa en säker och god arbetsmiljö.

Förebyggande

Vi ska arbeta förebyggande genom att skapa en öppen attityd, ett personligt ansvarstagande och att möta varandra med respekt, tolerans och öppenhet. Det är viktigt att agera så tidigt som möjligt både för chefen, som har det formella ansvaret för arbetsmiljön och för arbetskamraterna som oftast ser problemen först.

Policyn ska förankras ute i organisationen och genom information, utbildning samt ett gemensamt konsekvent agerande från arbetsgivaren och de fackliga organisationerna, skall alkohol- och drogmissbruk förebyggas. Ansvariga chefer ska förvissa sig om att policy och tillhörande handlingsplanen förstås och följs.

Chefer, arbetsledare, fackliga företrädare samt andra nyckelpersoner ska erhålla utbildning i alkohol- och drogfrågor för att kunna agera såväl professionellt som humant.

Entreprenörer, konsulter och liknande uppdragstagare skall ta del av och följa denna policy. Handlingsplanen gäller i tillämplig del också denna typ av uppdragstagare, Färgelanda kommun är dock inte skyldig att rehabilitera uppdragstagare.

Mål

Målet är att skapa en god och säker arbetsmiljö helt fri från alkohol och droger. Om en medarbetare ändå får problem som en beroendesjukdom medför, erbjuder Färgelanda kommun stöd och hjälp i form av rehabilitering.

För att uppnå målet gäller följande regler:

- Att vi inte accepterar bruk eller annan hantering av alkohol på arbetsplatsen.
- Att det inte är tillåtet att vara påverkad av alkohol eller droger inom Färgelanda kommuns verksamhet.
- Att bruk av alkohol på annan tid än arbetstid inte får påverka säkerhet och kvalitet i arbetet.
- Att allt bruk av droger och narkotikaklassade läkemedel som inte är medicinskt motiverat, är ett lagbrott och inte förenligt med en anställning hos Färgelanda kommun; detsamma gäller all övrig hantering eller innehav, inom eller utom arbetsplatsen, av sådana preparat.
- Att arbetsgivaren är beredd att ge hjälp och stöd åt den medarbetare, som inte förmår att leva upp till dessa regler, med målet att bli av med missbruket och behålla medarbetaren.
- Att varje chef har ansvar för att denna policy är känd och tillämpas av medarbetarna, entreprenörer, konsulter och liknande uppdragstagare.
- Att varje anställd har ett medarbetaransvar för att tillämpa och respektera denna policy.
- All personal oavsett befattning, skall vid nyanställning informeras om denna policy.
- Att Färgelanda kommun samarbetar med de fackliga organisationerna i dessa frågor.

- Att denna policy med tillhörande handlingsplan ingår som en del i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Med systematiskt arbetsmiljöarbete menas i dessa föreskrifter arbetsgivarens arbete med att undersöka, genomföra och följa upp verksamheten på ett sådant sätt att ohälsa och olycksfall i arbetet förebyggs och en tillfredsställande arbetsmiljö uppnås. (AFS 2001: 1.2 §)

Ansvar och stödfunktioner

HR-enhetens ansvar

- Tillsammans med de fackliga organisationernas skyddsombud dra upp riktlinjer för det systematiska arbetsmiljöarbetet.
- Avsätta resurser för information, utbildning och rehabiliteringsinsatser.
- Genomföra och följa upp information och utbildning om alkohol och droger.
- Ge stöd och hjälp till chefer med alkohol- och drogrelaterade frågeställningar.
- Ansvara för att en del i introduktionsutbildningen av en nyanställd även inkluderar information om företagets alkohol- och drogpolicy.
- Policyn och handlingsplanen skall ses över årligen och vid behov revideras.

HR-enheten

Kan vid behov bistå med kunskap, råd och stöd.

Aleforsstiftelsen

Färgelanda kommun är medlem i Aleforsrådet och har ett samarbetsavtal med Aleforsstiftelsen vilket innebär att de kan bistå oss i alkohol- och drogrelaterade ärenden samt bistå arbetsgivaren i arbetet med att säkerställa en alkohol- och drogfri arbetsmiljö. I avtalet ingår bland annat fri chefshandledning i enskilda ärenden, telefon 020-10 33 20 samt fri telefonrådgivning (med möjlighet att vara anonym) för samtliga anställda, telefon 020-22 12 00. I avtalet ingår även kostnadsfri bedömning för att utreda om beroendesjukdom föreligger som kan ligga till grund för fortsatt rehabilitering. Mer information finns på Aleforsstiftelsens hemsida <http://www.aleforsstiftelsen.se/>

Företagshälsovård

Företagshälsoenheten är en resurs med kunskap om alkohol- och drogfrågor som kan anlitas vid till exempel provtagningar.

Chefens ansvar

- Har ansvar för att alkohol- och drogpolicyn är känd bland sina medarbetare, entreprenörer, konsulter och liknande uppdragstagare och att alla förstår syftet med den.
- Har ansvar för att säkerställa arbetsplatsen. Detta innebär att vederbörande har rättigheten till att bedöma om en medarbetare är tjänstbar eller inte. Vidare innebär detta rätten till att avvisa alkohol- och/eller drogpåverkade medarbetare från arbetsplatsen.
- Att stimulera till en öppen diskussion på arbetsplatsen.

- Att erbjuda hjälp och stöd på arbetsplatsen.
- Har ansvar för att agera så tidigt som möjligt vid misstanke om att allt inte står rätt till. Detta innebär att undersöka, klargöra och åtgärda eventuella problem. Mer konkret innebär detta:
 - att ha samtal med medarbetaren om konkreta problem, t ex störningar/tillbud i verksamheten och i relation till andra, misskötsamhet eller annat.
 - att dokumentera allt som görs/sägs/avhandlas.
 - att erbjuda hjälp.

Medarbetarens ansvar

- Att alltid vara nykter och drogfri på arbetsplatsen.
- Att företräda Färgelanda kommun på ett korrekt sätt.
- Om missbruksproblem föreligger ska en vilja finnas till att aktivt göra något åt sin situation och aktivt delta i de rehabiliteringsinsatser som arbetsgivaren tar initiativ till.
- Att utnyttjandet av alkohol eller droger inte får påverka arbetet.

Arbetskamraternas ansvar

- Att bry sig om när en arbetskamrat mår dåligt.
- Att inte acceptera onykterhet eller drogpåverkan på arbetsplatsen.
- Att kontakta chef, eventuell ersättare, överordnad chef eller HR-enheten om man misstänker att en arbetskamrat, chef eller annan som utför arbete åt Färgelanda kommun är alkohol- eller drogpåverkad.
- Att stödja och hjälpa arbetskamrater.
- Att inte dölja alkohol- eller drogrelaterade problem.

Handlingsplan

Nedan följer en handlingsplan, avsedd att fungera som ett stöd för chefer och övriga berörda vid alkohol- eller drogärenden. Om inget annat anges är det närmsta chef som ansvarar för att angivna åtgärder genomförs.

Åtgärderna i handlingsplanen syftar till att kända eller misstänkta alkohol- eller drogrelaterade problem på ett så tidigt stadium som möjligt blir uppmärksammade och att den som drabbats snarast erbjuds hjälp och stöd.

Aleforsstiftelsen

Färgelanda kommun är medlem i Aleforsrådet och har ett samarbetsavtal med Aleforsstiftelsen vilket innebär att de kan bistå oss i alkohol- och drogrelaterade ärenden samt bistå arbetsgivaren i arbetet med att säkerställa en alkohol- och drogfri arbetsmiljö. I avtalet ingår bland annat fri chefshandledning i enskilda ärenden, telefon 020-10 33 20 samt fri telefonrådgivning (med möjlighet att vara anonym) för samtliga anställda, telefon 020-22 12 00. I avtalet ingår även kostnadsfri bedömning för att utreda om

beroendesjukdom föreligger som kan ligga till grund för fortsatt rehabilitering. Mer information finns på Aleforsstiftelsens hemsida <http://www.aleforsstiftelsen.se/>

Dokumentation

Det är viktigt att allt underbyggs av tydlig dokumentation, även i de fall det handlar om misstanke. Det gör att chefen senare, under ett möte med medarbetaren, kan återge händelser och observationer korrekt och sakligt. Dokumentationen kan vara avgörande för att undvika diskussioner om händelseförloppet.

Dokumentationen bör innehålla följande uppgifter:

- Händelse.
- Tidpunkt.
- Plats.
- Vilka som var inblandade.
- Andra iakttagelser som kan ha betydelse.
- Överenskommelser.

Vid misstanke om påverkan av alkohol eller droger

Positivt utslag i alkohol i fordon ska hanteras som "misstanke om påverkan" och utredas enligt nedan.

Om en medarbetare uppträder alkohol- och/eller drogpåverkade på sitt arbete skall följande åtgärder vidtas:

- Om man som kollega misstänker att en arbetskamrat är alkohol- eller drogpåverkad ska chef omedelbart underrättas. I första hand kontaktas närmsta chef. Vid frånvaro kontaktas eventuell ersättare, överordnad chef, eller HR-enheten
- Chefen ska omedelbart avbryta arbetet och samtala med medarbetaren och medvetandegöra gällande regler. Närvaro av facklig representant ska eftersträvas vid samtalet.
- Oavsett hur misstankarna om påverkan uppstår, ska de utredas. Medarbetare ska alltid ges möjlighet att fria sig från misstanke genom *alkohol- eller drogtest*. Alkoholtest kan genomföras via arbetsgivaren eller företagshälsan, medan drogtest endast tillhandahålls av företagshälsan. Om medarbetaren testas av företagshälsan ska denna skriftligen medge att arbetsgivaren har rätt att ta del av testresultatet. Om alkotest genomförs via arbetsgivaren, ska alkometern vara av god kvalitet och adekvat för ändamålet. Den som handhar alkometern skall vara väl insatt i hur den fungerar och används.
- Medarbetaren ska inte lämnas ensam från tiden för första samtalet till testet. Om medarbetaren vägrar alkoholtest eller provtagning ska han eller hon betraktas som påverkad, och ärendet hanteras vidare enligt punkterna nedan "Vid konstaterad påverkan av alkohol eller droger". Vid kvällar eller helger då tillgång till alkohol- eller drogtest inte finns, tas kontakt med företagshälsan nästkommande vardag för test. Närmaste chef behöver då fatta beslut om medarbetaren är tjänstbar. Om misstanke om påverkan kvarstår skall medarbetaren hanteras som konstaterat påverkad enligt nedan.
- Chef dokumenterar fakta såsom händelseförlopp, tidpunkter och inblandade personer. De åtgärder som vidtas dokumenteras och motiven till dessa.

Vid konstaterad påverkan av alkohol eller droger

- När arbetsgivaren (genom test, erkännande eller genom chefs bedömning) får det bekräftat att en medarbetare är påverkad av alkohol eller andra droger ska arbetet omedelbart avbrytas (om detta inte redan gjorts) och den påverkade ska lämna arbetsplatsen.
- Klargör gällande regler för medarbetaren. Eftersträva att facklig representant närvarar. Berätta att han/hon kommer sändas hem och att kontakt kommer att tas nästkommande dag för ett samtal om vad som hänt och om vidare åtgärder.
- Chef ansvarar för transport av den påverkade hem alternativt till sjukvårdsinrättning. Chefen själv, eller den chefen utser, ska följa med i transporten. Chef bör helst inte agera ensam, exempelvis kan facklig representant vara delaktig. Överväg om anhöriga ska kontaktas. OBS: Om medarbetaren är i sådant skick att han/hon utgör en fara för sig själv eller omgivningen, ska ambulans kontaktas för akutvård och anhörig kontaktas för omhändertagande. Informera facklig representant om åtgärderna.
- Ingen lön eller sjuklön utbetalas till den anställde som har sänts hem på grund av konstaterad påverkan.
- Kontakta HR-enheten för rådgivning i ärendet. Se kontaktuppgifter under rubriken "Ansvar och stödfunktioner". Kontakta Aleforsstiftelsen för chefshandledning och beställning av utredning.
- Träffa medarbetaren för ett samtal så snart som möjligt. Klargör gällande regler och rutiner, och vad som föreskrivs i denna policy och handlingsplan. Var tydlig och ställ krav på förändring. Berätta att en utredning kommer att genomföras, och vad som är att vänta i övrigt.
- Dokumentera händelser, åtgärder och samtal.

Fortsatta åtgärder

Du som är chef har ett arbetsmiljö- och utredningsansvar. Misskötsamhet ska påtalas och utredas. Eventuellt föreligger rehabiliteringsansvar. Kontakta Aleforsstiftelsen och HR-enheten för stöd i processen. Se kontaktuppgifter under rubriken "Ansvar och stödfunktioner".

- Om utredningen visar att beroendesjukdom inte kan konstateras ska ärendet fortsättningsvis hanteras som misskötsamhet. Var tydlig med vilka regler som finns och vilka åtgärder som vidtas vid överträdelser. En disciplinär åtgärd ska övervägas.
- Om utredningen visar att beroendesjukdom föreligger har arbetsgivaren ansvar för rehabilitering. Krav ska ställas på en förändring. En rehabiliterings-/behandlingsplan upprättas i samråd med Aleforsstiftelsen. Planen ska innehålla tider för uppföljningssamtal med mera.
- Arbetsgivaren kan kräva läkarintyg från första dagen, så kallat förstadagsintyg. Företagshälsovården informeras.
- Under rehabiliteringsperioden har arbetsgivaren rätt att kräva alkohol- eller drogtest.

- Vid behandlingsåtgärd ska en "behandlingsöverenskommelse" upprättas mellan medarbetare och arbetsgivare, med överenskommen behandling, stödåtgärder och efterbehandling, samt konsekvenser vid avbruten överenskommelse. Vid behov, ta stöd av HR-enheten, se kontaktuppgifter under rubriken "Ansvar och stödfunktioner".
- Dokumentera händelser, åtgärder och samtal.
- Om medarbetaren inte förändrar sitt beteende, vägrar rehabilitering eller avbryter behandling kan detta leda till varsel om uppsägning. Yttersta konsekvensen är uppsägning eller avsked, efter överläggning med berörd medarbetares fackliga organisation.

✓ **Chefens checklista**

Vid misstanke om påverkan av alkohol eller droger

1. Avbryt omedelbart arbetet.
2. Erbjud alkohol- och drogtest så att medarbetaren kan få möjlighet att fria sig från misstanken. Om medarbetaren vägrar alkoholtest eller provtagning ska han eller hon betraktas som påverkad, och ärendet hanteras vidare enligt punkterna nedan "Vid konstaterad påverkan av alkohol eller droger".
3. Dokumentera.

Vid konstaterad påverkan av alkohol eller droger (genom test, erkännande eller genom chefens bedömning)

4. Klargör gällande regler för medarbetaren.
5. Chefen ansvarar för säkerställd transport av medarbetaren, hem eller till sjukvårdsinrättning, där arbetsgivarens representant medföljer transporten.
6. Avtala om uppföljningssamtal snarast möjligt (helst dagen efter).
7. Dokumentera.

Inför uppföljningsmöte

8. Kontakta HR-enheten för rådgivning i ärendet och vid behov av stöd. Se kontaktuppgifter under rubriken "Ansvar och stödfunktioner". Kontakta Aleforsstiftelsen för chefshandledning (telefon 020-10 33 20), vid behov kan stöd ges av HR-enheten. Se kontaktuppgifter under rubriken "Ansvar och stödfunktioner".
9. Dokumentera.

Uppföljningsmöte

10. Gå igenom det som hänt, klargör gällande regler för medarbetaren, hänvisa till gällande policy och handlingsplan.
11. Påtala misskötsamhet.
12. Ställ krav på förändring.
13. Påbörja med stöd av Aleforsstiftelsen och HR-enheten en utredning för att fastställa problematikens omfattning och om en beroendesjukdom föreligger som kan ligga till grund för fortsatta rehabiliteringsinsatser
14. Se vidare under stycket "Fortsatta åtgärder" ovan i handlingsplanen.
15. Dokumentera.

KS § 190 Dnr KS 2019/275
Förändring av taxa 2019 enligt tobakslagen och liknande produkter

Kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktige godkänner taxeförändringen för 2019 enligt förslag daterat 1 juli 2019.

Ärendebeskrivning

Dalslandskommunerna och Säffle kommun har gemensam handläggning avseende ovanstående lagar. Förändringar som gäller tobakslagen medför att ansökan istället för anmälan ska göras om försäljning av tobak till tillståndsenheten. Detta medför en mer omfattande administration, där vandelsprövning och ekonomisk prövning likvärdigt ansökan om serveringstillstånd är nödvändig.

Taxeförändring för 2019 gäller utifrån ny lag för ansökan enligt tobakslagen och liknande produkter, som även påverkar tillsynsavgift för e-cigarettor med påfyllnadsbehållare, folköl samt receptfria läkemedel. Tillsynsavgiften för tobaksförsäljning kommer att höjas då även inre tillsyn och ekonomisk prövning ska göras flera gånger per år.

Avgifter som avser tobakstillstånd ska inte vara skattefinansierade utan verksamheten ska så långt möjligt avgiftsfinansieras enligt de principer som lagstadgats i kommunallagen (2017:725). En administrativ avgift tas ut för det arbete som krävs vid tillsyn och registerhållning hos kommunen.

De avgifter som tas ut när det gäller myndighetsutövning får enligt kommunallagen (2017:725) tas ut som avgift för de tjänster som kommunen erbjuder. När det gäller tillsynsavgifter är det ett sätt att upprätthålla konkurrensneutralitet i kommunerna. Görs ingen tillsyn finns risk för oegentligheter och det kan bli en snedvriden konkurrens mellan företagen, som till exempel dumpar priser och betalar ut svarta löner. Beräkningen av taxeförslag specificeras i bilaga. Lagen trädde i kraft 1 juli 2019.

Socialnämnden beslutar den 2019-09-04 § 59 (dnr SN 2019/80) att föreslå kommunfullmäktige besluta att anta taxeförändringen för 2019.

Forts

Kommunstyrelsen

Forts KS § 190

Beslutsunderlag

Arbetsutskottets beslut 17 september 2019 § 179.

Ekonomienhetens tjänsteskrivelse daterad 10 september 2019.

Socialnämndens beslut 4 september 2019 § 59.

Dalslands och Säfles Alkohol och Tobaksenhets tjänsteskrivelse inklusive förslag till taxa daterad 1 juli 2019.

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige
Diariet

Ekonomienheten
Ekonomichef
Kristina Olsson
0528-567 107
kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Ny taxa 2019 enligt tobakslagen och liknande produkter (LTLP 2018:2088)

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige godkänner taxeförändringen för 2019 enligt förslag daterat 1 juli 2019.

Ärendebeskrivning

Dalslandskommunerna och Säffle kommun har gemensam handläggning avseende ovanstående lagar. Förändringar som gäller tobakslagen medför att ansökan istället för anmälan ska göras om försäljning av tobak till tillståndsenheten. Detta medför en mer omfattande administration, där vandelsprövning och ekonomisk prövning likvärdigt ansökan om serveringstillstånd är nödvändig.

Taxeförändring för 2019 gäller utifrån ny lag för ansökan enligt tobakslagen och liknande produkter, som även påverkar tillsynsavgift för e-cigarettor med påfyllnadsbehållare, folköl samt receptfria läkemedel. Tillsynsavgiften för tobaksförsäljning kommer att höjas då även inre tillsyn och ekonomisk prövning ska göras flera gånger per år.

Avgifter som avser tobakstillstånd ska inte vara skattefinansierade utan verksamheten ska så långt möjligt avgiftsföras enligt de principer som lagstadgats i kommunallagen (2017:725). En administrativ avgift tas ut för det arbete som krävs vid tillsyn och registerhållning hos kommunen.

De avgifter som tas ut när det gäller myndighetsutövning får enligt kommunallagen (2017:725) tas ut som avgift för de tjänster som kommunen erbjuder. När det gäller tillsynsavgifter är det ett sätt att upprätthålla konkurrensneutralitet i kommunerna. Görs ingen tillsyn finns risk för oegentligheter och det kan bli en snedvriden konkurrens mellan företagen, som t.ex. dumpar priser och betalar ut svarta löner. Beräkningen av taxeförslag specificeras i bilaga. Lagen trädde i kraft. 2019-07-01.

Socialnämnden beslutar den 2019-09-04 § 59 (dnr SN 2019/80) att föreslå kommunfullmäktige besluta att anta taxeförändringen för 2019.

Beslutsunderlag

Socialnämndens beslut 4 september 2019 § 59.
Dalslands och Säfles Alkohol och Tobaksenhets tjänsteskrivelse inklusive förslag till taxa daterad 1 juli 2019.

Susanne Korduner
Kommunchef

Kristina Olsson
Ekonomichef

Beslutet skickas till:
Dalslands och Säfles Alkohol- och Tobaksenhet
Ekonomichef
Socialchef
Ekonom sektor Omsorg

Socialnämnden

SN § 59

Dnr SN 2019/80

Ny taxa 2019 enligt tobakslagen och liknande produkter

Socialnämndens beslutsförslag

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta taxeförändringen för 2019.

Ärendebeskrivning

Dalslandskommunerna och Säffle kommun har gemensam handläggning avseende ovanstående lagar. Förändringar som gäller tobakslagen medför att ansökan istället för anmälan ska göras om försäljning av tobak till tillståndsenheten. Detta medför en mer omfattande administration, där vandelsprövning och ekonomisk prövning likvärdigt ansökan om serveringstillstånd är nödvändig.

Avgifter som avser tobakstillstånd ska inte vara skattefinansierade utan verksamheten ska så långt möjligt avgiftsfinansieras enligt de principer som lagstadgats i kommunallagen (2017:725). En administrativ avgift tas ut för det arbete som krävs vid tillsyn och registerhållning hos kommunen. De avgifter som tas ut när det gäller myndighetsutövning får enligt kommunallagen (2017:725) tas ut som avgift för de tjänster som kommunen erbjuder. När det gäller tillsynsavgifter är det ett sätt att upprätthålla konkurrensneutralitet i kommunerna. Görs ingen tillsyn finns risk för oegentligheter och det kan bli en snedvriden konkurrens mellan företagen, som t ex dumpar priser och betalar ut svarta löner. Beräkningen av taxeförslag specificeras i bilaga 1.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2019-07-01
Bilaga 1 - Förändring Taxor 2019

Beslutet skickas till

Dalslands och Säffles Alkohol och tobaksenhet
Kommunstyrelsen

Dalsland & Sjöfjärde 2019-07-01
Alkohol- och
Tobaksenhet

SN 2019/80
2019.452
2019-07-01

Socialnämnden i Färgelanda kommun

Förslag om ny taxa 2019 enligt tobakslagen och liknande produkter (LTLP 2018:2088)

Ändring av taxor 2019 i samband med ändring av tobakslagen.

Förslag till beslut

Socialnämnden i Färgelanda kommun beslutar följande:

- Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta taxeförändringen för 2019.

Sammanfattning av ärendet

Dalslandskommunerna och Sjöfjärde kommun har gemensam handläggning avseende ovanstående lagar. Förändringar som gäller tobakslagen medför att ansökan istället för anmälan ska göras om försäljning av tobak till tillståndsenheten. Detta medför en mer omfattande administration, där vandelsprövning och ekonomisk prövning likvärdigt ansökan om servingstillstånd är nödvändig.

Underlag till tjänsteskrivelsen

Taxeförändring för 2019 gäller ny lag för ansökan enligt tobakslagen och liknande produkter, som även påverkar tillsynsavgift för e-cigarett med påfyllnadsbehållare, folköl samt receptfria läkemedel. Tillsynsavgiften för tobaksförsäljning kommer att höjas då även inre tillsyn och ekonomisk prövning ska göras flera gånger per år.

Beskrivning av ärendet

Avgifter som avser tobakstillstånd ska inte vara skattefinansierade utan verksamheten ska så långt möjligt avgiftsfinansieras enligt de principer som lagstadgats i kommunallagen (2017:725). En administrativ avgift tas ut för det arbete som krävs vid tillsyn och registerhållning hos kommunen.

De avgifter som tas ut när det gäller myndighetsutövning får enligt kommunallagen (2017:725) tas ut som avgift för de tjänster som kommunen erbjuder.

När det gäller tillsynsavgifter är det ett sätt att upprätthålla konkurrensneutralitet i kommunerna. Görs ingen tillsyn finns risk för oegentligheter och det kan bli en snedvriden konkurrens mellan företagen, som t ex dumpar priser och betalar ut svarta löner.

Beräkningen av taxeförslag specificeras i bilaga 1.

Lagen träder ikraft idag och det är önskvärt att Kommunfullmäktige tar beslut så snart som möjligt.

Dalsland 2019-07-01

Jeanette Krafft
alkohol/ tobakshandläggare

Yvonne Pettersson
alkohol/ tobakshandläggare

Förändring TAXOR 2019

Taxor enligt tobakslagen och liknande produkter (2018:2088), alkohollagen.

Ansökan avgift enligt tobakslagen

Stadigvarande tobakstillstånd (ägarbyte/ övertagande av rörelse)	7000 kr
Tillfälligt tobakstillstånd (har stadigvarande tobakstillstånd)	2000 kr
Tillfälligt tobakstillstånd (har inget tobakstillstånd)	4000 kr
Övriga ändringar, t.ex. omregistrering, ny ledamot i styrelse etc.	500 kr
Årsavgift inkl. övriga produkter	
Årsavgift för tillsyn och administration	5000 kr
Årsavgift för produkter utöver tobakstillstånd	
Avgift per tillkommande produkt	500 kr

Årlig avgifter (för de som ej har tobakstillstånd)	Avgift kr	kommentar
En produkt	2000:-	Vid försäljning av t ex folköl och receptfria läkemedel blir det två produkter och totalt 3500:-
Två produkter	3500:-	
Tre produkter	4500:-	Vid försäljning av t ex folköl, receptfria läkemedel och e-cigarett blir det tre produkter och totalt 4500:-

KS § 189 Dnr 2019/268
Sammanträdesdagar 2020 för kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens förslag

Kommunfullmäktige beslutar att fastställa sammanträdesdagar 2020 för kommunfullmäktige enligt förslag.

Uppgift om kommunfullmäktiges sammanträden ska tillkännages på kommunens webbplats, anslagstavlan.

Ärendebeskrivning

Förslag till sammanträdesdagar 2020 för kommunfullmäktige
(kommunstyrelsens dagar för kännedom):

Kommunfullmäktige	Kommunstyrelsen
12 februari	22 januari
15 april	26 februari och 25 mars
27 maj <i>Reserv</i>	29 april
17 juni	10 juni <i>Reserv</i>
16 september	26 augusti
14 oktober	30 september
11 november <i>Reserv</i>	28 oktober
9 december	25 november

Beslutsunderlag

Arbetsutskottets beslut 17 september 2019 § 194.
Kanslienhetens tjänsteskrivelse daterad 3 september 2019.

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige
Diariet

Kanslienheten
Nämndsekreterare
Barbro Isaksson
0528-567145
0766-35 29 65
barbro.isaksson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdagar 2020 för kommunfullmäktige

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att fastställa sammanträdesdagar 2020 för kommunfullmäktige enligt förslag.

Uppgift om kommunfullmäktiges sammanträden ska tillkännas på kommunens webbplats, anslagstavlan.

Ärendebeskrivning

Förslag till sammanträdesdagar 2020 för kommunfullmäktige
(kommunstyrelsens dagar för kännedom):

Kommunfullmäktige	Kommunstyrelsen
12 februari	22 januari
15 april	26 februari och 25 mars
27 maj Reserv	29 april
17 juni	10 juni Reserv
16 september	26 augusti
14 oktober	30 september
11 november Reserv	28 oktober
9 december	25 november

Susanne Korduner
Kommunchef

Barbro Isaksson
Nämndsekreterare

Beslutet skickas till:
Styrelse, nämnder och revision
Kommunchefen
Diariet

Socialnämnden

SN § 60

Dnr SN 2019/26

Ej verkställda beslut kvartal 2, 2019

Socialnämndens beslutsförslag

Socialnämnden beslutar att överlämna framtagna rapporter till Kommunfullmäktige respektive kommunens revisorer.

Ärendebeskrivning

Kommunen är skyldig att till kommunfullmäktige respektive kommunens revisorer och myndigheten Inspektionen för vård och omsorg (IVO) rapportera gynnande beslut som inte verkställts inom tre månader samt avbrott i verkställigheten (enligt § 28f – 28h LSS). Vidare skall kommunen ange vilka typer av insatser och hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut skulle ha varit verkställt.

Om IVO bedömer att insatser inte verkställts inom skälig tid har myndigheten

en skyldighet att ansöka hos förvaltningsrätten om utdömande av en särskild avgift

I nedanstående tabell redovisas de beslut som den 30 juni 2019 inte har kunnat verkställas inom tre månader.

Ej verkställda beslut:

Nr	Kvinna (x)	Man (x)	Tid sedan beslut (dagar)	Typ av bistånd	Orsak till att beslutet ej kunnat verkställas
1		X	748	Bostad med särskild service enl. LSS	Behovet kan inte tillgodoses i kommunens boende, Erbjuden anpassat boende i annan kommun, tackat nej, avvaktar nytt boende i grannkommun. Uttryckt att han inte vill flytta ifrån föräldrahemmet.
2	X		122	Ledsagarservice enligt LSS	Har tackat nej till tre olika personer som erbjudits. Skälet som anges är att de beviljade timmarna inte räcker till önskvärda aktiviteter. Beslutet ej överklagat.

Forts.

Justering

Utdragsbestyrkande

Socialnämnden

Forts. SN § 60

För perioden har kommunen en insats som avslutats på egen begäran. Det finns inte några avbrutna insatser som inte har kunnat verkställas inom tre månader. Det finns inte heller några ärenden som IVO har valt att gå vidare med till domstol och ansöka om åläggande om särskild avgift.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2019-08-25 avseende ej verkställda beslut kvartal 2, 2019

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige
Kommunens revisorer

Justering

Utdragsbestyrkande